

ПОЛИТИКИН

БРОЈ
1297

ЗАБАВНИК

5
динара

5. 11. 1976. • ИЗЛАЗИ ПЕТКОМ • ГОДИНА XXXVII

МОЖЕ ЛИ СЕ ЗЕМЉОТРЕС
ПРЕДВИДЕТИ?

ДНАК СУНЦУ

страна 20.

**ЛОВ на
људождера**

страна 21.

КОМПЛЕТАН
СТРИП
**ЏОНИ
КАЗАРД**

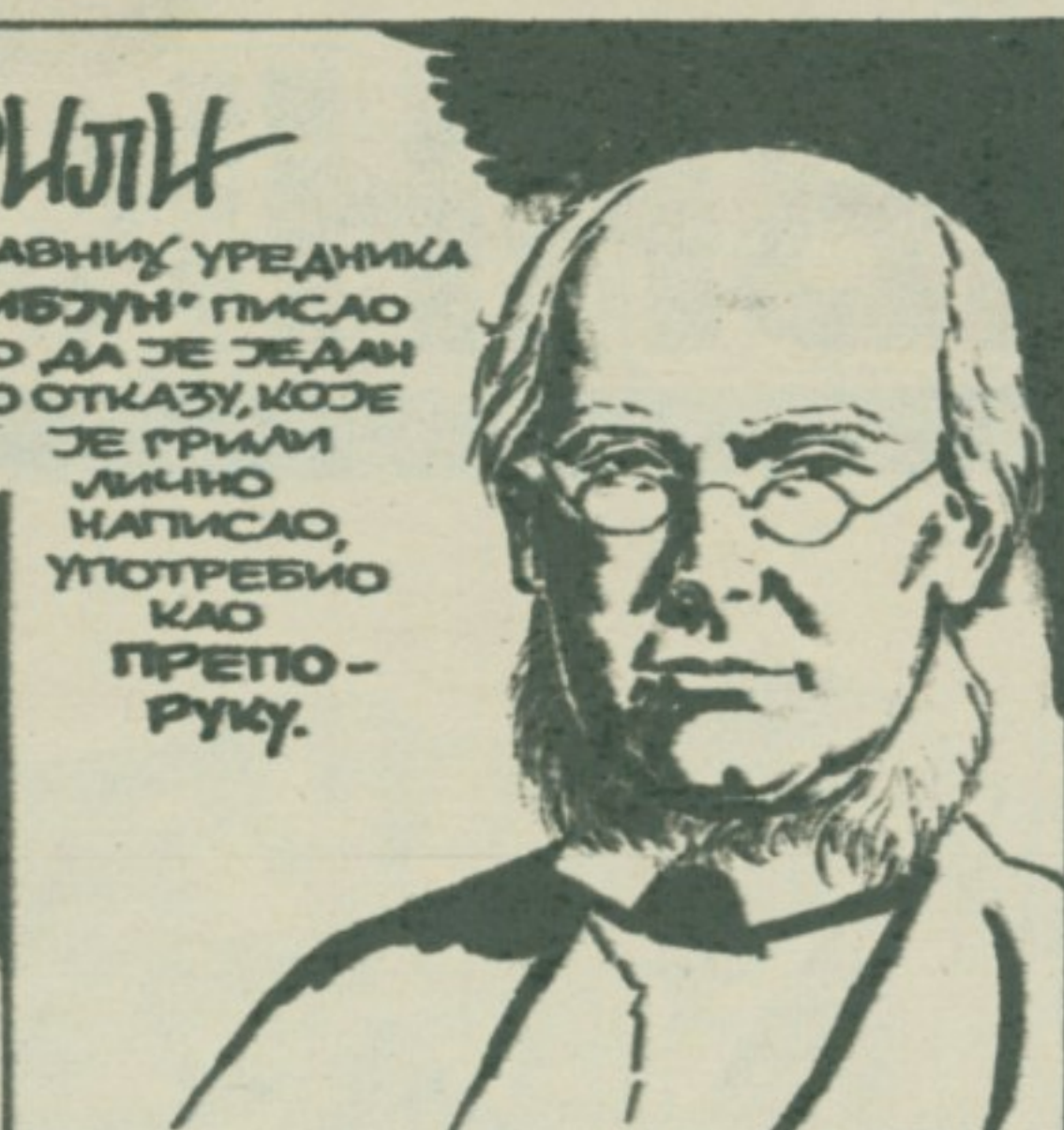
Репер

Веровати или не!

ХОРАС ГРИЛН

ЈЕДАН ОД ПРВИХ ГЛАВНИХ УРЕДНИКА
ЛИСТА „НЈУЈОРК ТРИБУН“ ПИСАО
ЈЕ ТОЛИКО НЕЧИТНО ДА ЈЕ ЈЕДАН
НОВИНАР РЕШЕЊЕ О ОТКАЗУ, КОЈЕ
ЈЕ ГРИЛН
ЛИЧНО
НАПИСАО,
УПОТРЕБИО
КАО
ПРЕПО-
РУКУ.

ОПОМЕНА

БРАД ПУТЕВА ОКО РЕЗНГЕСТА,
У ЕНГЛЕСКОЈ,
ПОСТАВЉЕНА СУ СТАРА ПРЕВРНУТА
КОЛА И ЛУТКЕ КАО ОПОМЕНА
АУТОМОБИЛИСТИМА КОЈИ
ПРЕБРЗО ВОЗЕ...

КИЈАЊЕ

ПРЕД ДРУГИМА
СМАТРАНО ЈЕ НЕКАД У ЛОРИНОМ
ПЛЕМЕНУ БАСУТО ЗА ПРЕСТУП И
КАЖЊАВАНО ЈЕ ОДУЗИМАЊЕМ
ЦЕЛОКУПНЕ ИМОВИНЕ.

ЗЕЦОМАЧАК

ЗОВЕ ОВУ НЕОБИЧНУ ЖИВОТИЊУ
РОБЕРТ ЗАГЛАНИНГ КЕВАСКУМА (САД)
И ТВРАИ ЗА ЊУ ДА ЈЕ ПОТОМАК
ЗЕЦА И МАНКЕ.

ХАМЕРФЕСТ

У НОРВЕШКОЈ,
НАЈСЕВЕРНИЈИ
ЈЕ ГРАД НА
СВЕТУ.

ВОЛОВИ

УПРЕГНУТИ У ПУТ НА
ИНДОНЕЖАНСКОМ ОСТРВУ
БАЛИЈУ НОСЕ ОКО ВРАТА
ОГРОМНЕ ДОБОВШЕ НАПУЉЕНЕ
КАМЕЊЕМ ЈЕР СЕ ВЕРУЈЕ
ДА ЋЕ ИХ БУКА КОДА
НАСТАЈЕ
НАТЕРАТИ ДА СЕ БРЖЕ
КРЕУ.

ЈЕСТЕ ЛИ ВЕЋ ЧУЛИ ДА...

• у хиљаду отворених шкољки
нађе се, просечно, само једно
зрно бисера. Бисерно зрно преч-
ника од 5 до 8,5 мм нађе се
просечно у 85 хиљада шкољки.
Још крупнија зрна су, нарав-
но, знатно ређа: зрно пречни-
ка од 8,5 до 10 милиметара на-
ђе се тек у 250.000 шкољки, док
ће за зрно од 10 милиметара
бити потребно да се отвори бар
десет милиона шкољки.

• венецуеланска орхидеја (co-
guantes) има облик пехара са
чијем се дну налази сладак
нектар који привлачи изасосте.

• искусни педијатри (специја-
листи за деље болести) одавно
су већ приметили да се плач
болесних беба знатно разлику-
је од плача здравих. Да би то
и научно доказали двојица хо-
ландских научника снимили су
плач више хиљада мале деце,
болесне и здраве. И заиста, слу-
шајући ту траку и ланк може
да запази разлику. Циљ овог

опита је да лекари помогну
младим мајкама да и саме могу
да разликују плач бебин кад
је она гладна или размажена,
или заиста болесна и да у слу-
чају болести одмах позову ле-
кара. Опит двојице холандских
научника навео је америчке ле-
каре Освалда и Пелимаа да
даље развијају ову теорију та-
ко да се на њиховим снимци-
ма може чак разазнати више
врста плача беба оболелих од
разних болести.

• највећа лептирица на свету
је херкулес, црновска лептири-
ца са Нове Гвинеје која има
распон крила од 35 сантиме-
тара. Херкулес живи свега 14
дана и за то време уопште се
не храни.

• совјетски стручњаци за ри-
болов из Калининграда, на
Балтичком мору, пронашли су
нов начин транспортовања ри-
бе без замрзавања: помоћу ане-
стезије. У акваријум се сипа
специјалан прахак који рибе

успава за онолико часова ко-
лико траје пут. По доласку на
одређено место треба само са-
чекати да се риба „пробуди“.
Према твђењу ових стручња-
ка месо овако успаваних риба
знатно је укусније од меса ри-
ба које су биле залеђене.

• још су стари Грци на глумце
чија им се игра не би свиде-
ла бацали зреле смокве, јабу-
ке, шљиве и грозђе. Грци су
такође приморавали глумце ко-
ји не би оправдали њихова
очекивања да скину маске и да
још у току представе напусте
сцену. Пљескање и змијдање
ушли су у моду у Риму за вре-
ме владавине Августа (63—14.
пре наше ере).

WALT
DISNEY

ПАЈА ПАТАК

ИЗ СЛАВНИХ
ДАНА

НОВ-а

— Ано немо треба да страда, то ћу бити ја!
— чврсто је решила Милица Павловић Дара
и погледом упозорила партизанског курира до
пути. Али, четници су схватили ту нему поруку.

ТАКО СЕ ЗАРЕКАО ЗЛАТОМИР

Осећао је сваки завр-
шетак свог пера ка-
ко нараста, постаје
велик и разгранат као ша-
ка да би у себе што више
бала зграбио. Осећао је сву
своју крв која је исцурала,
на се тако згуснута слива
низ кожу, и њихове по-
гледе на свом распуклом
телу. Осећао је њихову мр-
жњу и јалову снагу, све
док није престао да осећа.

Чврсто је стиснуо капке
и у себи наставио да броји
ударце: 27, 28... 30, 31, 32...
Проклети били, ништа вам
нећу рећи, а све знам: и
где су илегалци сада, и ко-
ји су партизани долазили у
нашу кућу... 35, 36... и
састанке су у нашој авли-
ји одржавали, летке су ми
давали, своју кошуљу сам
исцепао да бих им завоје
превио... 40, 41, 42... Не-

ћеш признати, Златомир
Андрејићу, отац Милош би
те се стидео, стриц Живан
презreo, мајка би те про-
клела. Издржи тих 175 уда-
раца, 175 рана их ранило,
толико осветника дошло,
175 бомби на њихове главе
пало... 45, 46... Не узди-
ни! И не кажи сада ништа,
да би после причао, када
прође рат и поново узелене
поља, и када... Јавој, ка-
ко боли!

— Удри јаче, Миломаре!
— говорили су четници. На
смену су га батинали. По
тупом звуку који је уми-
нуо на његовим леђима
знао је да се још једна мот-
ка сломила. А читаво бре-
ме витких зелених притки
видео је ту, на пољани исп-
ред цркве, кад су га с ве-
заним рукама и ногама до-

ЗЛАТОМИР АНДРЕЈИЋ

вукли у село Јелић, поред
Ваљева.

— Све ћемо о теби из-
ломити. Признаћеш, нешто
партизанско. Удри јаче! Та-
ко! — урлао је Сима Радо-
вић, командант четничког
баталјона.

Отворио је очи, небо је
било првено, Забацио је гла-
ву мало уназад, селаци исп-
ред њега, окупљени, зби-
јени обруч који је лелекао,
били су првени. Да ли се
то низ њих слива крв али
му са чела унада у очи?
Ако, гледајте, туку ме за
пример, да би други после
мене проговорили. А не
знају да је то само тело
које виде пред собом, душу
сам своју дао и рет скоје-
ску да ништа нећу призна-
ти. Тушћееее! Постао сам
и ја дрво!

ОЧИ У ОЧИ

— Изгледа да нас неко
прати! — три дана раније,
увече 25. јуна 1944. године,
забринуто је рекла двоји-
ци другова Милица Павло-
вић Дара, секретар ОК
КПЈ, док су ишли према
кући Живана Андрејића. —
Чула сам како неко отрча,
тамо!

— Можда је то онај Ми-
ливоје Матић, уходи нас да
би видео где ћемо поћи.

МИЛИЦА ПАВЛОВИЋ
ДАРА

— рече Андрејића Савчић,
председни судија и иску-
сни илегалца. — Али веро-
ватно ти се притиснула.

Пре него што су покуца-
ли на осветљен прозор ку-
ће утонуле у сенке шљи-
вика, у селу Јошева, дуго
су се освртали. Претходног
дана, док су у шуми држа-
ли састанак, изненада је
пред њих бануо Миливоје
Матић, знали су да је љо-
тићевац. Случајно је на
њих набасо, видели су то
по његовом уплашеном ли-
цу. Одмах је почео да их
убеђује како је решио да се
придружи партизанима и
да је напустио Зборашки
четнички баталјон у Ваље-
ву. Везали су га, али исто
поподне његови рођаци Ан-
дрејића и Драгиша Матић,
симпатизери партизана, у-
бедили су их да Миливоја
пусте, он их неће одати.
Ипак, сумња партизанима
није давала мира. Шта ако
их је преварио?

Врата се уз шкрипу отво-
рише. Кад угледа придо-
шлице, лице осамнаестого-
дишњег младика Златоми-
ра Андрејића се озари.

— Стриц Живан нас че-
ка — рече Златомир који
је од почетка рата био пар-

тизански курир. — Ја ћу у
авлији чувати стражу док
он будете држали састанак.

СВЕ ЋЕ ПРОПИШТАТИ!

Чим је свануло, 26. јуна,
не чекајући да се и остали
укућани разбуде Миливоје
Матић изађе у двориште.
Загледа се у небо, сиви об-
лаци наговештавали су ки-
шу. Још боље, помисли, они
партизани сигурно ће и ову
ноћ провести недалеко о-
давде, у кући Живана Ан-
дрејића. Како их је насаме-
рио јуче, поверовали су да
је напустио четнике.

Прескочио је плот и ушао
у двориште саог комшије
Душана Грујићућа. Поку-
цао је на прозор и овај се
одмах појави.

— Служи, Душане! — по-
чео је Миливоје значајно.
— Јуче сам, тамо у шуми
Нарезине, набасо на неке
партизана, једна жена је
међу њима. Заробили су
ме, умало глава да оде. Је-
два сам се спасао а синоћ
сам их вратио, ноћали су
у Андрејића кући. Хајде да
то јавимо њима.

Непун сат касније били
су у Брнковици, одмах су
пронашли четничког ко-
манданта Симу Радовића.
Док му је Миливоје при-
чао, овај је задовољно чуп-
као браду: сада ће да по-
хвата коловоје устанка. Од-
мах је издао наређење да
стотинак четника пође пре-
ма Јошеви, а два вода рас-
поредио је на прилазним
путевима и околним шума-
ма. Ни птица им неће про-
маћи.

Око поноћи четници су
се припуњали партизан-
ском коначишту, опколили
кућу, а у воћњацима поста-
вили заседе. Њих педесет
групуше унутра!

Схватила је Милица да
не сме да се брани. Жива-
на су одмах убили, зар сад
и порад да му сатру? Одлу-
чила је да не пуца и не ба-
ца бомбе, тада ће четници
убити и децу. Ако неко са-
да твеба да страда, то ћу

МИНИ-КВИЗ

- 1 Шта су зривавци?
- 2 Ко је био Хајрих Шлиман?
- 3 Зпате ли како је настало име
Рио де Жанеиро?
- 4 Које је најтеже дрво на свету?
- 5 Када је почела изградња
Панаамског канала?

ОДГОВОРИ:

1. Зривавци су врста дрвета која расту у тропским шумама. 2. Хајрих Шлиман је био турски истраживач који је открио грчки острв Родос. 3. Рио де Жанеиро је добио име по француском истраживачу Жозефу Ривардију. 4. Најтеже дрво на свету је џамбоу, које расте у Индонезији. 5. Изградња Панаамског канала је почела 1914. године.

бити ја, чврсто је решила. Док су је пезивали, гледала је Златомира, стајао је до прозора, разумеће он њен поглед: не признај ништа, ниједно име не одај!

И четници су схватили ту нему поруку, зграбили младина. Ударише му неколико шамара, после првог убода камом — проговоривше, размишљао је Сима Радовић, рећи ће како се зове та партизанка и остали чланови Партије који су долазили у њихову кућу. Почеше да га туку, али Златомир је тврдоглаво ћутао.

— И њега водимо у Лежиће, добиће 173 батина — изрекао је пресуду Сима Радовић. — Све ће проминати после тога.

ЗВОНА ЗА ПОБЕДНИКА

— Сто седамдесет и један, сто седамдесет два... — у хору су бројали четници, ознојени и задихани од батинања.

— А нећеш ништа да кажеш, је ли? — урлао је Сима и цимао Златомира за косу. — Сад ћу ја да ти покажем.

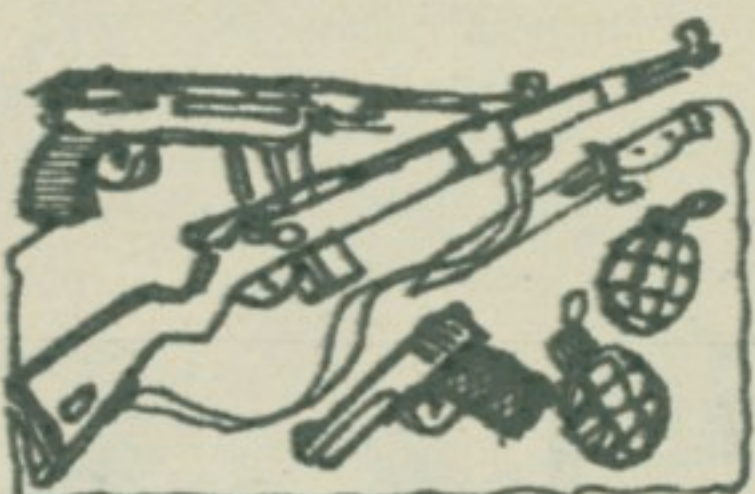
Изабрао је најдебљу мотку, засукао рукаве, мало се раскорачио и замахнуо. Три пута ударио је младина, крв прсну на све стране. Али, Златомир је само јаче загризао већ израњављену доњу усну.

— Ево ти још једна, од срца — хистерично поче да се смеје четнички командант. — Сто седамдесет и шест ударац је мој прилог за твој мождет. Обема рукама подиже мотку, замахну, кад удари претка се преломи надвоје.

На малој пркви почеше да ударају звона, метални

звук кључио се изнад пољана, тужна, надоласна. И тада, Златомир је почео да устаје. Најпре је његово тело личило на мачју опругу, а онда је почео да се усправља, прерастао је грешне димане око себе, на дршке, звоник пркне већ је посматрао одозго. Све нише се тегла. Погледао је напике, четници су били тако ситни, гомила гамади. Подигао је једну ногу, а онда, нагло је опустео на њих... Звона јаче ударише, то га је вратило свести.

Хтео је да јечи, али не пусти глас, тако се зарекао. Није се јавио ни онда када је осетио десетак руку на свом телу, као да су му по мозгу копале: сељаци су га полако подигли на носила направљена од изломљених мотки и понели. Нека су ти свете ране, дете, чуо је како шапућу.

Иако младина ништа није признао, четници су сазнали да је уквашена партизанка — Милица Павловић Дара и неколико дана касније заклали је. После рата, 14. децембра 1949. године, она је проглашена за народног хероја.

Златомир Андрић дуго се опорављао од страшних батина, сва кожа с његовог тела била је згуљена. Умро је пре три месеца у Београду, као пензионисани службеник СУП-а.

Бранка Јеремич

ИСТОРИЈСКА РЕЧЕНИЦА

НЕ ДИРАЈТЕ МОЈЕ КРУГОВЕ!

Када је римска војска напала Сиракузу, Архимед се веома много истакао у одбрани свог града: три године нападачи су били беспомоћни. Архимед је конструисао бацаче стрела и камења са веома великим дометом, а легенда каже да је помоћу огледала усмереног према сунцу успео чак да запали један римски брод!

Римљани су ипак били знатно бројнији и на крају су, 212. године старе ере, успели да освоје град. Знајући да се ту налази и велики научник, римски генерал Марцел наредио је да њега нико не дира. Архимед је и у тим часовима био заокупљен решавањем математичких проблема и на неску је цртао геометријске ликове. Написао је један римски војник и, не знајући ко је пред њим, мачем напав Архимеда.

— Не дирајте моје кругове! — узвикнуо је научник, очајан што је војник згазио преко његовог проблема. Али, војник се није обзирао на то и убио је Архимеда. Сам генерал Марцел био је веома ожалостан због његове смрти и подигао му је споменик за којем су, према Архимедовој жељи, уклесани геометријски ликови.

СТЕРЕО НА КВАДРАТ

Али знате шта је то стереофонија?

Наравно, то је нарочита, „просторна“ техника репродукције звука. Сама реч изведена је од старогрчког стереос = чврст, тврда и фон = звук. Али, још нико није довољно убедљиво одговорио на питање како стереофонија дочарава дубину и пространост звука.

Упркос томе, стереотехника се више не сматра неким изузетним чудом. Довољно је отићи у радњу, купити стереофонску опрему, поставити звучнике у одређено положај, сести на одређено место и — уживати у грамофонском снимку чији квалитет дочарава извођење у правој концертној дворани.

На ипак, грци стереоснимци појавили су се на тржишту тек пре нешто више од двадесет година, мада је примитивна демонстрација ове технике виђена још у Паризу 1881. Од замисли до прве

продате плоче прошло је доста времена испуњеном радом на усавршавању, а џиновски део посла обавио је Д.А. Блимлајн у периоду од 1921. до 1931. године за рачун британске грамофонске компаније „Колумбија“.

Под Блимлајновим надзором начињене су 1933. и 1934. године прве експерименталне стереофонске плоче. Биле су од воска, а поступак се ништа није разликовао од данашњег. Музика је снимана помоћу два микрофона, а импулси су бележени, односно „штампани“, на воштаној плочи урезивањем бразде са два засебна канала.

Сваки канал репродукован је преко посебног звучног извора што је требало да дочара акустику правог студија и распоред инструмената у простору. На жалост, због несавршених бразди и сувише гломазних игала које су тада биле у употреби као резултат добијао се изобличен звук праћен свим могућим шумовима.

Технологија штампања снимка није представљала велики проблем и лако је усавршена. Али, требало је прилично дуго чекати на лаку иглу — смела је да тежи само трећину од оне која се употребљавала за тадашње плоче „свиране“ брзином од 78 обртаја у минуту — и на материјал за плочу какав је винил-пластика на коме се снимак могао штампати тако фино да при репродукцији не буде никаквих пратећих шума.

У априлу 1955. године компанија ЕМИ издала је прве комерцијалне стерео-плоче. Купцима су поклањана штампана упутства у којима је стајало да звучници треба да буду међусобно удаљени око два метра и благо окренути један према другом, док је идеално место за слушаоца тачно у средини, где се музика приближно чује као из средине трећег реда у концертној дворани! Ако се звучници поставе преблизу, звук се „преклапа“ и утисак је нечист; ако су предалеко, осећа се „разина“.

Само неколико година

трајало је дивљење новом чуду. Убрзо слушаоци, чије је се ухо спремно нгржило на боље, нису више били задовољни рачуном моно-техником. Отишло се чак и корак даље.

Незаситом уху страствене љубитеља музике и обична стереофонија учинила се после извесног времена сиромашна и почетком ове деценије појавило се нешто „стереофонскије“ — такозвана квадрофонија чије је темеље својевремено положио такође Блимлајн. За сада, то је последња реч технике репродуковања звука.

Звук снимљен на четирим микрофона различитим је тако да долази из четири извора — два звучника испред и два иза слушаоца који седи тачно у средини. Богатство и јасноћа звука добијени на овакав начин далеко су већи него у стереофонији.

Међутим, иако у ограниченом броју већ постоји на тржишту, широка употреба квадрофоније ствар је будућности. Као и код сваке нове технике збрку ствара недостатак стандардизације. Наиме, разне фабрике предлажу разне начине штампања и репродуковања четворо струког снимка и не могу да се договоре о најбољем и најпогоднијем. Док „борба“ траје, стереофонија још није презрена као примитивна.

Б. Д.

РЕЛИ МОНТЕ-КАРЛО

НЕМА МЕСТА ЗА АМАТЕРЕ

Победник ове трке био је Француз Анри Ружије са аутомобилом „тиркат-мери“ од 25 КС. Следеће године број учесника био је знатно већи — 78. Победио је Немац Јулиус Вентлер који је стартао из Берлина. Херој трке је, међутим, био његов земљак Нагел који је кренуо из Петрограда и прешао 3260 километара до Монте-Карла по снегу и леду и то у кабриолету!

Током година пропозиције релија се мењају, тако да убудуће такмичари могу да крену и из ваневропских земаља. Први је то учинио Француз Реписо, који је 1925. године стартао из Туниса и победио. Број учесника стално се повећавао и 1953. достигао рекорд од 443 аутомобила. Напори које ова трка изискује нису омели жене да учествују у њој. Тако је, 1927. организован Куп жена у коме се посебно истакла Пат Мос-Карлсон, сестра британског возача Стирлинга Моса. Године 1968. пропозиције се поново мењају и рели постаје онакав какав је данас.

Из разних градова такмичари возе ка Монте-Карлу унапред одређеним путевима тако да сваки од њих пређе највише 3500 километара возећи просечном брзином од 60 километара на сат. У Монте-Карлу возачи имају нш одмора пред други део релија који је истовремено и најтежи јер садржи девет брзинских проба на стази од 252,5 километара. Првих 60 такмичара улази у финалну трку дугу 170 километара. Сам рели је одавно постао поприште битке за престиж великих аутомобилских фирми. Још пре другог светског рата тим фабрике „Хочкис“ три пута је однео победу и још два пута после рата. Аматери више нису имали шта да траже у Монте-Карлу.

Трка Монте-Карло најстарији је ауто-рели: први пут је одржан 1911, и од тада се организује сваке године у другој половини јануара. У првом релију учествовало је 23 аутомобила, који су кренули из шест европских градова: Берлина, Брисела, Беча, Париза, Женеви и Булоња на мору. Циљ је био стићи у Монте-Карло за седам дана и два часа, возећи просечном брзином од 10 километара на час.

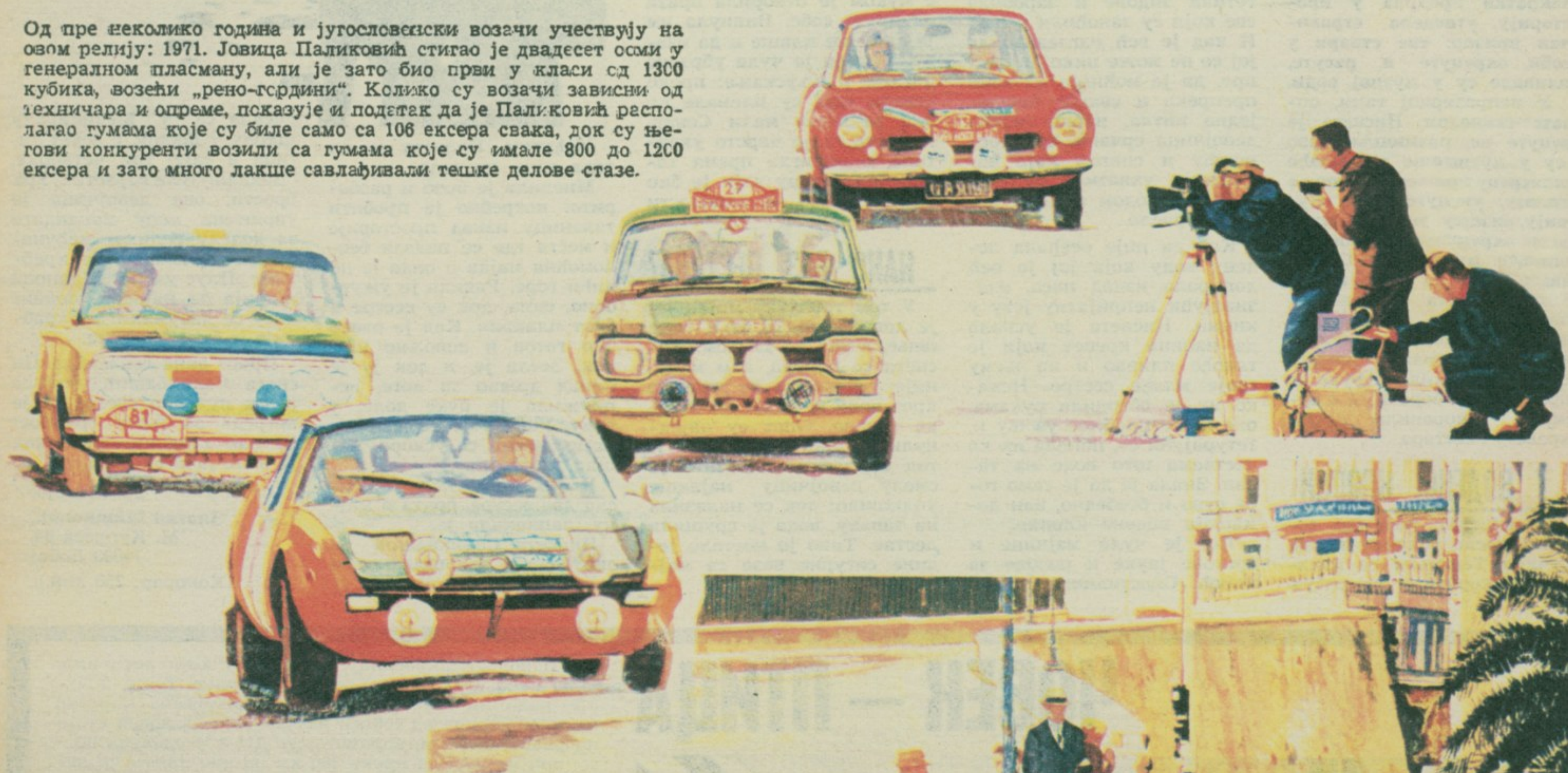

Иначе, први и други светски рат, са блискоисточном кризом 1957. године, једини су периоди у којима рели Монте-Карло није одржан.

Појединци имају све мање могућности да учествују у овом релију због великих материјалних издатака које захтева такмичење. Израчунао је да је почетнику потребно 20.000, аматеру 35.000 а фабричкој екипи око 300.000 динара за припреме. Велике фирме за своје возаче и аутомобиле, на стратешки прорачунатим местима на стази, постављају постаје са резервним деловима и разноврсним гумама.

Од пре неколико година и југословенски возачи учествују на овом релију: 1971. Јовица Паликовић стигао је двадесет осми у генералном пласману, али је зато био први у класи од 1300 кубика, возећи „рено-гсрдини“. Колико су возачи зависни од техничара и опреме, показује и податак да је Паликовић располагао гумама које су биле само са 106 ексера свака, док су његови конкуренти возили са гумама које су имале 800 до 1200 ексера и зато много лакше савлађивали тешке делове стазе.

Године 1973. када је победио италијански пар Манури — Манучи са „лациком-фулвиом“, Паликовић је био трећи у класи и уједно први Југословен који је успео да заврши трку. На овој трци је, иначе, избио прави скандал. Због неразвијених путева, велики број такмичара изразио је свој протест тако што је аутомобилима створио барикаду на путу. Организатори су се послужили варком и објавивши да је трка прекинута и рели завршен, навели „бунтовнике“ да ослободе стазу. Последњих година на релију има све мање звезда и сигурних фаворита, а све више финансијских проблема за организаторе и учеснике трке. Ово, међутим, не смета правим љубитељима аутомобилизма да сваког 21. јануара очекују нова узбуђења која пружа рели Монте-Карло.

ЦЕО СВЕТ- ДАР ДЕВОЈЧИЦИ!

Кад је већ изгледало да нико не може да јој се одупре, једно вичу, коно нејано створење храбро се ухватило уноштац са водом која је расла све више и брже, претећи да прогуте мајку, две сестре и брата.

Страхovit и близак прасак грома и плавозелена светлост муње слили су се у једно и четрнаестогодишња Нисвета тргла се из сна. Осетила је како јој се кревет љуља и помицте, као у сну. Споља је допирао необичан, хучан шум, усељавајући се све више у целу кућу. Кад је следећег тренутка блесак муње осветлио собу, девојчица је у несталној, изломљеној светлости, што је заклетко протрла у просторију, угледала страшичан приказ: све ствари у соби, окренуте и расуте, кливале су у мутној води.

У непрозирној тами, опкољена водом, Нисвета је почела да размишља брзо и сабрано: њене две млађе сестре, једанаестогодишње близнакње Сенија и Нусрета вероватно још спавају. У суседној соби су мајка и млађи брат Сенад. Кома прво да пође и помогне, питала се девојчица. Најближе су јој биле сестре. Скочила је са кревета и загазила у хладну воду. Испружила је руке испред себе и, борећи се с бујицом, закорачила према кревету сестара.

У ВОДЕНОЈ КЛОПЦИ

У ноћи 23. јула ове године, после обилних киша, речица Тешанка се излила из корита и са разу-

даним бесом подивљале оујнице сручила се на истоимено насеље недалеко од Добоја. Изненађујуће брзо, рушећи и односећи готово све пред собом, вода је однела осам живота. Жртве би вероватно биле невинне и немоћне и у кући породице Салихбашаћ, где су спавале мајка Хаснија, кћерке Нисвета, Сенија, Нусрета и син Сенад. Вода је подмукло ушла у саму кућу, испретурала ствари, оптетала зидове и заробила све који су заноћили у њој. И кад је већ изгледало да јој се не може нико да одупре, да је моћнија од свик препрека и сваког човека, једна вичка, наоко нејака девојчица срчано, са упорношћу и снагом која задирајује, ухватила се уноштац са водом која је све брже расла.

Као да није осећала ледену воду која јој је већ допирала изнад паса, изазивајући непријатну језу у кичми, Нисвета је успела да наипа кревет који је такође пливао и на њему своје млађе сестре. Некако их је обгрлила рукама, оне су се прибиле уз њу и, тетурајући се, понеле их ка лествама што воде на таван. Знала је да је само горе суво и безбедно, ван домаћаја водене клопке.

Тад је чула мајчине и братове јауке и позиве за помоћ. Сместивши сестре на

таван, Нисвета се брзо спустила низ лестве и опет ушла у воду, која је сада била још виша.

Довикујући се с мајком, с муком је отворила врата од друге собе. Визнула им је да се не плаше и да изађу. Ускоро је чула убрзано дисање и плускање: преко ствари које су кливале ка њој је ишао мали Сенад. Нисвета га је чврсто ухватила и подигла према таванском отвору који је био једини излаз из опасности и пут у живот.

КАКО БЕЗ ЛЕСТАВА?

У том тренутку мајка јој је довикнула да се и сама пење, а она ће за њом. Нисвета се попела, али мајка није успела да се пробije кроз воду и успне до отвора тавана. Опет су одјекнули позиви за помоћ. И тад се десило оно што је смелу девојчицу највише уплашило: док се налазила на тавану, вода је сручила лестве. Тако је нестало једине сигурне везе са мајком.

Међутим, Нисвета се и тада није предала.

Мислила је брзо и разбрити: потребно је пробити таваницу изнад просторије и места где се налази беспомоћна мајка и онда је по дићи горе. Радила је ужурбаном, сама, док су сестре и брат плакали. Кад је отвор био готов и довољно широк, легла је, и док ју је Сенад држао за ноге, испружила је руке доле, у таму. Успела је да дохвати мајку и она се ускоро нашла на тавану.

И тек тада, кад је спасла две сестре, брата и мајку, заплакала је.

Нисвета Салихбашаћ је ове године завршила осми разред основне школе и у-

писала се у Медицинску школу у Добоју, с девет петица и само три четворке. Захваљујући изузетној храбрости, ова девојчица је уврштена међу кандидате за доделу великог међународног признања за храброст „Плус ултра“. Чланови жирија за највећи подвиг нису се двоумили: најхрабрија је била Нисвета.

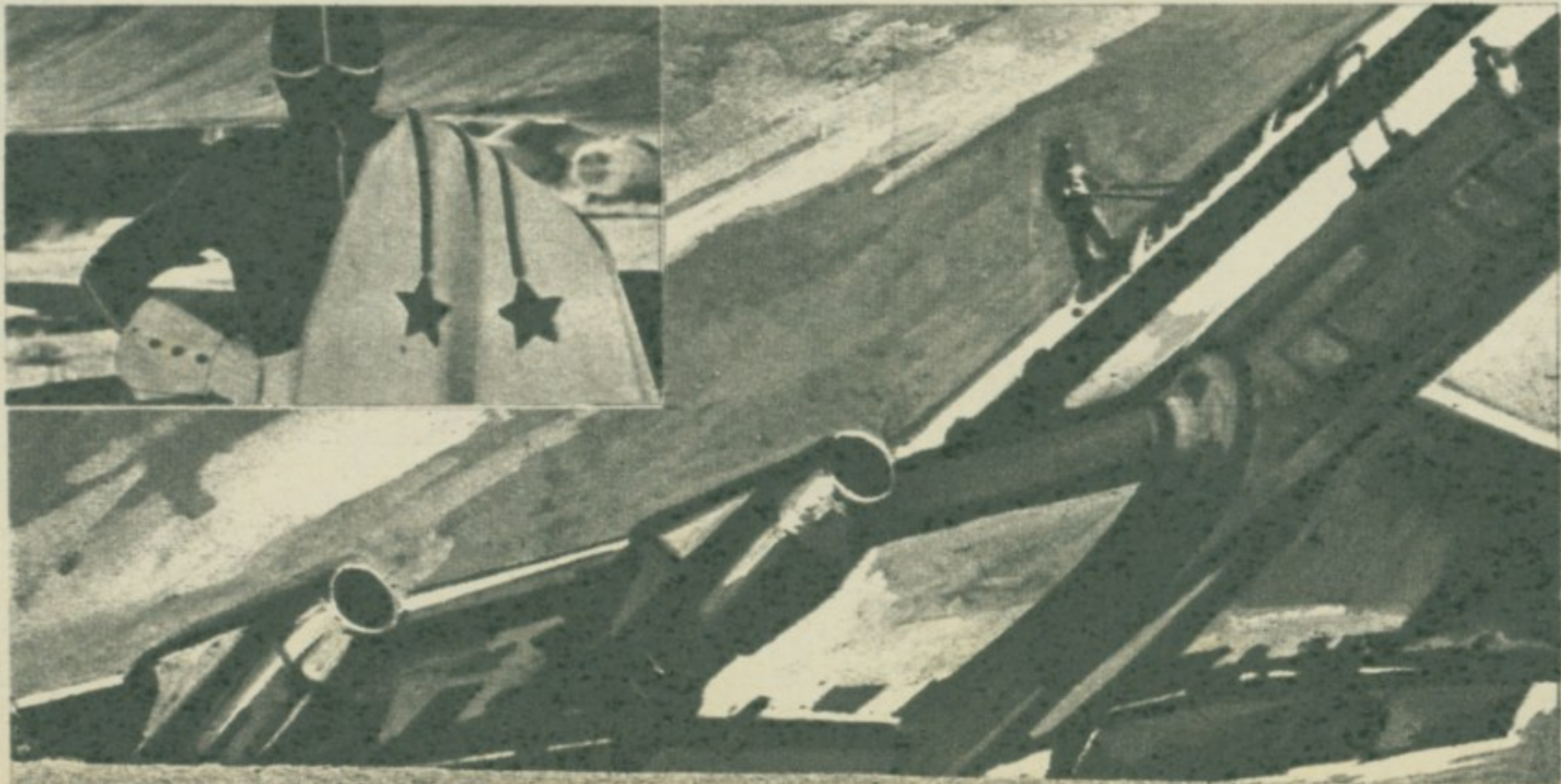
Првог дана септембра Нисвета Салихбашаћ пошла је на пут око света. То је награда за њену срчаност из оне страшне ноћи кад је била јача од воде.

Забележио:

Златко Миниковић,
М. Купреса 84,
74000 Добој

(Хонорар: 250 дина.)

ЧОВЕК — ПТИЦА

Изводити акробације на авиону који лети није ново мада је прилично ретко занимање. То се, додуше, ради на малим, старинским аеронимима који не прелазе брзину од 150 км на час. Али да човек стоји на реактивном четворомоторцу ДЦ-9 и одолева ветру при брзини од преко 300 км на час просто је невероватно, а ипак то ради један Канађанин који не жели да открије свој идентитет.

Све што је о себи открио „човек-птица“, како су га људи прозвали, јесте да је после аутомобилске несреће пренесен у болницу са изузетно тешким повредама: имао је сврљене обе ноге и поломљене кукове. После многих хируршких захвата био је „скриљен“, али није желео да седне у инвалидска колица. С муком је покушавао да хода и тек после пуне четири године успео у томе. Тада је почео да се бави вештином од које застаје дах.

Приликом извођења те своје вештине обучен је у заштитно одело од нарочито препарираних коже и има апарат за дисање, јер на тој брзини човек се осећа, како каже овај необични вештак, „као усред предивног тајфуна“.

— Ово што радим, радим за све инвалиде и непокретне. Зато сам новац који зарадим, а то није мало, дајем за њих, јер знам шта значи бити непокретан и патити. А мени сада новац није потребан! — каже овај „човек-птица“.

DIK
BROWNE

ХОТАР СТРАШНИ

Првог децембра 1824. године у забаченом Таганрогу на обали Азовског мора, на крајњој периферији своје огромне империје, умро је цар Александар I Павлович.

Дуго је ковчег преминулог цара путовао раскалашним путевима док није стигао у Петроград. Тек 25. маја следеће године Александар I је био сахрањен у гробницу Романова у Петропавловској тврђави.

Још док је ковчег с царским телом путовао из Таганрога према вечном борилишту на Неву, пространима руског царства почеле су да круже чудне приче: цар није мртав, цар се попукао некуд у пустињу, вероватно у Палестину, да би окушао грех због убиства свог оца Павла I, а уместо њега сахрањен је неки други човек.

Опасно је било ширити такве вести, јер је Русија управо стењала под суровим прогонима декабриста који су после смрти Александра I дигли устанак против монархије, али су оне ипак узимале све више маха и бивале све одређеније: царева смрт је била овијена читавим низом тајанствених сазнања.

— Зашто царица Јелисавета није из Таганрога пратила посмртне остатке свог мужа? — питали су се људи. — Од чега је царица изненада умрла у близини једног женског манастира код Калуге на путу из Таганрога 25. маја, тачно два месеца после царевог сахрањивања? Зашто царица није била на сахрањивању?

НЕКО НИЈЕ ГОВОРИО ИСТИНУ

Никоме није било јасно зашто је Александар I те

ВЕЛИКЕ МИСТЕРИЈЕ ПРОШЛОСТИ

године отишао на зимованье у Таганрог, малу луку од 7.000 становника на обали Азовског мора, у област маларијских мочвара, а не на чаробни Крим где су га чекали раскошни дворци. Било је чудно и то да се пре одласка одједном одрекао сваке политичке активности, мада је из поузданих извора сазнао да декабристи кују нову заверу.

Цар Александар I нико није јавно оптуживао за смрт Павла I, али је његов најинтимнији пријатељ, принц Волконски био један од вођа конспиратора, а по еле убиства постао му је нераздвојим пратилац.

Александров брат и наследник цар Никола I је наредио да се за време транспорта покојниковог тела нико сем најповерљивијих стражара не сме приближити ковчегу. Док се на путу караван с ковчегом задржао у Москви, Никола I је заповедио да све капије Кремља буду затворене и да их чувају напуњени топови. Није ли због тога да би се сачувала тајна о Александровом бекству у пустињаке и царица Јелисавета била спречена да присуствује сахрањивању и није ли због чувања те тајне изненада и „умрла“ у близини Калуге?

У вестима из новина које су доносиле извештаје о царевој болести и његовој смрти, било је много контрадикторности. Ко од четири сведока који су уз

КО ЈЕ БИО ФЕДОР

цара били непрекидно од 16. новембра 1824. кад се разболео, па до његове смрти две недеље касније, није говорио истину? Царица Јелисавета и принц Волконски који су тврдили да се царево „стање здравља поправља“? Или дворски лекар др Вили и хирург Тарасов који су говорили да се царево „стање здравља погоршава“?

ПРОТЕРАЊ У СИБИРСКУ ТАЈГУ

У грађању Красноуфимску појавио се септембра 1836, дванаест година после званичне смрти Александра I, необичан човек.

Имао је шездесетак година. Био је висок и снажан и врло чист и уредан у сиромашким прњама.

Нико није знао одакле је, кад су га питали за име и порекло, слезао је раменима и рекао једноставно: — Не знам! Заборавио сам!

Полиција се одмах заинтересовала за њега, али ни на саслушању или није хтео, или стварно није мо-

гао да каже ко је, шта је и одакле је дошао. Царски пандури ударили су му као скитници двадесет удараца камчијом које је издржао без јаука, а онда га протерали у сибирску тајгу.

Незнанац је неко време лутао западним Сибиром, све док се није сажалио један имућан трговац из Томска. Он му је саградио брвнару.

Ускоро је Федор Кузмич, како су га прозвали незнаци, постао смирљен у својој колици. Умео је врло лепо и паметно да прича, био је узор побожности, човекољубац који је помагао свакоме у невољи, мудрац који је знао како треба са

МЕТАЛ ПРОТИВ ЗАЛИХ ДУХОВА

Поједине минерале који садрже кобалт стари Египћани су не само познавали, него су их користили и у практичне сврхе. Али, тек 1742. године успело је шведском хемичару Георгу Бранту (1694 — 1768) да изолује овај елемент из његових минерала. Да би добио до жељеног циља морао је да савлада многе тешкоће и улагао је највише времена и труда тражећи начин како да раствори оксиде кобалта.

За ове и сличне тешкоће нису биле криве несапране методе тога доба, сматрали су немачки рудари, већ кобалди, подземни духови. Кобалди не само да су спречавали хемичару Бранту да раствори кобалтове оксиде него су они били окривљени

за све недаће које прате људе који раде по рудницима. Рудари су кобалди називали и све руде из којих се тада није могао добити одговарајући метал.

Када је кобалт издвојен, Брант је, да би показао колико је без оскула празновјерни рудар, повооткривени елемент назвао злим духом-кобалтом.

Р КУЗМИЧ?

После смрти Александра I почеле су да круже приче како цар, у ствари, није мртав. Дванаест година касније у градићу Красноуфимску појавио се чудноват безимен старац који је по много чему лично на њега.

стоком, земљом, људима и властима. Излечено је неколико тешких болесника којима лекари нису могли да помогну. Стекао је почасни надимак „Старец“ који су мушкарци давали чудотворцима.

Из Томска је кроз тајгу почела да се шири узбуђујућа вест да је Федор Кузмич главом пре дванаест година нестали цар Александар I, који је дутим пустињачким лутањима кроз сурову тајгу искупио грехе и спасао душу. Био је Александрова раста, имао је као и он високо и широко чело, дубок мало прсмукао глас, био је као и цар глуп на једно уво.

Александар I је био по-

Као што раније није реаговао на приче о лажној смрти Александра I, тако ни сада царски двор није на изглед марио за фантастичне приче о Федору Кузмичу који је пуних 28 година живео у Томску.

Првог фебруара 1864. Федор Кузмич је лежао на у-мору. Људи који су га обожавали замолили су га да им бар у том часу каже своје право име како би знали за кога да се моле.

— Бог зна моје име! — шапнуо је старац и издахнуо.

ИСТОРИЧАРИ У УЛОЗИ ДЕТЕКТИВА

Годину дана после смрти Федора Кузмича цар Александар II је наредио министру двора, грофу Адлербергу, да отвори саркофаг Александра I. Саркофаг је био празан. То је двор сакрио од јавности. Александар III је 1889. такође наредио да се отвори саркофаг, а после октобарске револуције саркофаг је отворен и трећи пут, по наређењу комесара за прсвеу Луначарског. Тек тада је званично саопштено да у саркофагу у Петропавловској тврђави не леже ничији по смртни остаци.

Историчари су конструисали овакву, врло вероватну хипотезу: Никола I је знао да се у ковчегу налази леш некоег незналица, али није могао да дозволи, јер је то сматрао светогрђем, да се у царску гробницу унесе некакав недостојан у-леш. Поштујући вољу Александра I кога је наследио, сачувао је тајну о његовој лажној смрти на тај начин што је у гробницу Романова спустио празан саркофаг.

Кад се сазнало за празан саркофаг у Петропавловској тврђави, низ познатих историчара се озбиљније позабавило овом загонетком.

Проверавајући тврдњу да је Александар I „побеглао“ у Свету земљу, научници су успели да пронађу име енглеског брода који је неколико сати после цареве смрти из Таганрога испловио за Малу Азију. Кад су прегледали бродску књигу, чекало их је изненађење. Из бродског дневника некако је врло нажаливо некако странице које су носиле датум цареве смрти.

Историчари су открили да су професор Шилдер и велики војвода Никола Михајлович, најцењенији историчари из времена Александра I и Николе I, који су у својим делима одбацили легенде о лажној цареве смрти, лично у њу дубоко веровали, као што су у то веровали и чланови царске породице. Прећутали су истину, јер Никола I није хтео да се сазна за дворску тајну чије би откриће открило и учешће Александра I у убиству његова оца.

Најјачи аргумент ових који су били убеђени у лаж-

ну Александрову смрт било је проучавање лекарске документације о боловању Александра I и аутопсији његовог леша.

Пре одласка у Таганрог цар се за време једног путовања разболео од тешке „барске грознице“, како су тада називали маларију. Према томе, његова слезина морала је хипертрофировано да се увећа, а и јетра да показује јасне трагове болести. Леш кога су лекари секирали имао је и слезину и јетру у нормалном стању. Лекарима није преостало друго него да у записник о аутопсији упишу неку измишљену болест: „билијарну инфекцију која је процрла у мозак“.

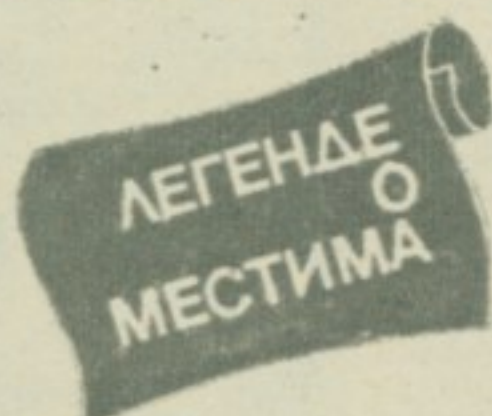
Хирург Тарасов, један од лекара који су присуствовали аутопсији, сдобио је да на записник о њој стави свој потпис. Зашто?

Историчари су недвосмислено доказали: Александар I није умро у Таганрогу 1. децембра 1824. године. Уместо њега у саркофагу је према Петрограду кренуо леш другог човека.

Да је Федор Кузмич заиста био бивши цар Александар I нису могли непобитно доказати, мада за то постоји читав низ врло убедљивих претпоставки.

Пушкин је написао: „Александар I је био сфинга коју ни смрт није могла да објасни.“

А. Р.

ЦРНА РЕКА

Д олинком Вардара, на челу своје хорде јахао је опаци Арслан нама. Враћао се из боја са Црногорцима и зневан што их није могао уништити, уснут је палио, харао и убијао све на шта би наишао.

Дошавши у Тиквешко поље, нареди својим јузимама да развину чадоре, на разасла војнике по околним селима да похватају све најлепше девојке за његов харем у Стамбулу.

Војници похватају три стотине девојака, највиђених лепотица, дотерају их пред пашин чадор, а њихова села остане завијена у црно.

Турци, заједно са отетим девојкама, наставиле пут. За војском пођоше родитељи и родбина уграбљених девојака кумећи и молећи пашу да им пусти децу. Кад стигоме на чистину између села Правед-

ника и Градница, девојке замолише пашу да на Момином Гумну, изнад реке, одиграју опромтајно коло. Паша им допусти да играју, у нади да ће се, кад оне одиграју коло, њихова родбина вратити у своја села.

Видећи девојке у колу, родитељи их почеше клати страним клетвама што играју пред Турцима. Одједном — нестале кола с гумна, Заплетених коса, да која не би одустала, девојке скокнеше с високе стене у реку.

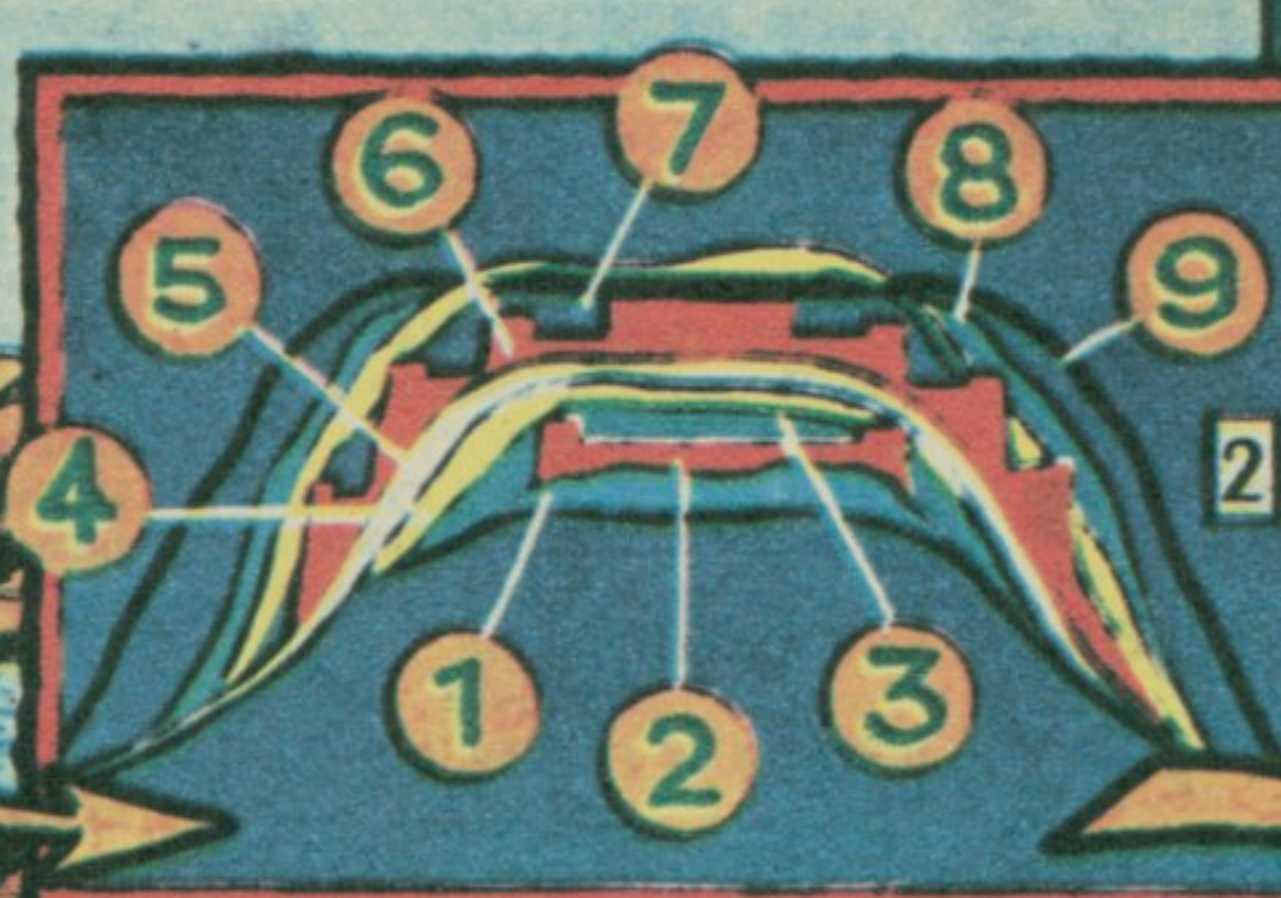
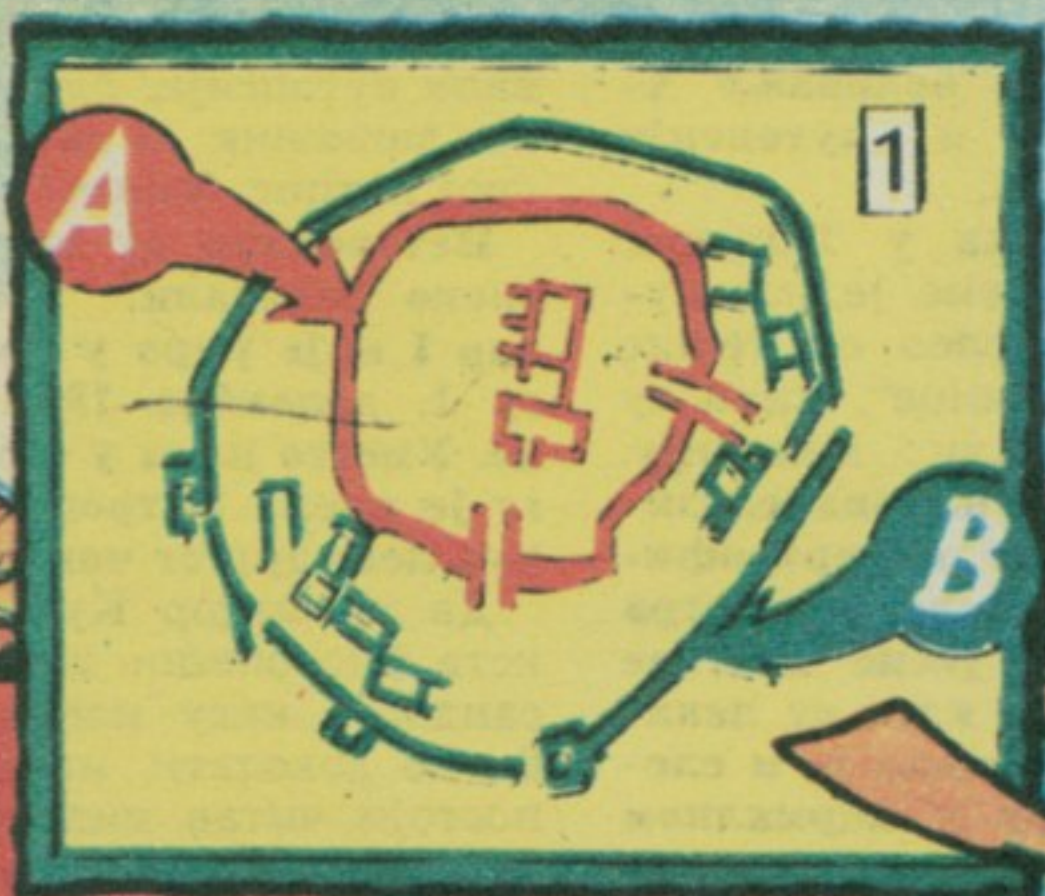
На поворини воде заплива њихова црна коса, по чему река и доби име: ЦРНА РЕКА. (Улива се у Вардар код древног града Стоби — Т. Велес).

Апостол Поп-Јовановски, Ул. 334, бр. 23 91000 Скопје (Жонорар: 150 дин.)

ТР

ОПСАДА

(1) План два главна бедема: (А) Зидине другог слоја (Б) Зидине шестог слоја (2) Вертикални пресек брежуљка на којем се налази Троја; виде се остаци девет градова који су узастопно грађени на истом месту, сваки на рушевинама претходног: 1. (светлоплаво) Први град, из времена око 3000 година пре н. е. На развалинама се види да су зидови града били од камена спојеног сасушеним блатом. 2. (наранџасто) Други град, око 2500 година пре н. е. Наслућују се развалине правога утирђења спасаног зидинама високим 8 м. У њему су пронађени предмети израђени од бронзе. 3. 4. и 5. (бледозелено, лимунжато и бело) Три града који датирају из периода 2000 — 1500 година пре н. е. Срушени су један за другим. 6. (црвено) Зидине дебеле 5 м опасивале су град приближно правоугаоног облика (190 X 140). Научници и археолози су се сложили да су то развалине оне Троје коју је описао Хомер. 7. и 8. (маринскоплаво и тамнозелено) Остаци две грчке колоније, али без утврђења. 9. (тамноплаво) Последњи слој одговара граду подигнутом на рушевинама претходног и одржао се све до 500. године пре н. е. Разрушен је после пропсти Римског Царства. (3) Грчки шлем (4) Кратки мач (5) Укрштена кацига (6) Мач (7) Карта Дарданела. Црвена звездица означава локацију Троје (8) Излаз из Црног мора (9) Улаз из правца Егејског мора и (10) Тројански коњ.

А ГРАД ТРОЈА

(11) Грчка ескадра која доводи појачање нападачима. (12 и 13) Логор грчке војске подигнут дуж огромне

ОЈА

ПРЕ 3000 ГОДИНА

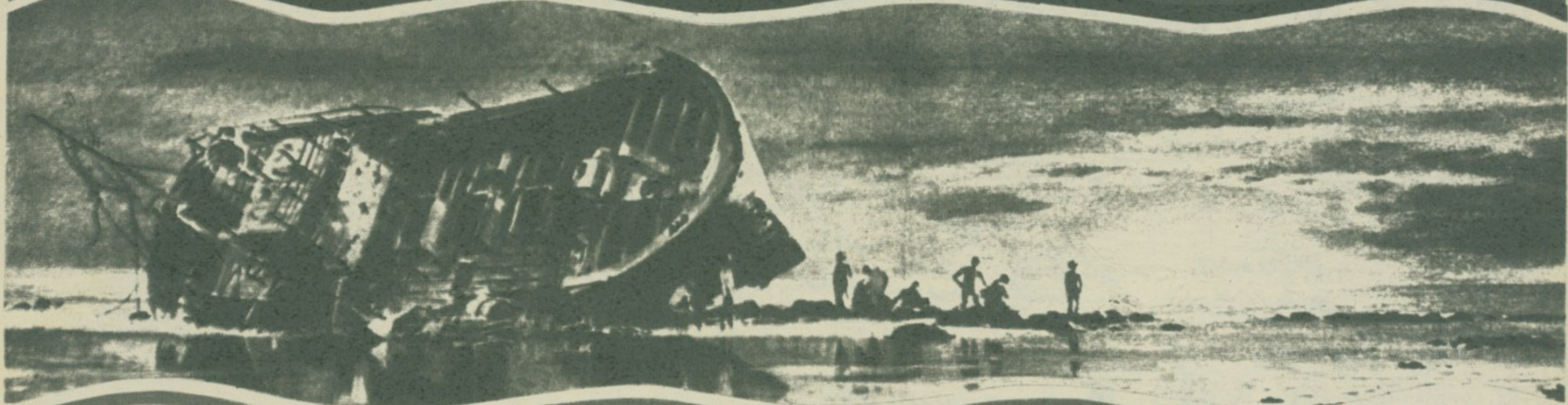
плаже. (14, 15 и 16) У Троју се улазило преко стрмих насипа, тако велико направљених да, уколико би нападачи покушали да их користе, били би одмах откривени: код свих старих народа ратници су носили штит у левој руци, а насипи су замијали удесно. (17 и 18) Зидине, високе и дебеле, биле су непремостива препрека. (19) Висока осматрачница омогућавала је преглед околине. (20) Унутрашњост града.

Б ЛОГОР НАПАДАЧА

(21) и (22) Ратне напаве (23) „Лекарски кабинет“ (24) Једном грчком војни пуштају крв (25) Повређени и осакћањени чекају на ред да буду превезени (26) Намештање ишчашеног зглоба (27) „Интендант“ гњече маслине да би добили уље (28) Ратник који је дошао по следовање уља за своју чету (29) Херолд (глашник, поклисар), важна личност у грчкој војсци. Он је чак могао да прекине битку по свом нахођењу. (30) Друге важне личности: пророци (31) Стража, трубач који најављује долазак трупа или долазак важних личности. (32) Грчки заповедник који стигне у логор у бојним двоколицама. (33) Кованици са пича задужени за обилазак и надзор логора. (34) Грчки пешак (фантасен), (35) Бронзана ратна кола и ратник који њиме управља. (36) Заповедник и војачк под ратном спремом (37) Заповедник и војачк у опреми за покрет (38) Чувар и дегустатори вина (39) Ветичка кола за превоз намирница и материјала (40) Војник из заштитнице која прати коњај са залихама намирница.

КАТАСТРОФА
НА МОРУ

САМИ УСРЕД ОКЕАНА

КАДА СУ ТРИ ИЗНЕМОГЛА ЧОВЕКА У ЧАМЦУ УГЛЕДАЛА ОБРИСЕ ОСТРВА КАНДАВУ И ПОМИСЛИЛИ ДА ЈЕ СПАС БЛИЗУ, МОРЕ СЕ РАЗБЕСНЕЛО.

Несносно јулско сунце обасјавало је мучан приказ: малу групу људи шћућурених испод бродске олупине, испуцалих усана и спржене коже пуне болних ексема. Нико да прозбори реч, само су угаслим погледом зурили у непрегледну, усијану пучину која их је окруживала. Чак ни крик галеба не прерује ту језиву тишину, јер у овој пустоши ни њих није било.

Трагедија

Почињао је тридесети дан њиховог боравка на овом сабласно пустом месту звучног имена: Минервиним гребенима. За то време хранили су се рукама уловљеном рибом и пили прокувану мрску воду, али мало је ко још био у стању да смогне снаге и за то!

Сад, кад је већ свака на-

да за спас спласнула, мало се ко и сећао како је лепа била ноћ када се десило. Како је на месечини блиставо и глатко било море по којем је нечујно клизио двадесетотонац „Туајкепау“, 7. јула 1962. године, према Аукленду на Новом Зеланду. И баш некако кад је месец зашао и Пацифик утонуо у потпуну тмицу, страшан тресак уздрмао је огромни брод.

За само неколико минута брод се располутио, нагнуо и — вода је већ почела да га гута! Панични крици мешали су се са шкрипом, ломљавом и пуцањем.

— Хватајте се за јарбол! — викао је четрдесет дво-годишњи капетан Дејвид Фифлита.

Многи су га чули, али мало њих је било у стању да послуша, што због панике, а што због густог мрака који је допринео да жртава, што ће се касније показати, буде много више. Јер, људи нису видели за шта би се ухватили, а вода је надирала незадрживо и брзо, гутајући брод, ствари, људе, крике, грцање...

Капетан Фифита и сам се придржавао за један крај сломљеног јарбола и назирао да поред њега плива још људи. Тек кад се бледа трака зоре указала на пучини, људи су могли да погледају једни друге, да се препознају, уз чудну, горку и олакшавајућу помисао „и ја сам међу преживелима“.

Било их је само седамнаест.

Општања без идеје и чека

Чим се разданило капетан Фифита, искусан помо-рац, препознао је ово место: налазили су се у бли-

зини Минервиних гребена. Сада су се већ назирали обриси коралних спрудоза како штрче из мора и та близина чврстог тла била је охрабрујућа, па су сви јаче запливали само да га што пре додирну, да што пре негде стану.

А кад су стигли, нови талас очаја. Јер, како опстати у пустоши без игде ичега, усред океана, без закона, хране и воде? Фифита је знао да мора помоћи овим људима макар само тако што ће им уливати наду у спас — а веровао је да ће спас ипак доћи — и упутити их шта да раде.

У даљини се назирао неки повећи предмет: наредио је једном морнару да одмах пође и види шта је то.

Остали, а сви су били морнари, Полинежани из Тонга, пратили су погледом друга који се удаљавао. А онда су видели како се његова, у даљини сићушна прилика стигавши до циља окреће према њима, под скакује и маше им да приђу. Била је то олупина неког брода који је, ко зна када, доживео исту судбину као и њихов „Туајкепау“, насукao се на овом опасном месту, али није потонуо. Сада су имали бар заклон. У броду су нашли празно буренце, нешто алати и канту боје са неком старом, прљавом четком, али још довољно добром да на олупини напишу велико СОС. Надали су се да ће га спазити неко из авиона, а за сваки случај хитнули су у море десетак дашчица на којима су написали:

„СОС 17 ЉУДИ НА МИ-
НЕРВИНИМ ГРЕБЕНИ-
МА“.

У очекивању спасилаца, прионули су да одмах ухвате нешто рибе, да потпапе ватру, прокувају воду. При-

Место на којем се 7. јула 1962. године насукao преко-океански брод

премили су се на чекање. Дани су пролазили.

Прва седмица још је била подношљива, али када је почела друга, нервоза у људима почела је да прераста у свађе, у оптужбе да неко краде резерве воде. Неки су се поразбољевали. Бојазан да ће умрети од исцрпљености на том ужасном, пустом месту усред океана, у многим је набујала у немоћан бес, постали су сумњичави и непријатељски расположени једни према другима. Капетан Фифита непрестано је смиривао, храбрио, говорио, подстицао наду, али је она постајала све нестварнија.

Добро јутро

После месец дана тројица су подлегла. Бацили су их у море, а у очима осталих, док су то радили, није било суза. Само страх и готово лудачки сјај говорио је да мисле: „И ја ћу тако!“

Капетан није клонуо духом. И њему је постало јасно да више нема шта да се чека, да спасилачки авион неће доћи, брод још мање. Али, не треба се препустити злој судбини, мислио је и одлучно изнео својим морнарима, чинило се, сулуду идеју:

— Направићемо чамац!

Погледали су га не верујући. Од чега? Чиме? Ко да га направи, кад једва још имају снаге да лове

рибу и кувају воду? Али, капетан није одустајао. Први је прионуо на рад, да од олупине, помоћу чекића, нешто ексера и једног кухињског ножа, склепа каква-такав чамац. Посао је одмицао споро и тешко, али чамац је најзад добио облик и после ко зна колико дана мукотрпног посла људи су пустили први радосни узвик: „Готово!“ Дали су му име „Малолелеј“, што на полинежанском значи „Добро јутро“.

У барку је могло да стане троје људи. Они ће покушати да превале пут до најближег острва Кандаву, на којем се могла добити помоћ. Укрцали су се најснажнији: поред капетана кренуо је његов старији син Сатеки и морнар Дејвид Вејсли. Понели су нешто воде, колико се могло одвојити, као и мало суве рибе и завеслали...

Недељу дана пловио је овај малени чамац са три упорна човека, али већ на крају снага. И, када су се обриси острва Кандаву већ указали море се разбеснело. Огромни таласи поигравали су се малом барком и најзад је презрнули! Фифита је видео како океан гута Сатекија, а није могао ништа да учини. Само је скупио снаге да довикне Вејслију:

— Пливај!

И пливали су обојица, бојећи се са морем. Када су се дохватили обале, Фифита више није могао да издржи. Срушио се од изнемоглости.

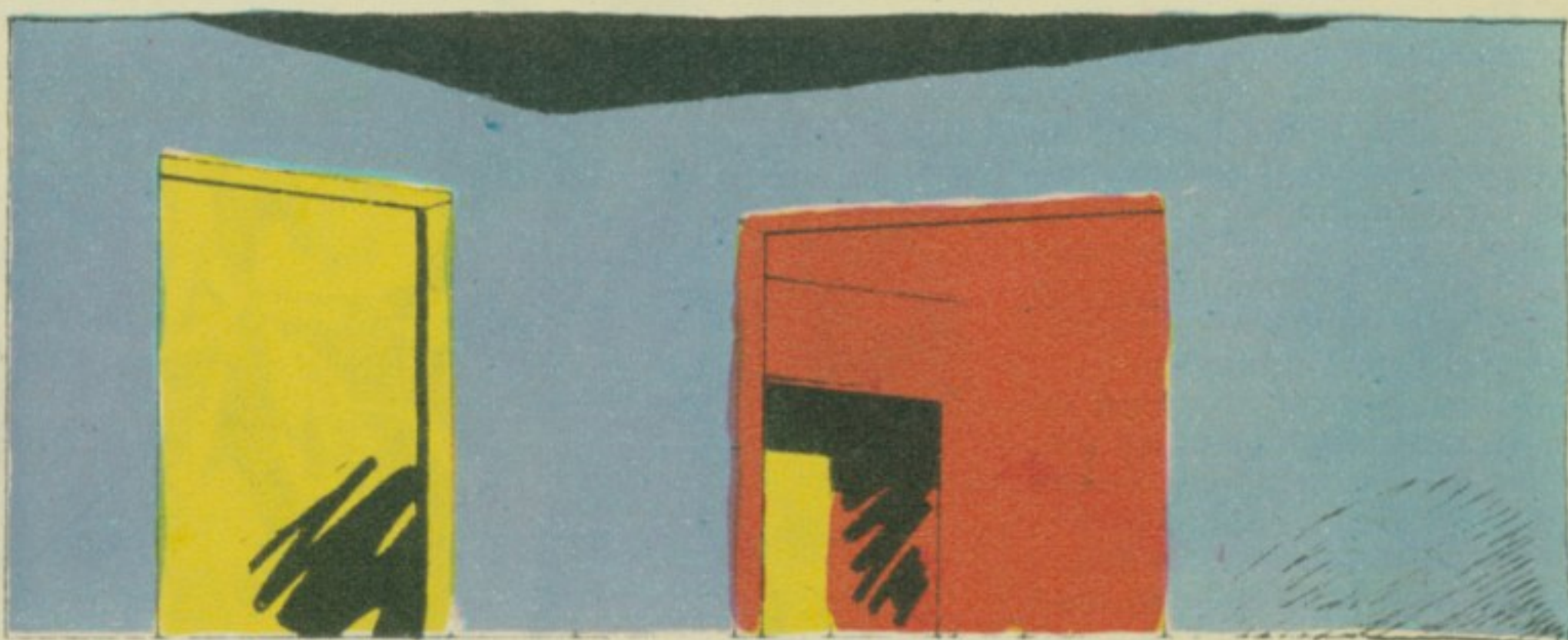
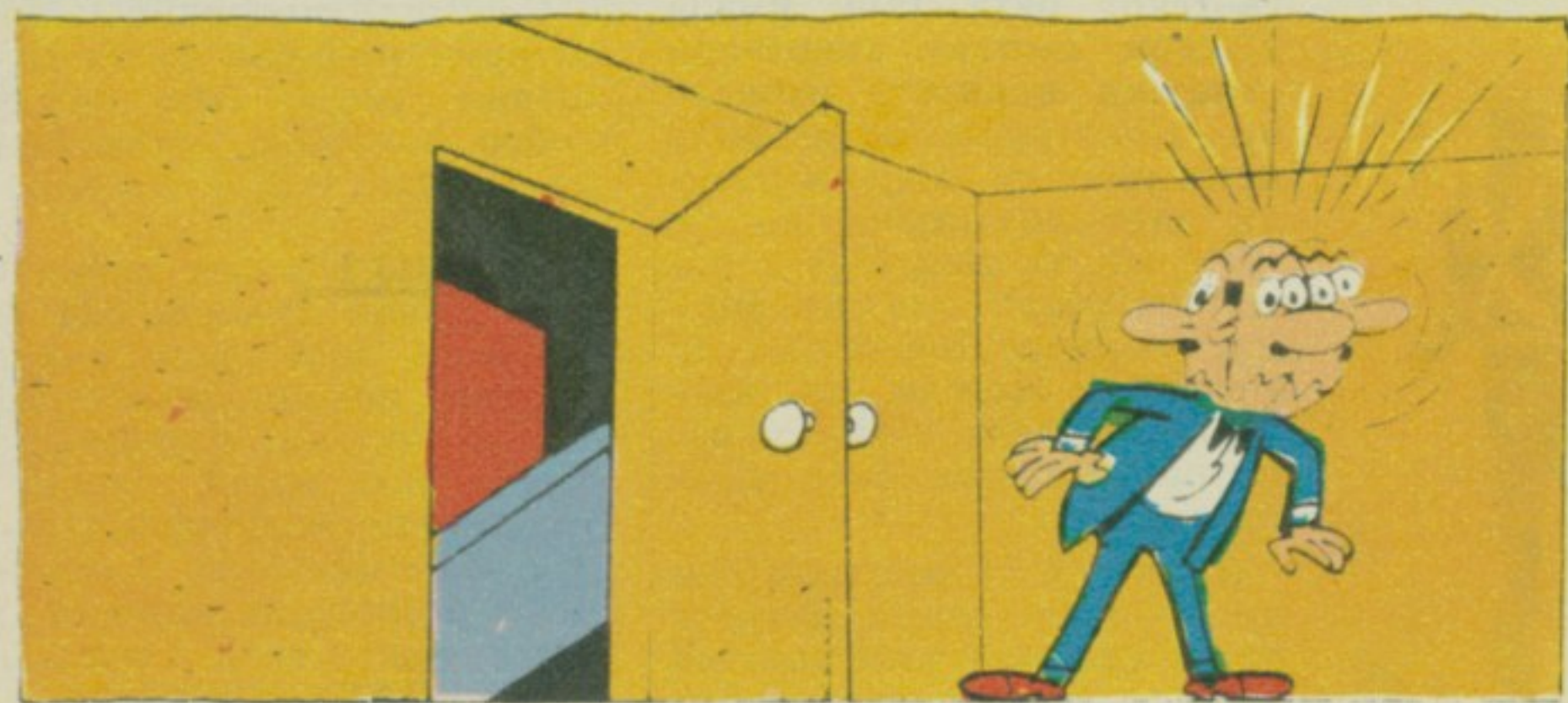
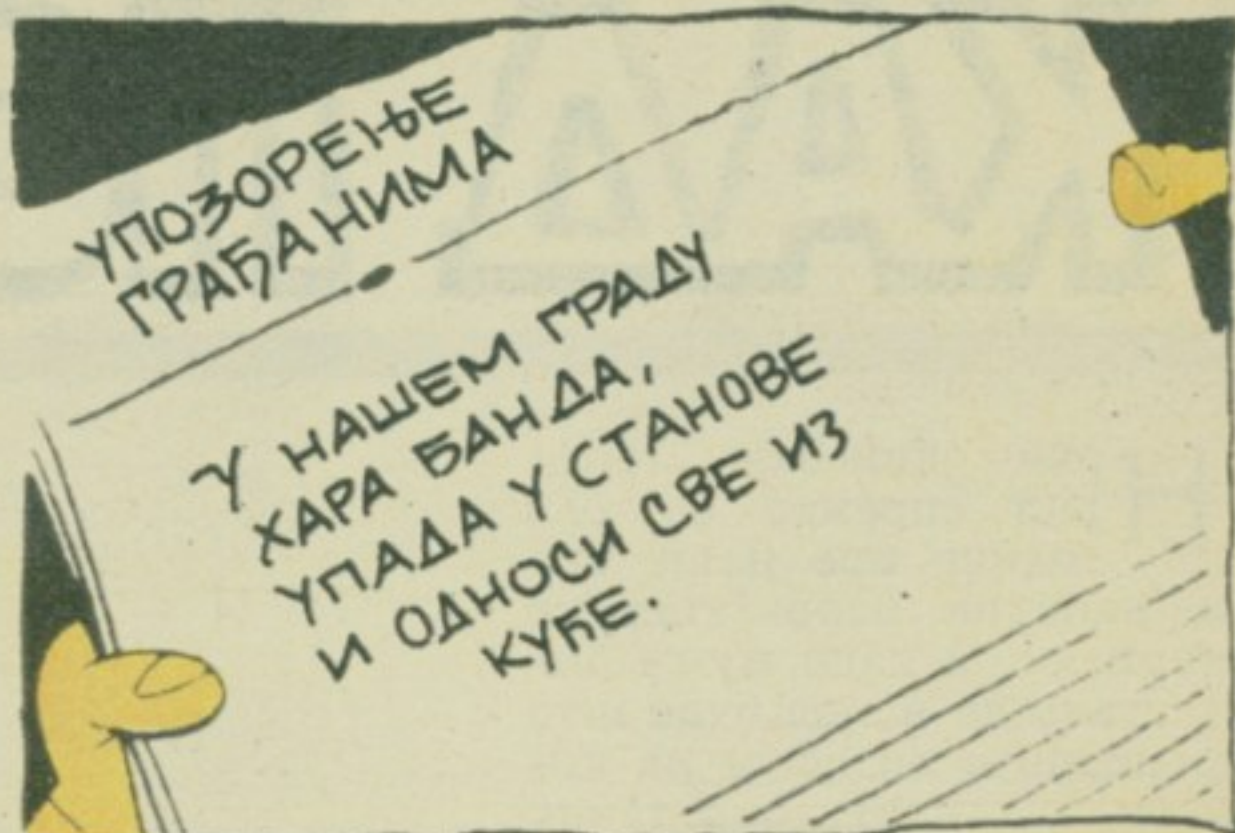
За то време драма се настављала на Минервиним гребенима. Још два морнара подлегла су болести и исцрпљености. Остали више нису ни бројали дане. А када су једног јутра, лежећи у очекивању најстрашнијег, зачули зујање авиона, испрва нису поверовали. Али, зујање се приближавало. Два хеликоптера су долазила да их избаве, равно три и по месеца после бродолома.

М. К.

Микијев
ЗАБАВНИК
ИЗЛАЗИ СВАКОГ
ПОНЕДЕЛЈКА

У КРУГУ ПОРОДИЦЕ: **СТРАХ**

КАА ПОЛЕТИ ВАН - ВАН

Неки кинески генерал спремао се 200. године пре наше ере да нападне испријатељско утврђење, а како му је било стало да напад буде што прецизнији питао се на који би начин измерио тачну висину бедема. Сетио се — змаја. Направио је једнога и пред зачуђеним војницима пустио га да лети изнад самих зидина. Потом је измерио дужину употребљене жице.

Овај домишљати генерал први је у историји употребио змаја у војне сврхе.

Ветрова харфа

Девети дан деветог месеца дуго се у свим земљама Истока славио као Дан змаја. На хиљаде змајева препланило би небо. Били су свих облика и боја али су на сваком биле исписане исте речи: „Одлази несрећо, остани срећо!“ Високо у ваздуху, где се веровало да бораве духови, требало је на овај начин зле растерати, а добре привући.

По традицији, змајеви су на Истоку прављени од пиринчане хартије или свиле и бамбусовог оквира. Обично су на њима живим бојама били представљени ликови птица и животиња.

Пошто је конструкција змаја често била сувише крхка да одоли јаком ветру, бамбус је бушен на неколико места да би се смањило притисак ваздуха. Тако је, сасвим случајно, настао „музички змај“ или „ветрова харфа“: пролазећи кроз рупице ваздух је производио нежан и сетан звук. „Ветрове харфе“ пуштале су ноћу да леге привезане за кровове како би својом мелодијом одагнале зле духове тмине.

У Полинезији, змајеви су оно што су на Западу грбови: хералдички знаци. Свако божанство или поглавица има за симбол другачијег змаја. У међуплеменским ратовима змај се пушта да застраши противника, у миру је одличан мамац за неке врсте риба.

Борба змајева је омиљен спорт у Кореји. Две групе такмичара пуштају змајеве са циљем да пресеку нити противничких. Метар-два канапа при врху претходно се замочи у смесу лепка и zdroбљеног стакла. Овако облепљен канап, оштар као сечиво, нападач покушава да укрсти са противничким како би га потом пререзао снажним трајајем у прави час. Овај спорт захтева велику вештину јер је змај направљен тако да се може кретати у сваком правцу, зависно од тога како се и када канап повуче.

Јапанци су такође познати љубитељи змајева, а прочули су се по томе што су конструисали досад највећег. Деведесетих година

прошлог века неки Нагацима Гемпеи, који је заживео за мајстора овог заната, градио је змајеве зване „ван-ван“ тешке 3 тоне и репа дугачког 150 метара! Змај је постављен на нарочите диновске ногаре са којих га је пуштало 150 људи. Када би се ван-ван винуо у небо, често није било те силе која би га вратила на земљу. Чекао се први миран дан како би се полако спустио.

Столицом у облаци

Када је змај „долетео“ с Истока на наш континент, Европљани су као прву ствар смислили да саграде велику и јаку конструкцију која ће моћи да понесе човека и тако оствари вековни западњачки сан. Међутим, њихове побуде нису биле ни налик на снове митског Икара — хтели су да побољшају ратно извиђање.

Идеја није била нова. Остварили су је још древни Кинези које, додуше, овај опасан спорт није нарочито привлачио те су небу под облаке слали само злочинце и заробљенике. На тај начин вршили су ратно извиђање или осматрање на дугим пловидбама. Ако би

несрећни „летећи осматрач“ погинуо над пучином, било је то лоше знамење због којег би се пловидба прекинула.

Први европски успех у летењу са змајем постигао је двадесетих година прошлог века енглески капетан Бејден-Пауел. У ствари, он није летео већ је седео у столици привезаној

Пуштање змајева вековима је на Истоку било врло озбиљна ствар. Они су служили у верским обредима, риболову, па чак и — ратовању.

за четири змаја и издигнутој тридесетак метара од земље док је неколико људи држало конопце. Овај подвиг извео је више пута.

Бејден-Пауелов експеримент искористила је касније британска армија, која је све до почетка првог светског рата 1914. имала у свом саставу такозвани „змајски корпус“ извиђача. Конструкција је била иста, само су змајеви добили стабилизациона крила.

Не зна се зашто је с почетком рата „змајски корпус“ нестао. Вероватно су Британци дошли до закључка да ће код таквог осматрања лакше бити сами примећени!

Друкчије су мислили Немци који су током читавог првог светског рата употребљавали змајеве за извиђање са подморница. Савезници се, опет, нису повели за овим примером због једног недостатка таквог начина извиђања: у случају опасности подморница није могла брзо да зарони јер је требало да спусти свог осматрача.

Како да направиш змаја

Змајева има свих могућих конструкција; паучићемо те да направиш онога који се најчешће виђа — класичног четвороугаоног змаја. Поступак је прост, само тре

ба да обратиш пажњу да тај змај буде велики и живо обојен како би се видео издалека. Исто тако, немој нипошто да га оставиш без репа — не због лепоте, већ зато што ће се без њега змај вртети у круг и на крају разбити о земљу. Реп му служи за равнотежу.

Слаб али непрекидан поветарац најбољи је за пуштање змаја. Ако си га добро направио, моћи ћеш да га уздигнеш и без трчања.

МАТЕРИЈАЛ: два права и јака штапа дужине око 90 и 120 см, лист чисте, танке хартије површине око 120 см², месингана карика за завесе, јака жица, лепљива трака или моделарски лепак, боје (најбоље плакетне) и разнобојна хартија за украшавање тела и репа.

ПОСТУПАК: Укрсти штапове тако да дужи трећинином дође по средини краћег. Причврсти их један за други под правим углом јаким жицом као на цртежу 1. Премажи спој танким слојем моделарског лепка. Крајеве жице вежи у малу омчу.

На крајевима оба штапа пробуши бочне рупе. Причврсти дугачак комад жице кроз рупу на врху, продени га редом кроз остале три рупе и чврсто завежи на врху, одакле си и почео. Оставивши и ту малу омчу.

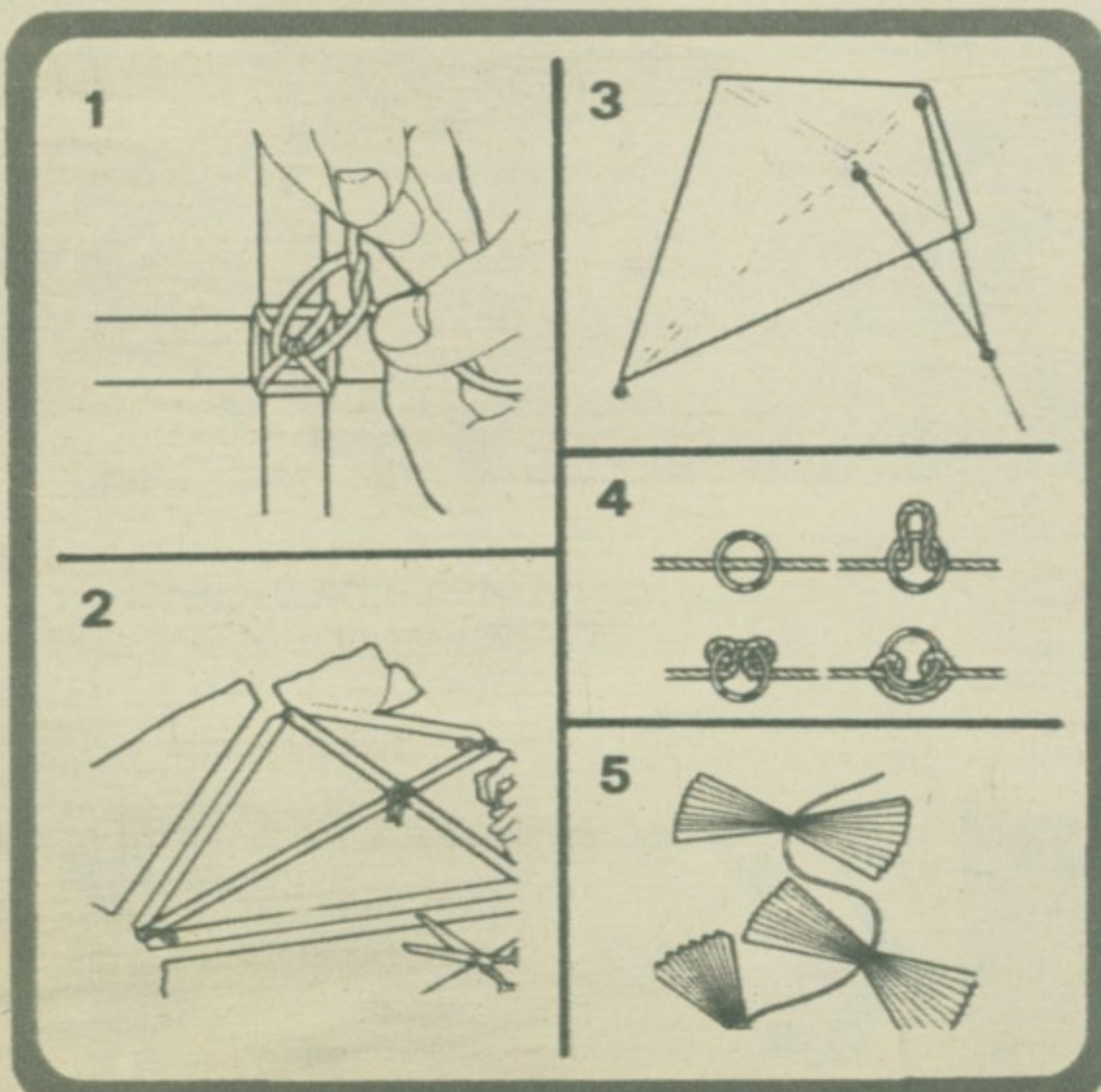
Положи рам на хратију а њу обрежи остављајући ивицу широку 2—3 см (цртеж 2). Превии ивице хартије преко рама, затегни и залепи траком или лепком.

Пробуши хартију (цртеж 3) и извуди кроз њу омчу на саставу два штапа. Од два метра жице направи узду. Да то урадиш, узми карикку за завесе и на средини жице направи чвор који се може подешавати (као што јасно показује цртеж 4). Доњи део узде привези за омчу у средини, а горњи за омчу на врху змајевог тела коју ћеш само превити преко ивице. Направи трећу омчу на дну да за њу привезеш реп.

За реп изабери жицу или траку дужине бар 750 см. Нанижи машинице од испре савијане хартије (цртеж 5) или разнобојне комадице тканине. Привези реп за дно рама. Готовог змаја обој јарким бојама и украси шарам и ресама.

Добар ветар!

Б. Д.

Већ четири месеца чамио је лорд Нисдел у леденој и мекливој ћелији која се налазила у подруму тврђаве Тауер. Често је себе хватао како гласно одговара на питања која је у мислима постављао. Нису ли то били већ знаци лудила?

— Ништа те не може спасти, иструнућеш у тамници. А када више не будеш могао ни да дишеш од самоће и безнађа, онда ћемо те обесити...

Као припадник странке виговаца, лорд Нисдел борио се против апсолутистичке владавине Џорџа I, краља којег Енглеска уопште није интересовала, као и за већа права парламента. Све време краљ је проводио у свом родном Хановеру, па су зато виговци одлучили да учврсте власт парламента и своје странке. Али, краљ их је предухитрио: многе заверенике, међу којима је био и млади Нисдел, бацио је у тамницу.

Лордова лепа жена Винфрид неколико пута је одлазила до краља да га моли за милост, али није хтео да је послуша. Тако је Нисдел био осуђен да броји дане до извршења смртне казне.

Пресуда је поштомисана

Једног дана, у априлу 1716. године, изненада је зачуо неке гласове у ходнику испред своје ћелије. У први трен помислио је да сања јер му се учинило да разазнаје смех своје Винфрид.

Уто зачу рески звук резе, врата се отворише и, заиста, његова жена је стајала пред њим.

— Успела сам да подмитим стражара да ме на неколико минута пусти до тебе. Не носим ти добре вести! — почела је Винфрид потиштено. — Смрт на пресуда биће извршена за десетак дана, тако су ми рекли јуче, када сам поново ишла до кра-

ља. Кажу да ју је краљ већ потписао. Али, још није све изгубљено — покушала је да га утеши.

Када је отишла, лорд је још дуго ослушкивао шупкање њене дугачке хаљине кроз ходник. Тромим корацима упутио се у угао тамнице и спустио на кревет од влажних дасака. Тупо се загледао у прозорчић при врху ћелије кроз који је продирао само танак зрак светлости и правио дугачку шару на зиду преко пута. Да ли још има наде?

— Драге моје пријатељице — Винфрид је брисала од суза црвене очи. — Морате ми помоћи, он

БЕКСТВО
из
ТАМНИЦЕ

ЗАВЕРА ЖЕНА

Подмитивши чувара тамнице у Тауеру, жена заточеног лорда Нисдела ушла је у тврђаву, чврсто решена да га одатле избави.

не сме да буде обешен. Нешто сам смислила...

Две жене, војвоткиња Мајлс и њена кћерка Џозефина, пажљиво су је слушале док им је износила свој план.

Пакећ с одећом

Двадесет часова касније, у сумрак, три прилике у тамним пелеринама и с капуљачама преко лица изашле су из старе куће која се налазила на јуж-

ној обали Темзе. Ту су већ чекале упрегнуте кочије. Две жене седоше позади, а једна на место кочијаша. По одлучном покрету када је ошинула коње и повукла дизгине нико у њој не би препознао нежну Џозефину. Ко њи поскочише и касом се упутише према северној страни Темзе, ка Тауеру.

Када су стигле на стотињак метара од тврђаве, Џозефина заустави кочије, а војвоткиња Мајлс и Винфрид хитро изађоше. После неколико минута

биле су пред огромном гвозденом капијом злогласне тамнице. Стражар који им је отворио врата једва је у помрчини препознао жену лорда Нисдела над којим је сутрадан требало да буде извршена смртна казна.

— Ако ми дозволиш да још једном видим свог мужа, ово ће бити само мали дар за твоје велико срце — обрати се Винфрид стражару и пружи му кожно кесу у којој је било 50 златника. — Ово је његова сестра — додаде пока-

зујући на војвоткињу Мајлс — она би желела да га види.

Стражар брзо стрпа кесу под одело, а онда их без речи поведе кроз мрачан ходник.

— Ја ћу остати овде, а ви пожуриште — рече када су стигли до ходника који је водио под земљу и пружи им кључ.

Две жене потрчаше, а онда леди Винфрид дрхтавом руком откључа ћелију. Ту је испод кабанице извукла велики пакет у којем је била женска одећа. Баца га пред мужа и нареди:

— Пресвлачи се, брзо!

Скрхане болом

— Зашто их већ нема — бесно промрмља стражар и осврну се око себе. Плашио се да неко не наиђе јер је посета затвореницима била најстроже забрањена. Намрштио је обрве и стискајући песнице пошао према ћелији. Уто угледа како се отварају врата тамнице лорда Нисдела и, гласно ридијући, жене прођоше поред њега.

Једна од њих, увијена у таман огртач и с великом марамицом преко лица, тешико је корачала, изгледало је као да ће сваког часа пасти да се није ослањала на руку постарије жене поред себе. Стражар их је хитке гледао, а онда се трже.

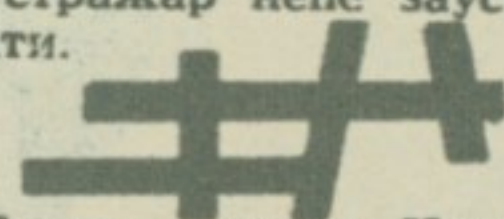
При светлости буктиње коју је држао у руци учинило му се да је испод њене дугачке сукње угледао — боса стопала. То га пренепази, није ваљда преварен?

Поново спусти поглед, али сада се тамна сукња вукла по хладном каменом поду. То му се свакako претичило, промрмља, па ко би се усудио на такву дрскост. Ипак, сустиже Винфрид која је ишла иза две жене, зграби је за рамена и унесе јој се у лице:

— Зар нисте биле само две?

— Па... три — одговори му жена муцајући. — Његове сестре у тамници нису могле реч да проговоре. Само су плакале... А онда му тутну у руку још 50 златника.

Спотичући се о камене степенике Винфрид истрча из Тауера. Знала је да је стражар неће заустављати.

Бекство лорда Нисдела откритице је исте вечери, али, иако су одмах биле затворене све градске капије у Лондону, војници Џорџа I нису успели да га ухвате. У кући војвоткиње Мајлс лорд се преобукао у сељачко одело и седам дана касније, када је потера већ одустала од трагања, са својом женом несметано је изашао из града. На малој галерији пре бацили су се преко Ламанша у Француску.

Б. Ј

ЕНЦИКЛОПЕДИЈА ОРУЖЈА

У близини Египта откривена је недавно гробница која је била предвиђена за једног од Тутанхамонових војсковођа. Грађевина је, међутим, недовршена и у њој није било саркофага. Разлози за ово научнички су засад нејасни. Научнике је ипак нешто обрадовало: унутрашњости недовршене грађевине откривене су слике на зидовима које сведоче о подвизима овог фараоновог љубимца. На фрескама, на којима су представљена борна кола, одреди стрелаца и војника с кратким мачевима, историчари су нашли све врсте оружја којим су се Египћани служили.

У ЗНАКУ ШКОРПИЈЕ

Легенда каже да је неки сиромашак по имену Ирео у свом дому угостио три путника намерника. У њихову част заклао је теле, једино благо које је имао.

На растанку гости су Иреу топло захвалили и рекли да могу да му испуне највећу жељу јер нису обични смртници већ богови Јупитер, Меркур и Нептун, нека само каже за чим му сире највише жуди.

Ирео је пожелео да добије сина, али без жене, пошто је својој недавно умрлој супруги обећао да ниједна друга неће заузети њено место. Богови су му испунили жељу — у кожи златног телета нашао је Ирео мужку бебу којој је дао име Орион.

Орион је растао и развио се у цина лепотана, надалеко чиненог лопца. У лов је увек имао наоружан луком и трима златним сабљама, а пратио га је нераздвајни друг, верни пас Сиријус. Орион је имао још једну необичну особину — логоао је да хода по површини воде!

Лепи Орион несрећно је завршио живот. Богинја Дијана, бесна што је млади ловац увредио њену омиљену нимфу, наредила је да га ухвате и усмрте уједом шкорпије.

Богови су после смрти претворили Ориона у сазвезђе. Његов пас Сиријус постао је најсјајнија звезда сазвезђа Велики пас, сасвим близу Ориона. И шкорпија која је ујела Ориона овековечена је у виду сазвезђа постављеног на небу тако да изгледа као да Орион са својим луком и мачевима стално од ње бежи.

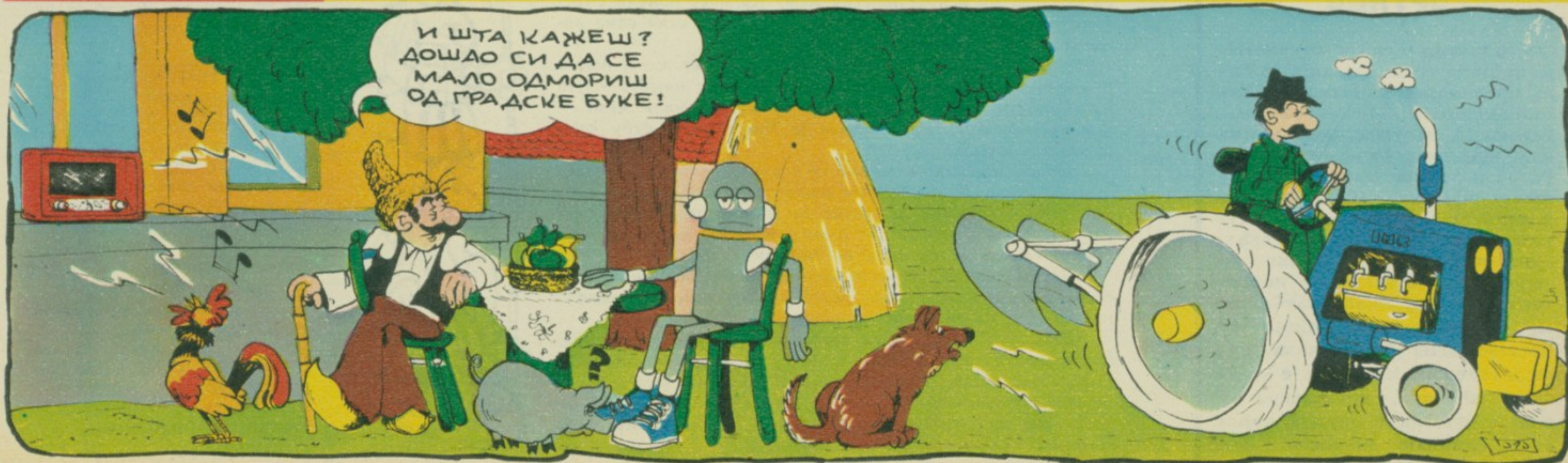

БИМ И БУМ

JOE MUSIAL

ШРАФКО

ЏОНИ ХАЗАРД: У СРЦУ АФРИКЕ

ЈА КУ
ВАМ РЕКИ
КО...
ЈЕ ДАН
ДРСКИ
ЛОВОКРА-
ДИЦА!

КИНГЗИ!
ЗАР
ЈЕ И
ВАС...

ДА! И МЕНЕ ЈЕ
ПОГОДИО!

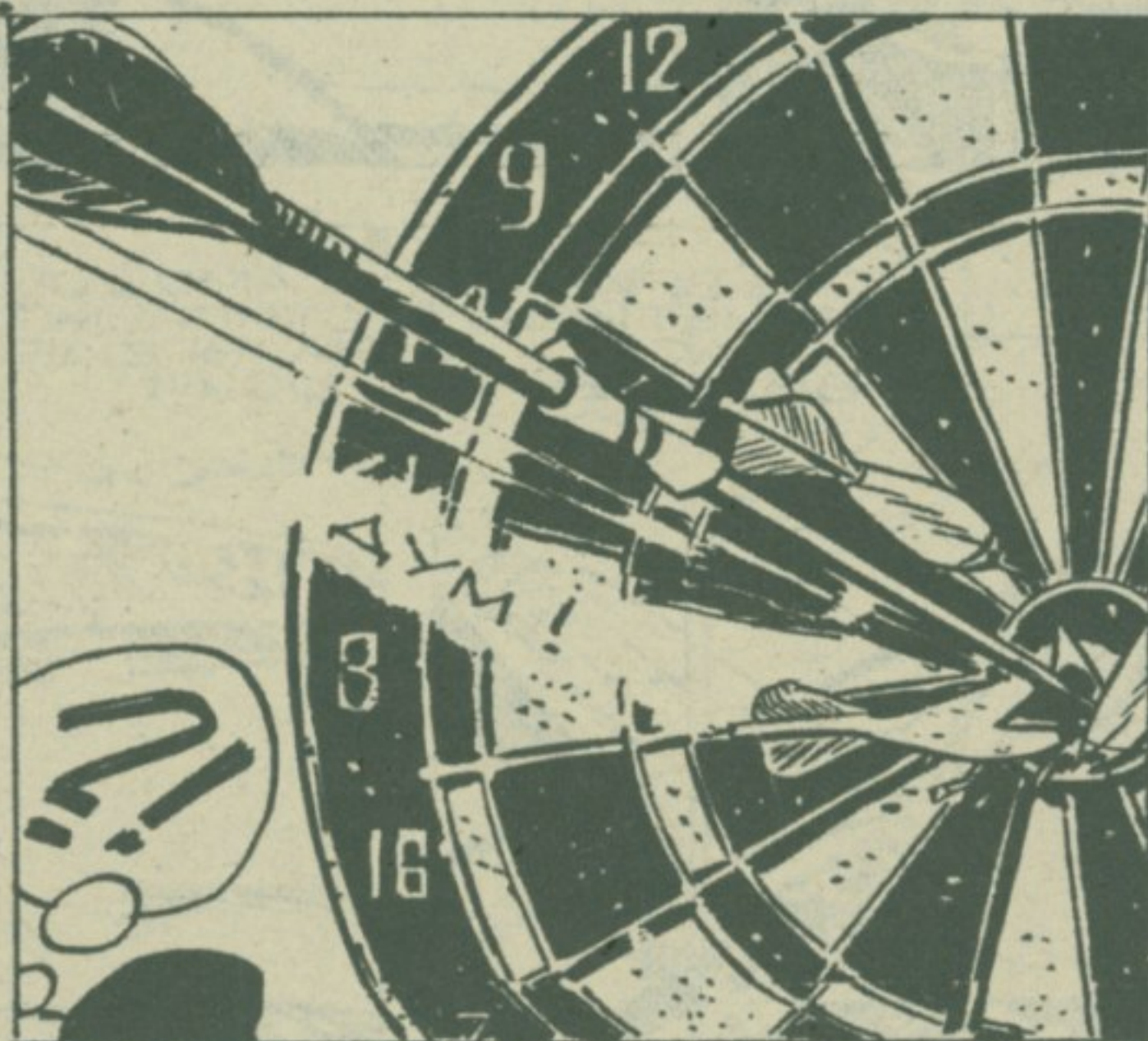

НА ТЕБЕ
ЈЕ РЕА
ЕЛФИ

ДА СЕ
КЛАДИМО
ДА КУ
ДА ПОГОДИМ
ЦЕНТАР!

ШТА
САМ ВАМ
РЕКАО?
ХА, ХА...

??

ЊОНИЈЕВ АВИОН КОЈИ ЈЕ
ПОЛЕТЕО ИЗ КАИРА ВЕР
ЈЕ У ЕВРОПИ...

... И ЛЕТИ ИЗНАД ПАРИЗА...

САМО ДА НЕ
БУДЕ МАГЛЕ
НОТИНГАМУ!

А У КРИМИ У ЏЕНИНОМ РОД-
НОМ ГРАДУ...

ТУП!

??

ЧИЈА
ЈЕ ОВО
СТРЕ-
ЛА?

ПОГЛЕДАЈ,
ЕЛФИ!
ПИСАМЦЕ
ЈЕ ОБАВИЈЕНО
ОКО ЊЕ!

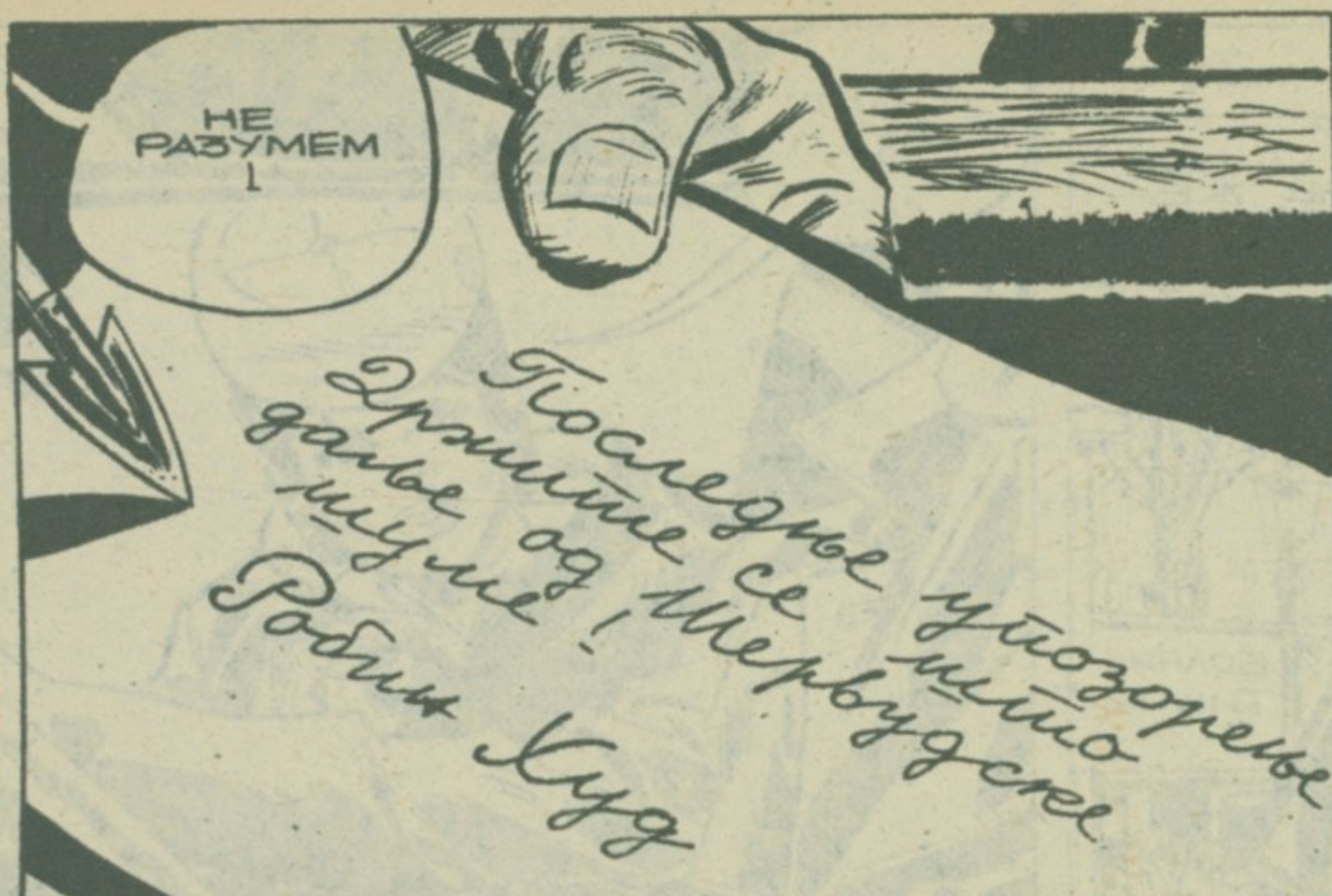
ШТА
ПИШЕ
?

НЕКОЛИКО МИНУТА КАСНИЈЕ ЕЛФИ И ЊЕГОВИ ПРИ-
ЈАТЕЉИ УПАЛИ СУ У ПОЛИЦИЈСКУ СТАНИЦУ...

ПОГЛЕДАЈТЕ
НАРЕДНИЧЕ!

ШТА?

ШТО ВИ ДУБЛЕ
ЗАЛАЗИТЕ
ШУМУ,
ТО САМ ЈА БЛИЖИ
СВОМ
ЦИЛУ

ИСПРЕД БОЛНИЦЕ...

УБИ И ТИ СА МНОМ,
ЏОНИ! МАМА ЋЕ ЖЕ-
ЛЕТИ ДА УПОЗНА
МОГ СПАСИОЦА!

ХОЋЕШ
ЛИ?

УБРЗО...

МАМА, ИЗГЛЕДАШ
БОЉЕ НЕГО
ШТО САМ
МИСЛИ-
ЛА!

ЛАКНУЛО
МИ ЈЕ
ТЕК
КАД
САМ
ЧУЛА
ТВОЈ
ГЛАС!

А
ОВО
ЈЕ
МЛАДИК
КОЈИ
ЈЕ...

? НЕКИ
К'ЛОВНОВИ
КАКО
МОГУ
ОВАКО
ДА ВОЗЕ
ИСПРЕД
БОЛНИЦЕ!

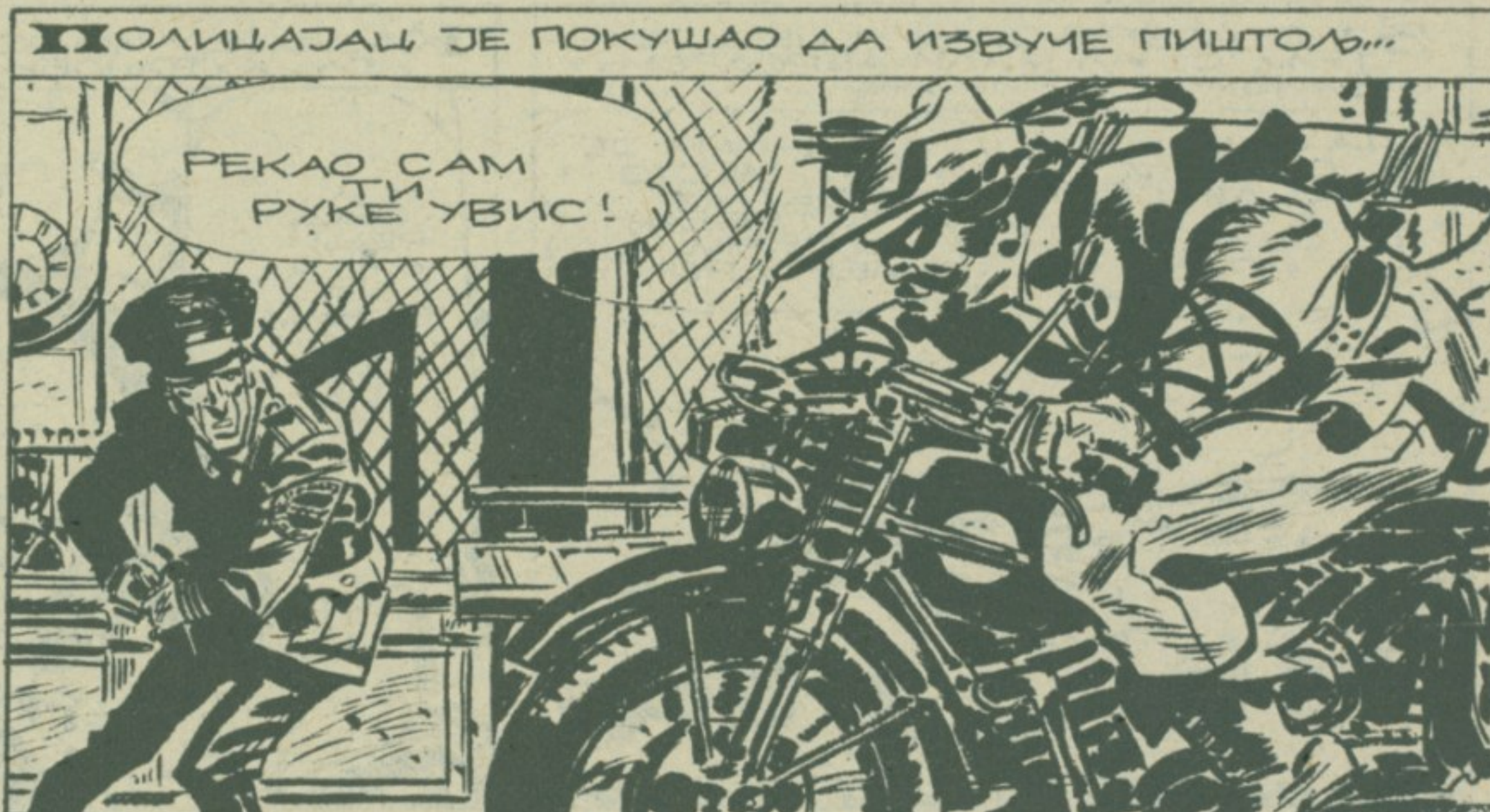
ТАДА...

РУКЕ УВИС!
СТИГАО ЈЕ
МАЛИ ЏОН
ДА
ОПЛАЧКА
БАНКУ!

ЏОНИ ЈЕ
ЗАПАЊЕНО
ГЛЕДАО У
БАНКУ ПРЕ-
КО ПУТА
БОЛНИЦЕ...

ШТА?
ОНИ НА
МОТОЦИК-
ЛУ ОПЛАЧ-
КАЛИ
СУ
БАНКУ

ПОЛИЦАЈАЦ ЈЕ ПОКУШАО ДА ИЗВУЧЕ ПИШТОЉ...

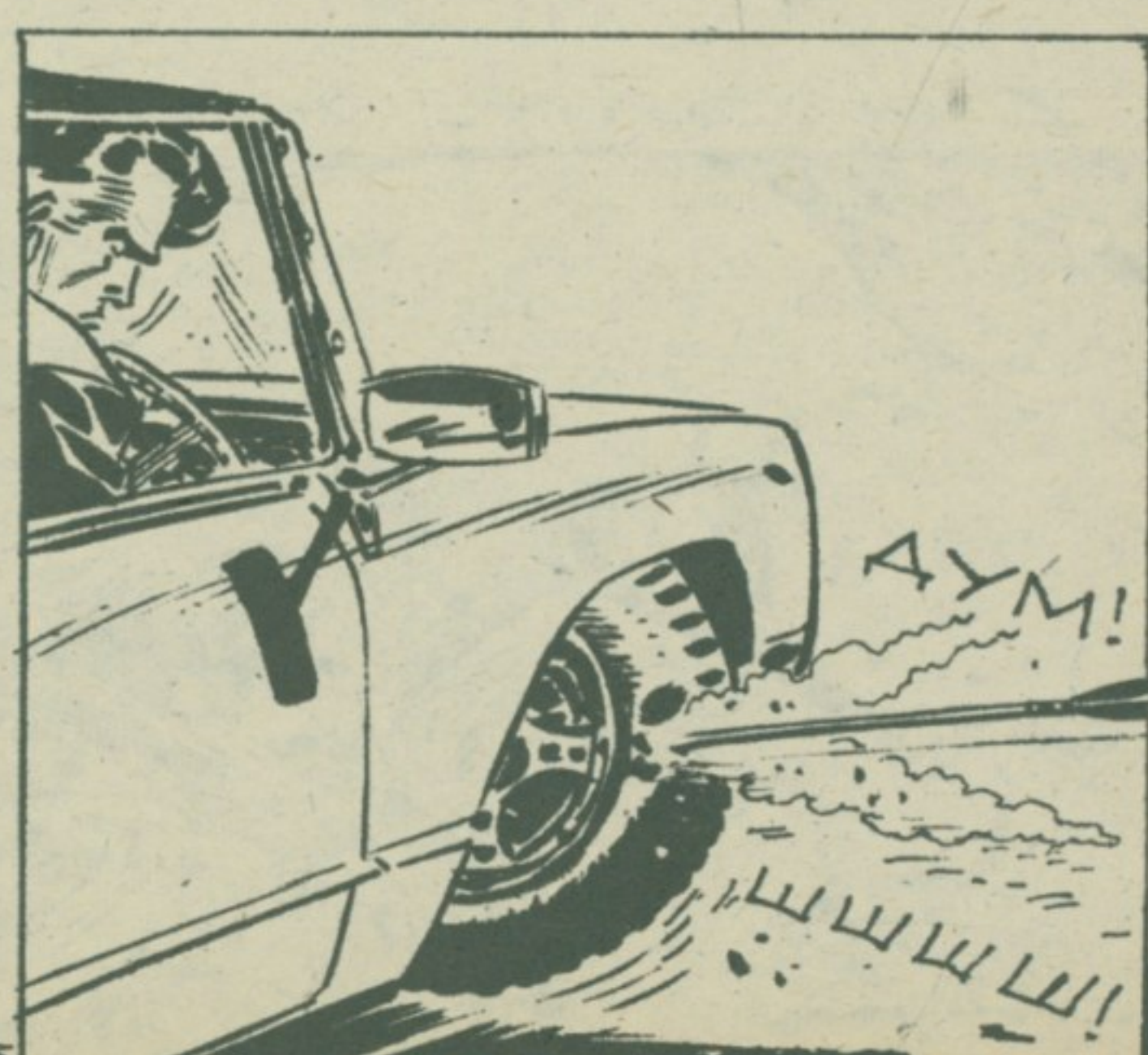
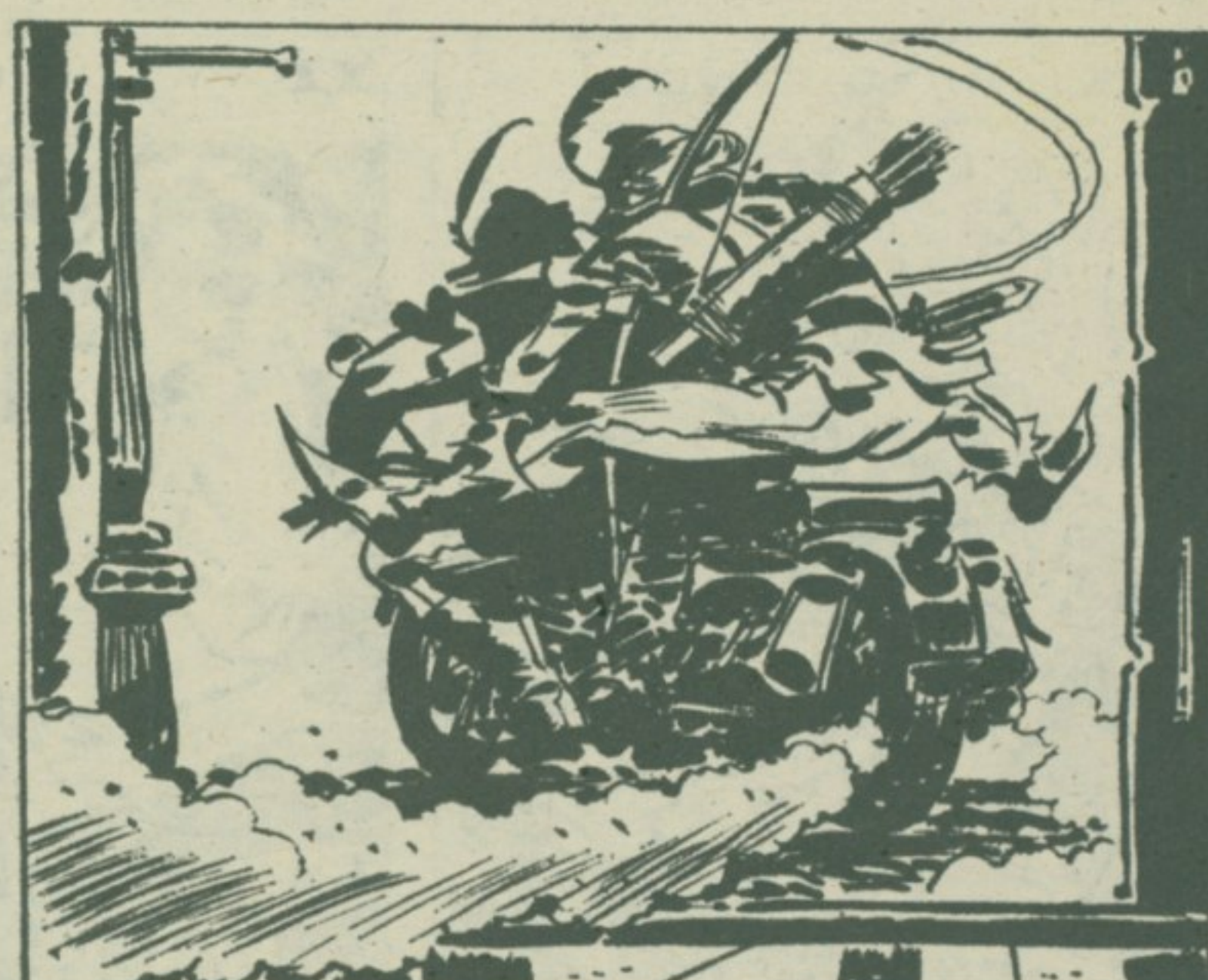
РЕКАО САМ
ТИ
РУКЕ УВИС!

АЛИ ТИ МЕ
УОПШТЕ
НЕ
СЛУШАШ!

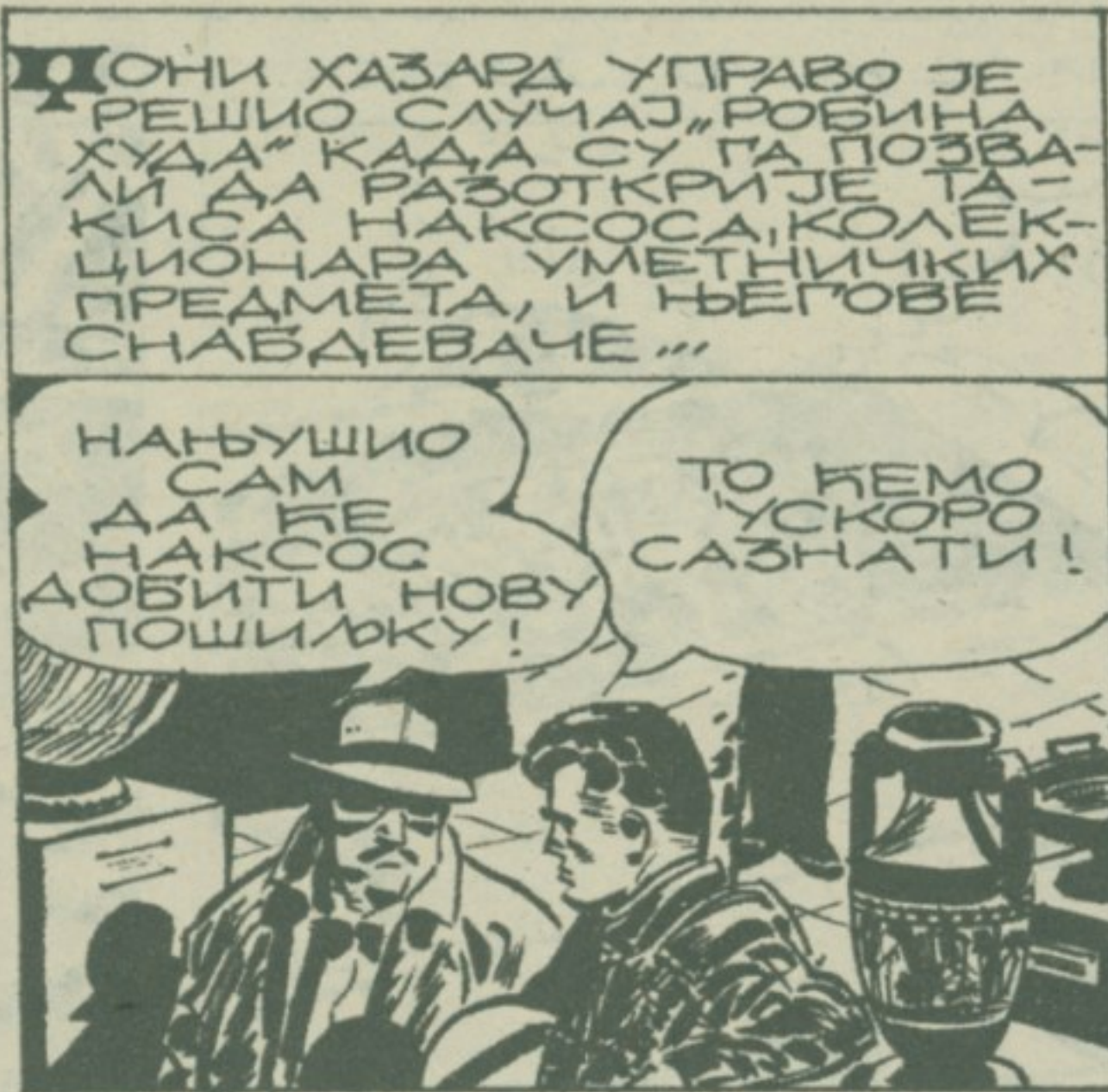

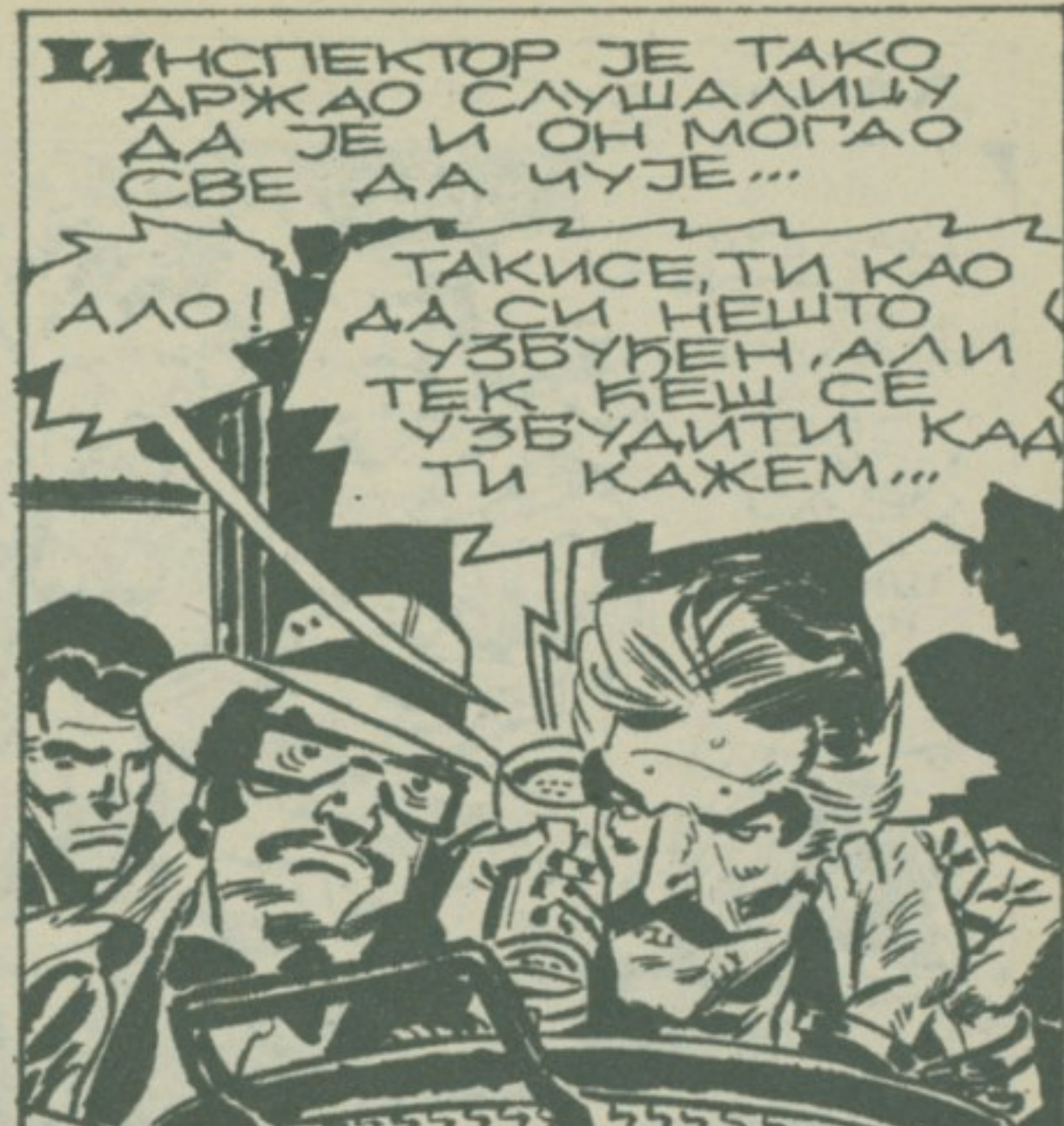
?
ДА ЛИ
МИ
СЕ
ОВО
ПРИ-
ВИ-
БА?

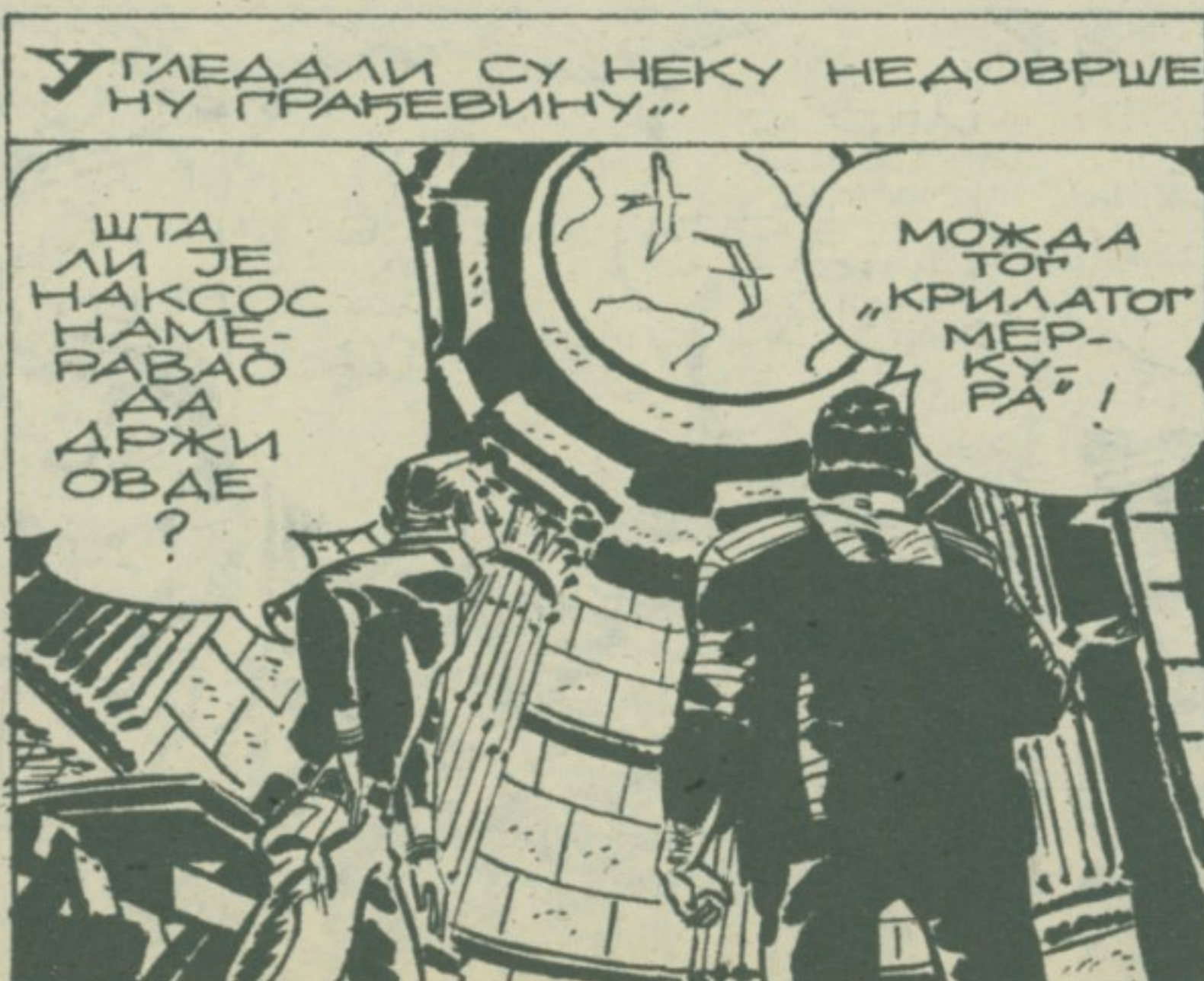

НЕДАЛЕКО ОД ОСТРВА...

ОДАВДЕ ИМАМО
ОДЛИЧАН
ВИДЛИК!

ИНСПЕКТОР
ТЕОДАКИС
И НЕГОВИ
ПОЛИЦИЈЦИ
БИЛИ СУ
СКРИВЕНИ У
ЈЕДНОЈ ШУ-
ПЛОЈ СТЕНИ...

ПОРУЧНИК ЈЕ ДОГЛЕДОМ
ОСМАТРАО СА ОСТРВА

ЗАД
ИНСПЕ-
КТОР
НИЈЕ
МОГАО
НЕГДЕ
БЛИЖЕ
ДА СЕ
ПРИ-
ТА-
ЈИ?

НЕ
БРИНИ!
ИМА-
МО
БРЗЕ
ЧАМ-
ЦЕ!

ИЗНЕНАДА...

ХЕЈ!
ЗВУК
МОТОРА,
А ЈА НИ-
ШТА НЕ
ВИДИМ!

ПО-
ГЛЕ-
ДАЈ
ГОРЕ!

НИЈЕ НАМ
ПАЛО НА
ПАМЕТ ДА СЕ
ПОШЛАКА
И
ОВАКО
МОЖЕ
ИСПОРУ-
ЧИТИ!

ЦРНА
УДОВИЦА
НАС
ЈЕ
НАДМУДРИ-
ЛА!

ХЕЛИКОПТЕР СЕ ЗАУСТАВИО
ИЗНАД ГРАЂЕВИНЕ БЕЗ
КРОВА...

СПУШТАЈ,
ПОЛАКО!
НАКСОС ЈЕ
САГРАДИО
ГАЛЕРИЈУ
ПО НАЦРТУ
ЦРНЕ УДО-
ВИЦЕ!

ЊОНИ ЈЕ ПОЈУРИО...

САД
МИ
ЈЕ
ТЕК
ЈАСНО
ЗАШТО
ЈЕ
ОСТАВ-
ЉЕН
ОНАЈ
ОТВОР
НА
КРО-
ВУ!

ИНСПЕКТОР ТЕОДАКИС
НИЈЕ МОГАО ДА СЕ
ПОВРАТИ ОД ШОКА...

НА
ОВО
НИ-
СМО
РАЧУ-
НАЛИ!

ИНСПЕКТОР ЈЕ ТА-
ДА НАРЕДИО...

ПУНОМ БРЗИНОМ!
КАД БИСМО
МОГЛИ
ДА СТИГНЕМО
НА
ОСТРВО
ПРЕ НЕГО
ШТО ОНИ
ОДМАГЛЕ!

ЊОНИ И АРИ СУ ЈОШ ЗАПАЊЕНО
ГЛЕДАЛИ...

СВЕ НАШЕ
ПРИПРЕМЕ
БИЛЕ
СУ
УЗАЛУДНЕ!

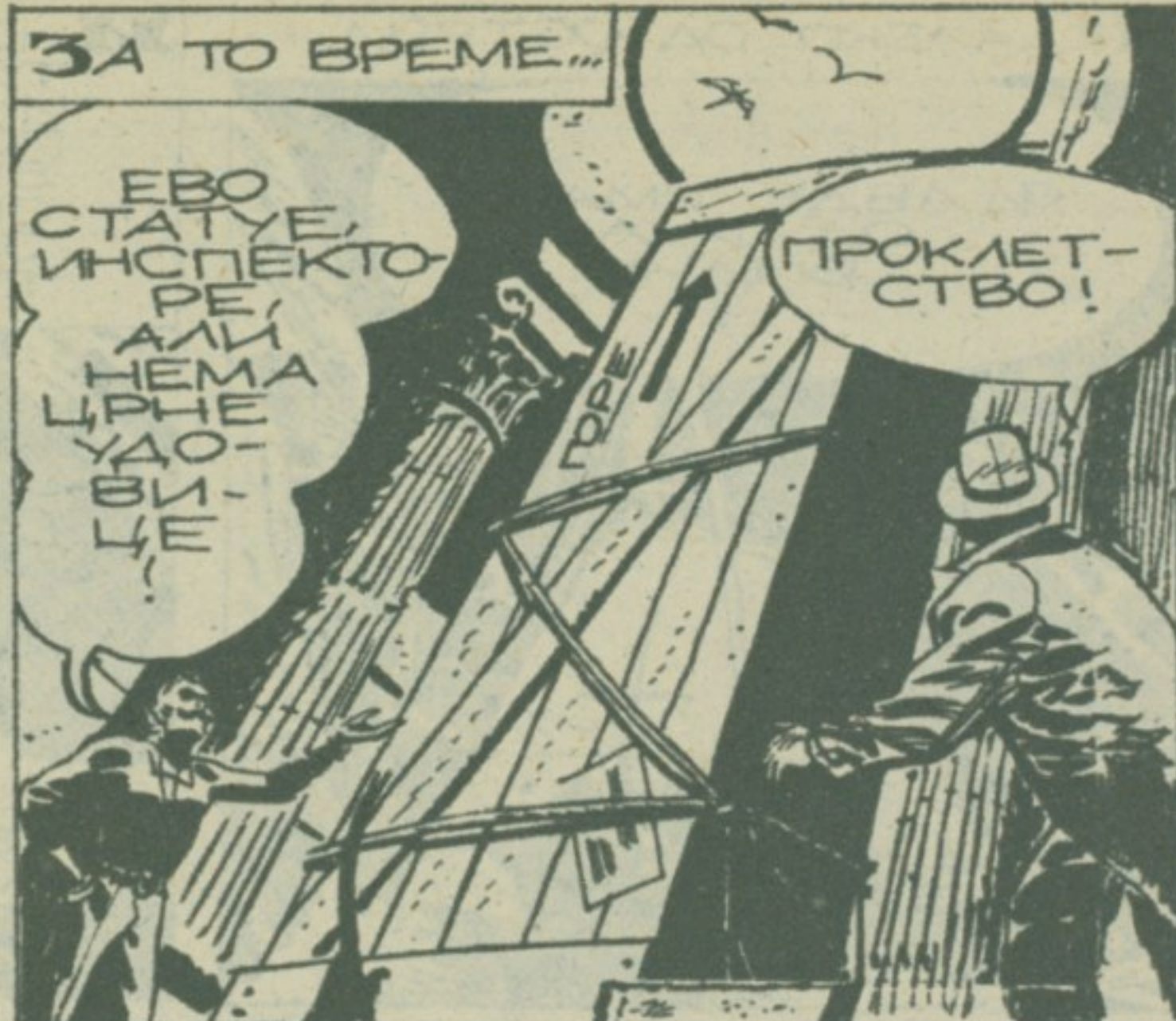
А
НИСМО
НИ
УПОЗНА-
ЛИ
ЦРНУ
УДО-
ВИ-
ЦУ!

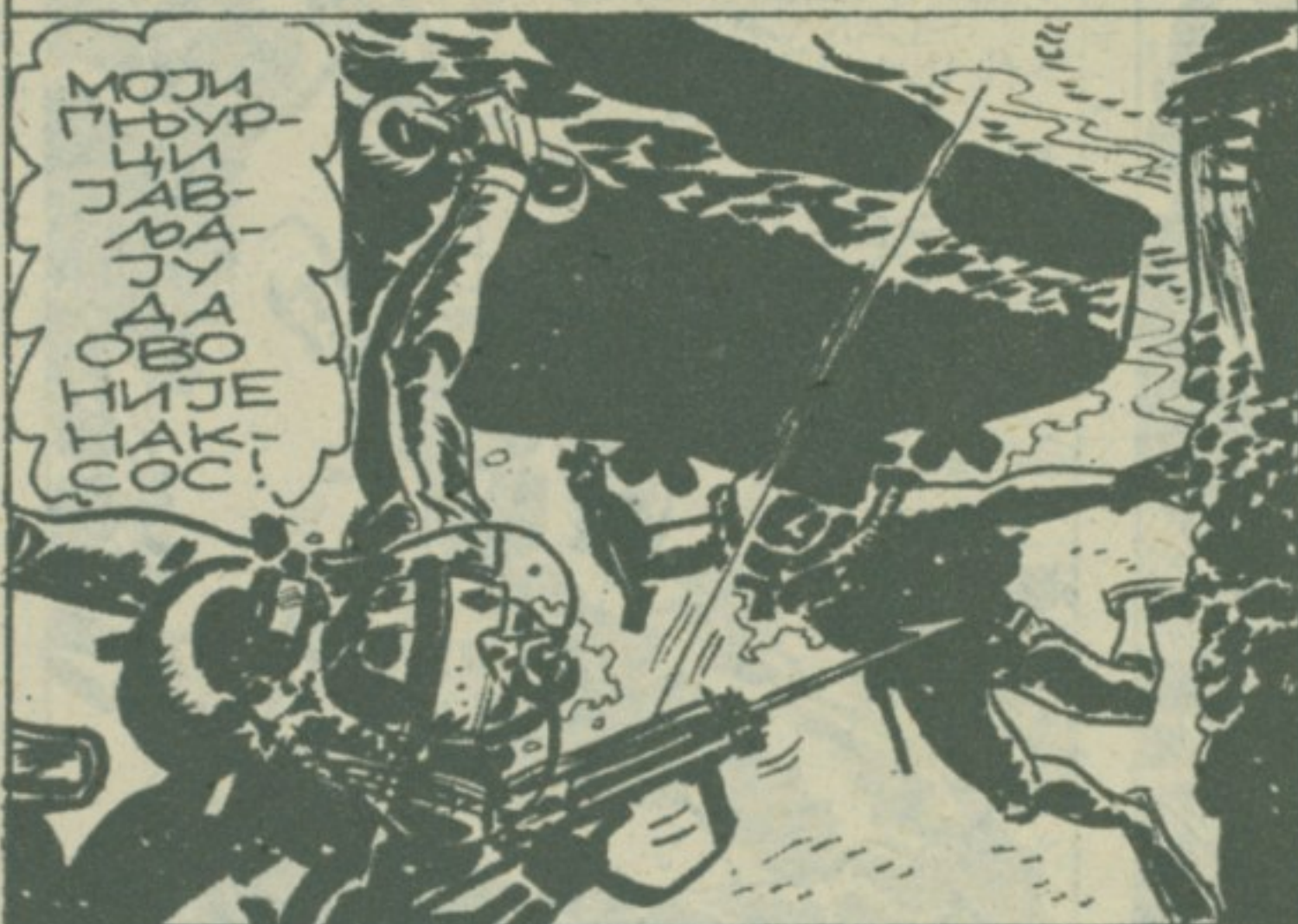
ТАДА...

ЗАДАТАК
СМО
ОБАВИЛИ!
КРЕКЕМО!

ДВА ТУПА УДАРЦА У МОТОРНИ
ЦАМАЦ БИЛА СУ УГОВОРЕНИ
ЗНАК ЗА ЦРНУ УДОВИЦУ...

ЦРНА УДОВИЦА
СЕ ПРИБЛИЖИ-
ЛА ЛАЖНОМ
НАКСОСУ КАО
ДА ЈЕ ХТЕЛА
ДА ГА ПОЈУ-
БИ...

ТАДА...

КАО ШТО
САМ
И МИСЛИЛА!
ТИ НИСИ
НАКСОС!

И САМО БЕЗ
ТРИКОВА
АКО ВАМ
ЈЕ СТАЛО
ДО
ВАШЕГ
ЧО-
ВЕ-
КА!

ТЕШКО ДА
КЕМО МОЖИ
НЕШТО
ДА
УЧИНИ-
МО!

СУМЊАМ
ДА ЋЕ
ОСЛОБОДИТИ
ЏОНИЈА
ЧАК
И АКО
УРУЧИМО
НОВАЦ!

У ЗОРУ...

ПОЛИЦИЈСКИ
ЧАМАЦ!
ЧИМ ОСТАВЕ
НОВАЦ
И УДАЉЕ
СЕ,
КРЕНУ-
КЕМО!

МАЛО КАСНИЈЕ...

НОВАЦ ЈЕ ТУ,
САМО ДА ГА
ПРЕБРОЈИМ,
А ОНДА
ЋУ
ВИДЕТИ
ШТА
ЋУ
С НАШИМ
ТАОЦЕМ!

ИЗГЛЕДА
ДА МИ
СЕ
ЛОШЕ
ПИШЕ!

ИЗНЕНАДА...

?!

НЕКО ЈЕ ПОВУ-
КАО ЏОНИЈА
У ВОДУ...

УПС!

ИЗГЛЕДАЛО ЈЕ ДА ЈЕ
ЏОНИЈУ ДОШАО КРАЈ,
АЛИ...

ХА, ХА!
САВ
НОВАЦ
ЈЕ
ТУ!

ХЕЈ!
НАШ
ТАОЦ!

ТАДА СУ ИЗ ВОДЕ ИЗРОНИЛИ
ТЕОДАКИСОВИ ПОЛИЦАЈЦИ...

НЕ
МРДАЈТЕ

ПРОКЛЕТСТВО!

У ВРЗО...

ИНСПЕКТОР
ЈЕ ПРИМЕ-
НИО ВАШ ТРИК,
АЛИ ВИ ОВОГ ПУ-
ТА НИСТЕ БИЛИ
МНОГО ОБАЗРИ-
ВИ!

МАЛО КАСНИЈЕ...

ЖАО
МИ ЈЕ
ШТО
СИ
МОРАО
ДА СЕ
ОКУПАШ
ЏОНИ!

ДРАГО
МИ ЈЕ
ДА САМ
ВАМ
ПОМОГАО
ДА
РЕШИТЕ
СЛУЧАЈ!

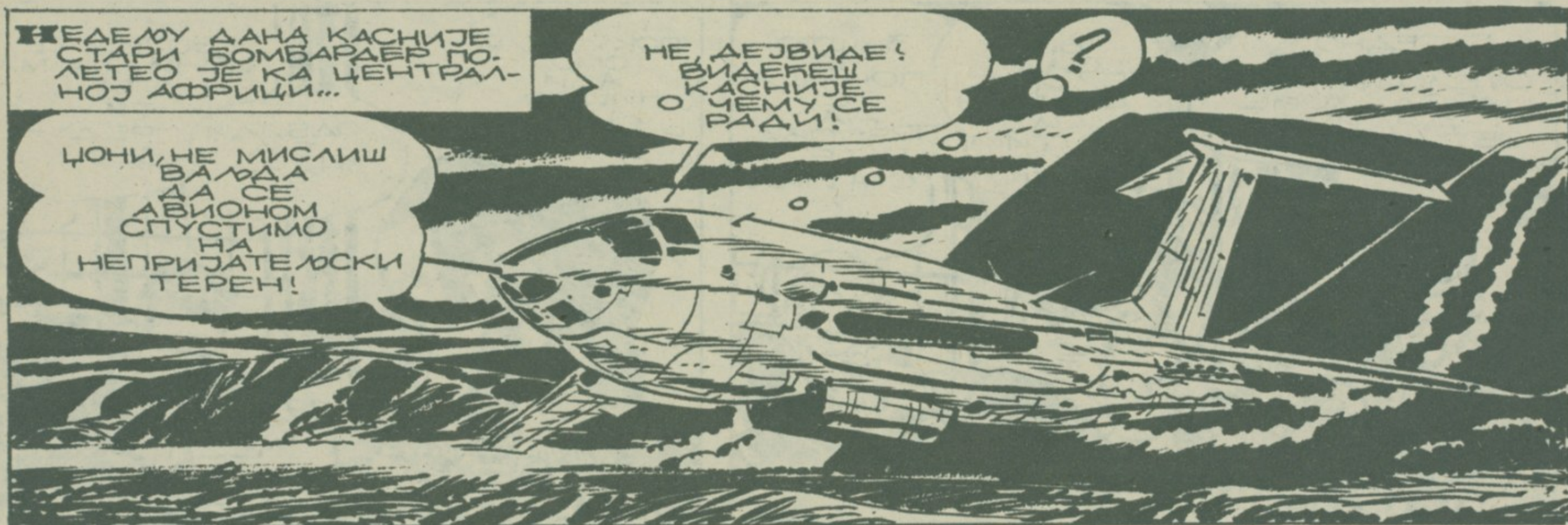

АЛИ, ЗА ЏОНИЈА ИЗГЛЕДА
НЕМА ОДМОРА...

ЏОНИ,
ПОТРЕБНА
НАМ ЈЕ ТВОЈА
ПОМОЋ!
КРЕНИ
ОДМАХ
АКО
МОЖЕШ!

?

И ДОК ЈЕ СУНЦЕ НЕМИЛОСРДАНО ПЕКЛО...

САТ КАСНИЈЕ...

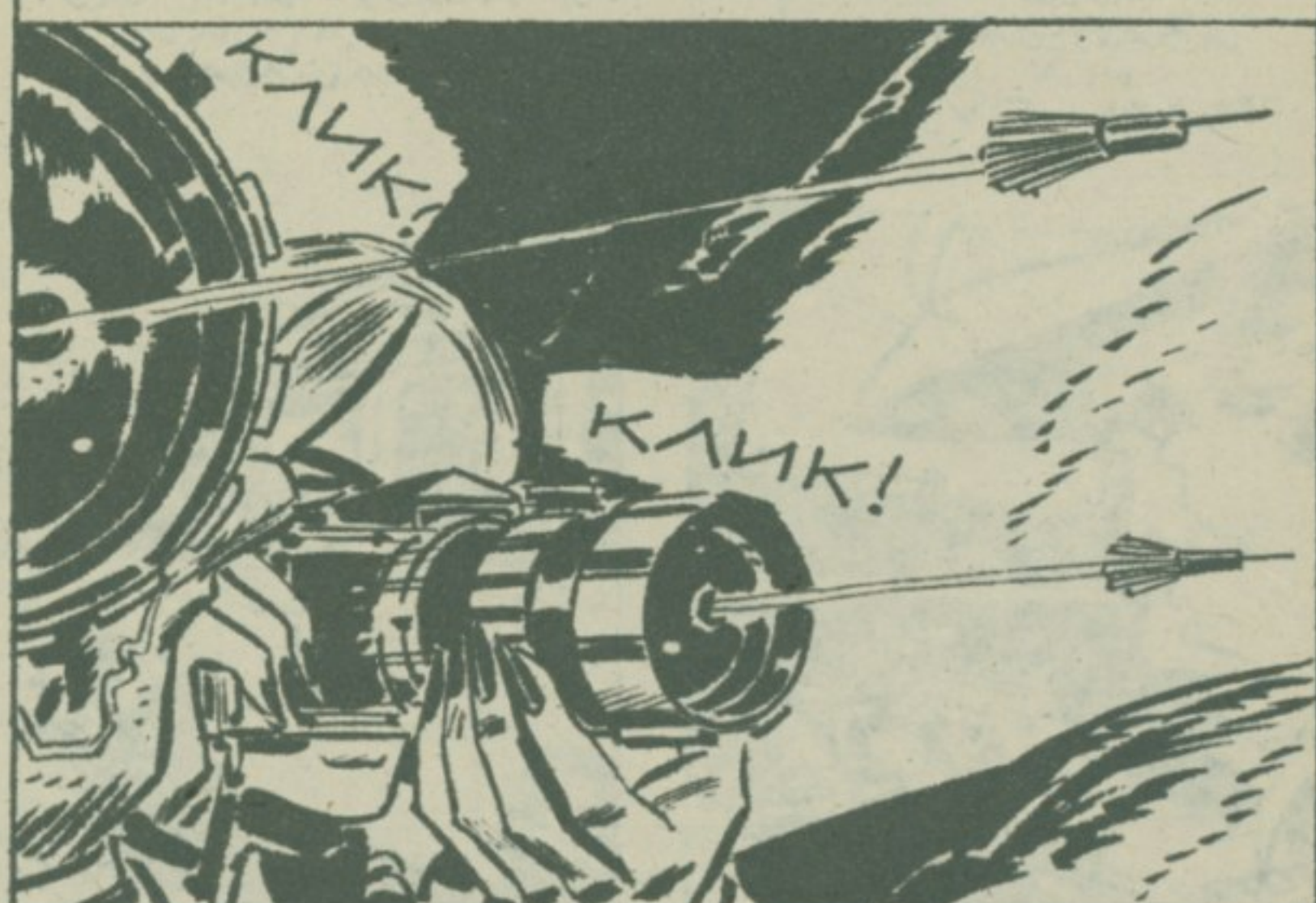
ЗА ТО ВРЕМЕ У ПЕКИНИ...

АКО ПРОМАШИШ,
ФЕРН,
НАШ
ПЛАН ЈЕ
ПРОПАО!

САМО ДА МИ
СЕ НЕ
ТРЕСУ
РУКЕ!

СТРЕЛИЦЕ СУ ИЗЛЕТЕЛЕ ИЗ
ЛАЖНИХ ФОТО-АПАРАТА...

КЛИК!

КЛИК!

...И ПРОНАШЛЕ СВОЈ ЦИЉ...

ААЈ!
НЕШТО МЕ
ЈЕ
УЈЕЛО!

И
МЕНЕ!

ФЕРН,
МАСКА
ЈЕ
НАША!

БЕЖИМО!

ДА
ПОЗО-
ВЕМ
ДЕЈ-
ВИ-
ДА!

ТТТККК

АЛИ И СТРАЖАРИ
СУ ЧУЛИ ЗВИЖАУК

ШТА СЕ
ТО
ДОГАЂА
УНУТРА?

ФИС

НИШТА!

БАШ
НИШТА!

СЈАЈНО
СМО
ОВО
ИЗВЕЛИ,
ДЕЈВИДЕ!
УЛАЗИМО
У
ЦИП!

АЛИ,
ЏОНИ!...

...ТРАГАЧ
ЈЕ ЈОШ
У
КОЛИМА!

И
ТРЕБА
ДА ЈЕ ТУ

ЧИМ
ИЗАЋЕМО
НА
РАВАН ПУТ...

... УКЛУЧИЋЕМО
АУТОМАТСКИ
УПРАВЛАЧ!

А САД СВИ
НАПОЛНЕ!

БИЈЕ ИМ
ПОТРЕБАН
ЈЕДАН ЧАС
ДА СХВАТЕ
ДА ЈЕ
ЧИП
ПРАЗАН!

ЗА ТО
ВРЕМЕ МИ ЋЕМО
СТИЋИ
ДО "БОМБЕ"
КОЈУ
САМ
БАЦИО У
РЕКУ!

И ЗАИСТА, УБРЗО СУ
УГЛЕДАЛИ РЕКУ...

САМО, ЈЕДНУ СТВАР
СИ ПРЕВИДЕО, ЏОНИ...

ПОГЛЕДАЈ!

ЛАВОВИ!
ПИЈУ
ВОДУ ПОРЕД
ТВОЈЕ
"БОМБЕ"!

ШТА
ДА
РА-
ДИ-
МО
?

НЕ СМЕМО
ДА ПУЦАМО
ДА
НЕ БИСМО
ОТКРИЛИ
ГДЕ
СМО
!

А АКО
СЕ НЕ
ДОКО-
ПАМО
"БОМБЕ"
ПРОПАЛИ
СМО
!

ЗА КОЛИ-
КО МИ-
НУТА МИ
СЛИШ
ДА ЋЕ
НАШИ
ГОНИОЦИ
СТИЋИ

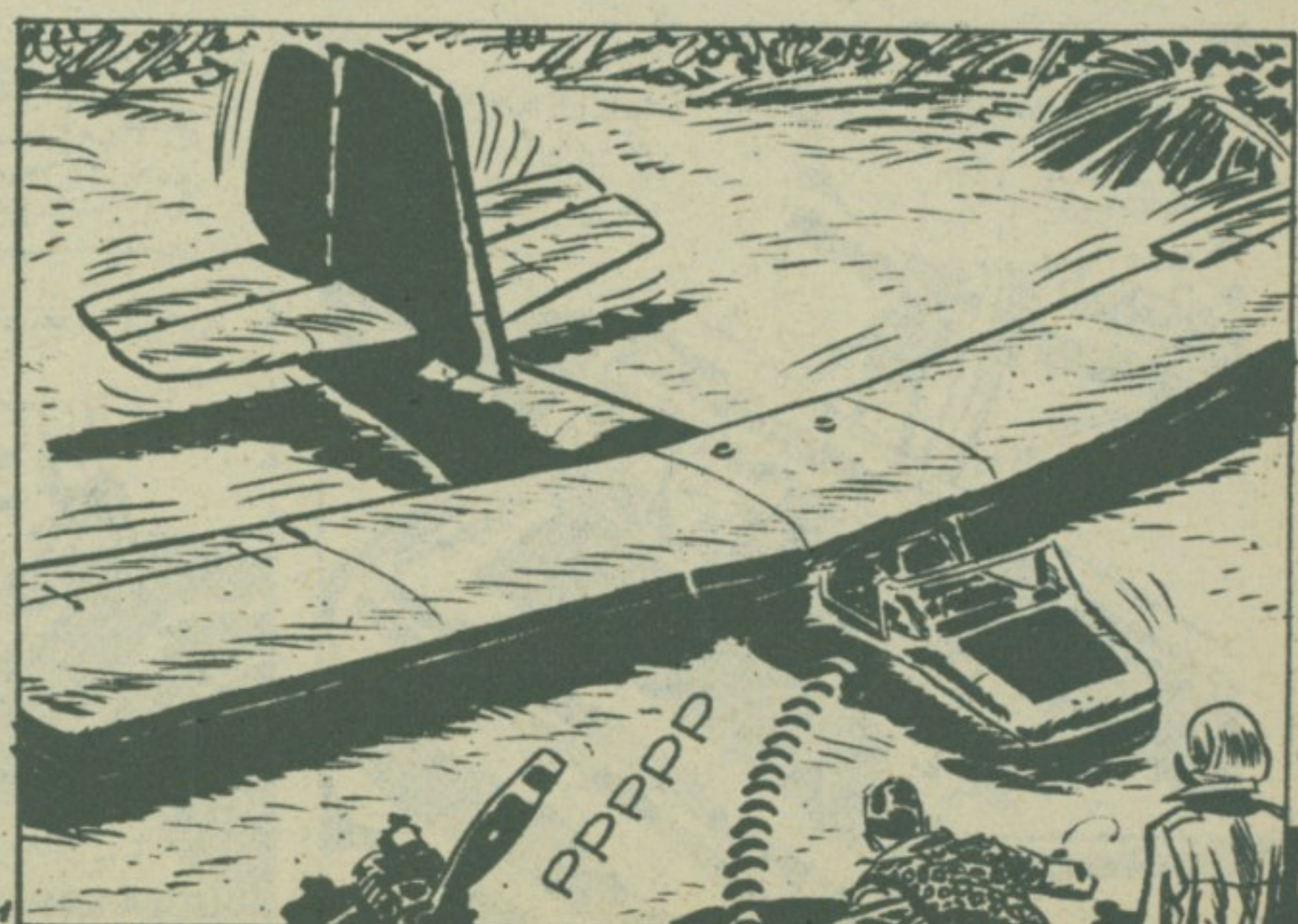
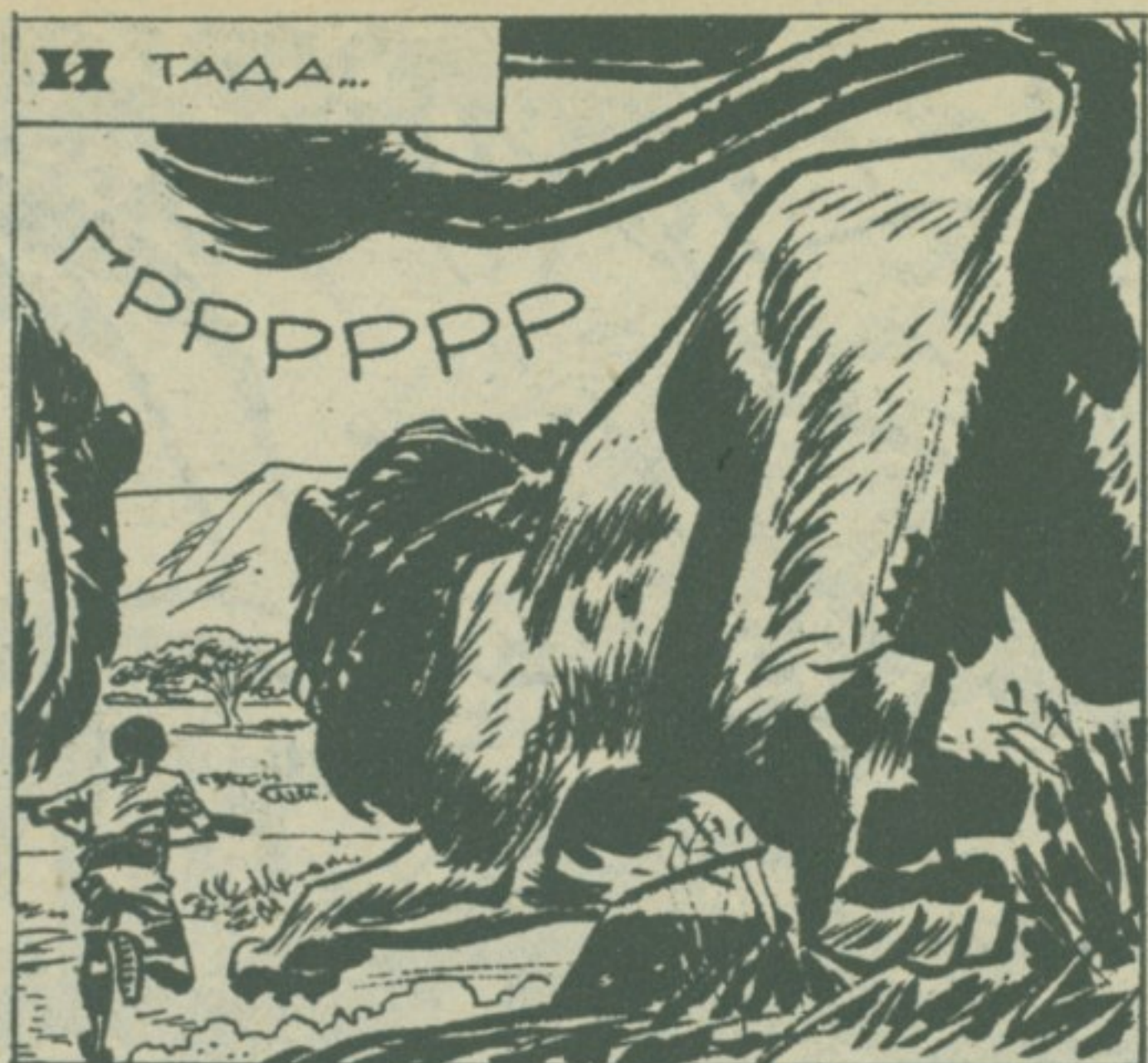
ПА,
ЗА
ЈЕДАН
ЧАС
!

ДЕЈВИДЕ!

МЛАДИК ЈЕ ИСПУСТИО ЈЕДАН РАТНИ
ПОКЛИЧ И ПОЈУРИО ПРЕМА ЛАВОВИ-
МА...

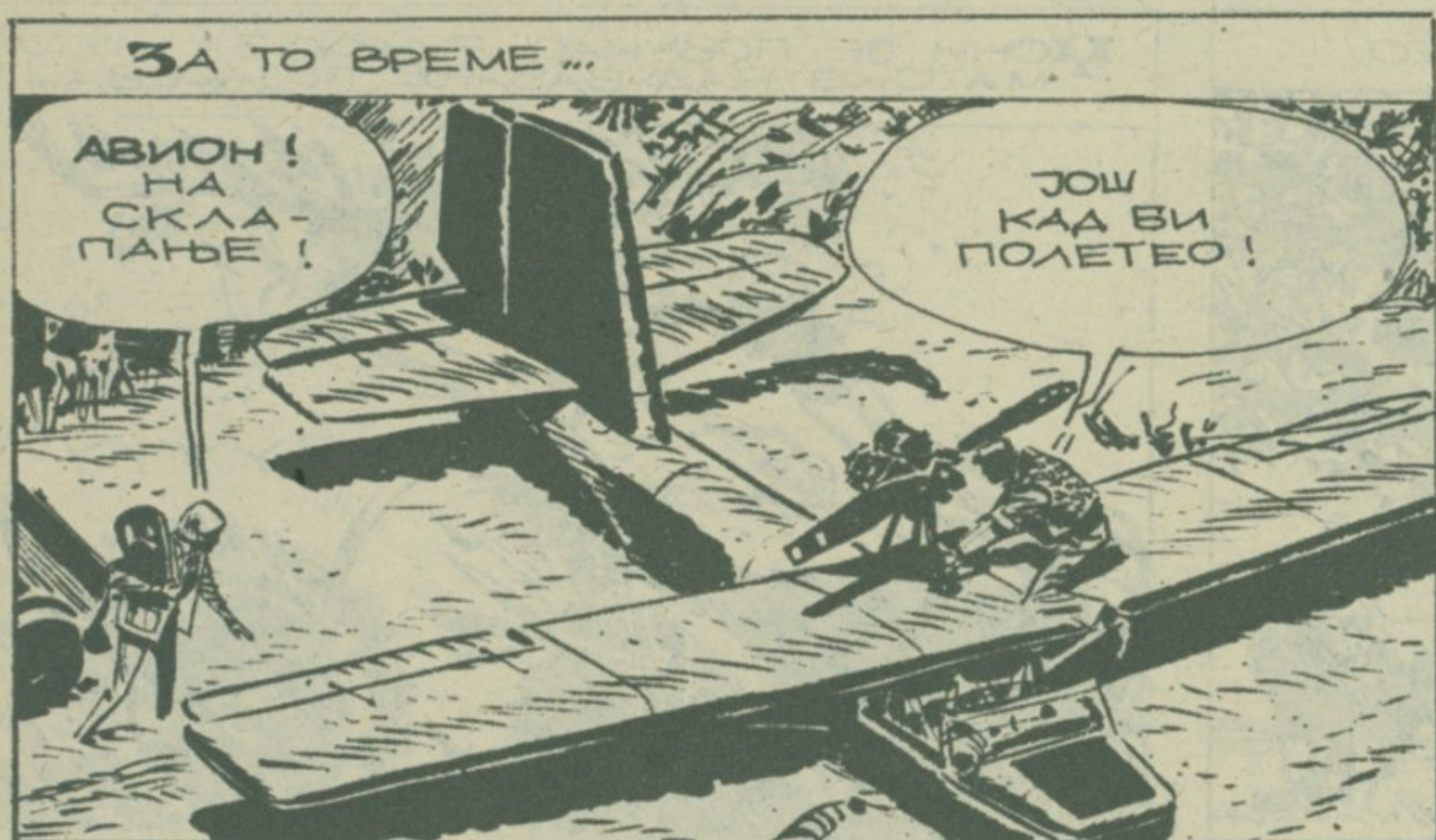
ЈЕАААА-СИМБААА!

ШТА
ЛИ
ЈЕ
УРА-
ДИО,
ЏОНИ
?

НЕ МОГУ ВИШЕ ДА
СЕДИМ ОВДЕ, А
НЕ СМЕМ
НИ ДА ПУЦАМ!

ЗА ТО ВРЕМЕ...

АВИОН!
НА
СКЛА-
ПАЊЕ!

ЈОШ
КАД ВИ
ПОЛЕТЕО!

УЛАЗИ,
ФЕРН!

А
ДЕЈВИД
?

МОТОР ЈЕ ЗАБРУЈАО...

НАДАМ СЕ
ДА ЋЕ СЕ
ЛАВОВИ
УПЛАШИТИ!

ЏОНИ ЈЕ БИО У ПРАВУ...

РАЗБЕЖАЛИ
СУ СЕ!

ДЕЈВИД
ЈЕ
ЈОШ НА
ДРВЕТУ!

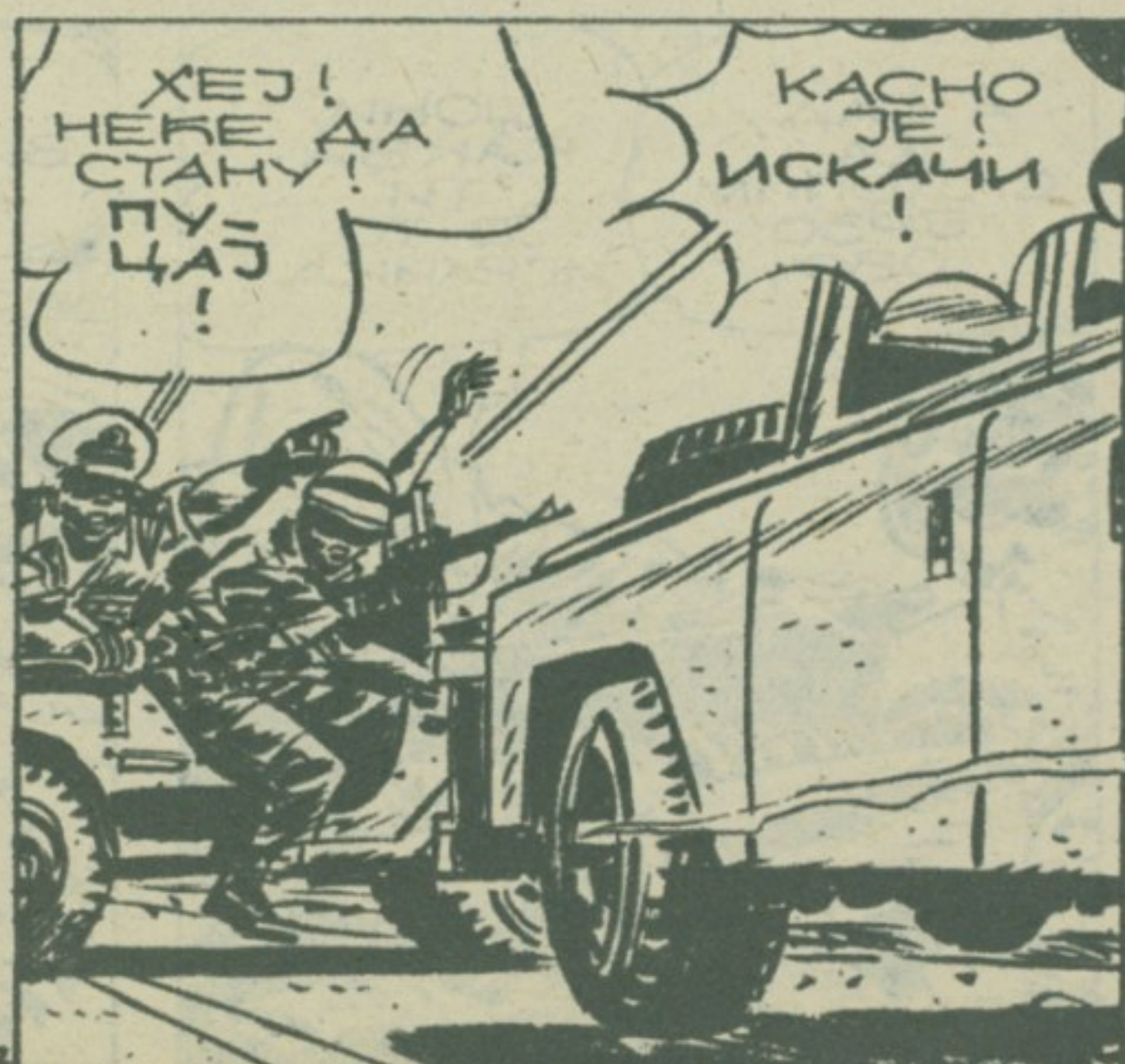
ИДЕМО
САД
ПО
ЊЕГА!

ЗА ТО ВРЕМЕ ПАТРО-
ЛА ПОКУШАВА ДА
СТИГНЕ ЏИП СА
АУТОМАТСКИМ
УПРАВЉАЧЕМ...

ДОЛАЗЕ!

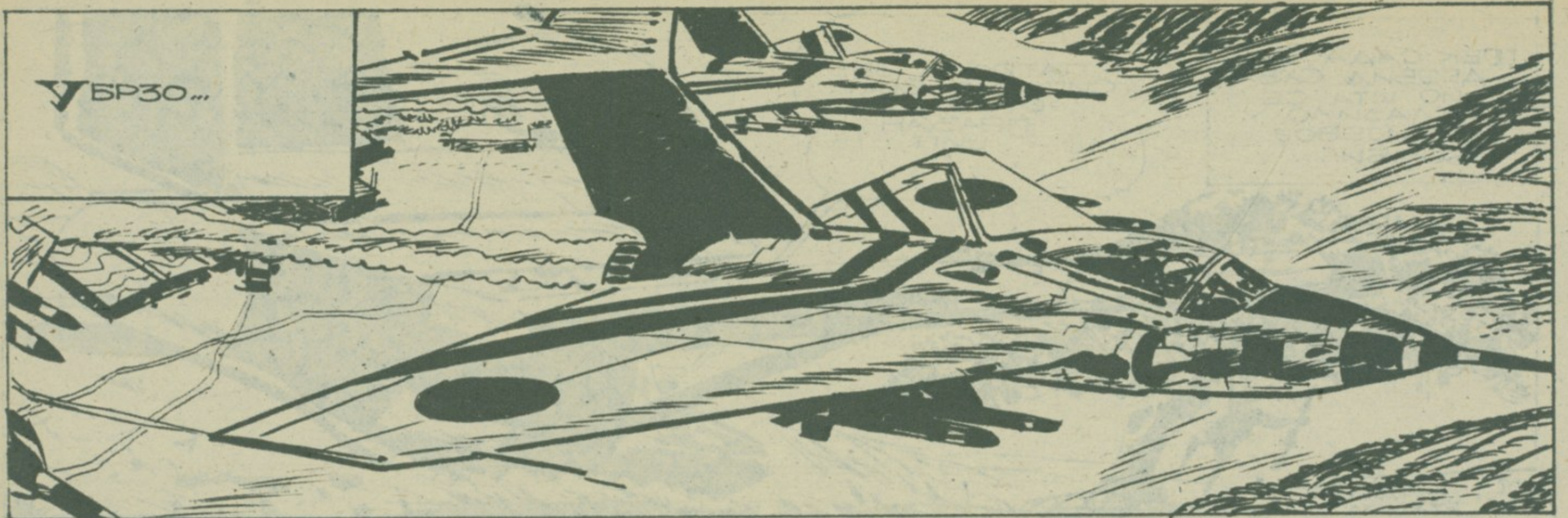
ЗАУСТА-
ВИТЕ-
МО
ИХ!

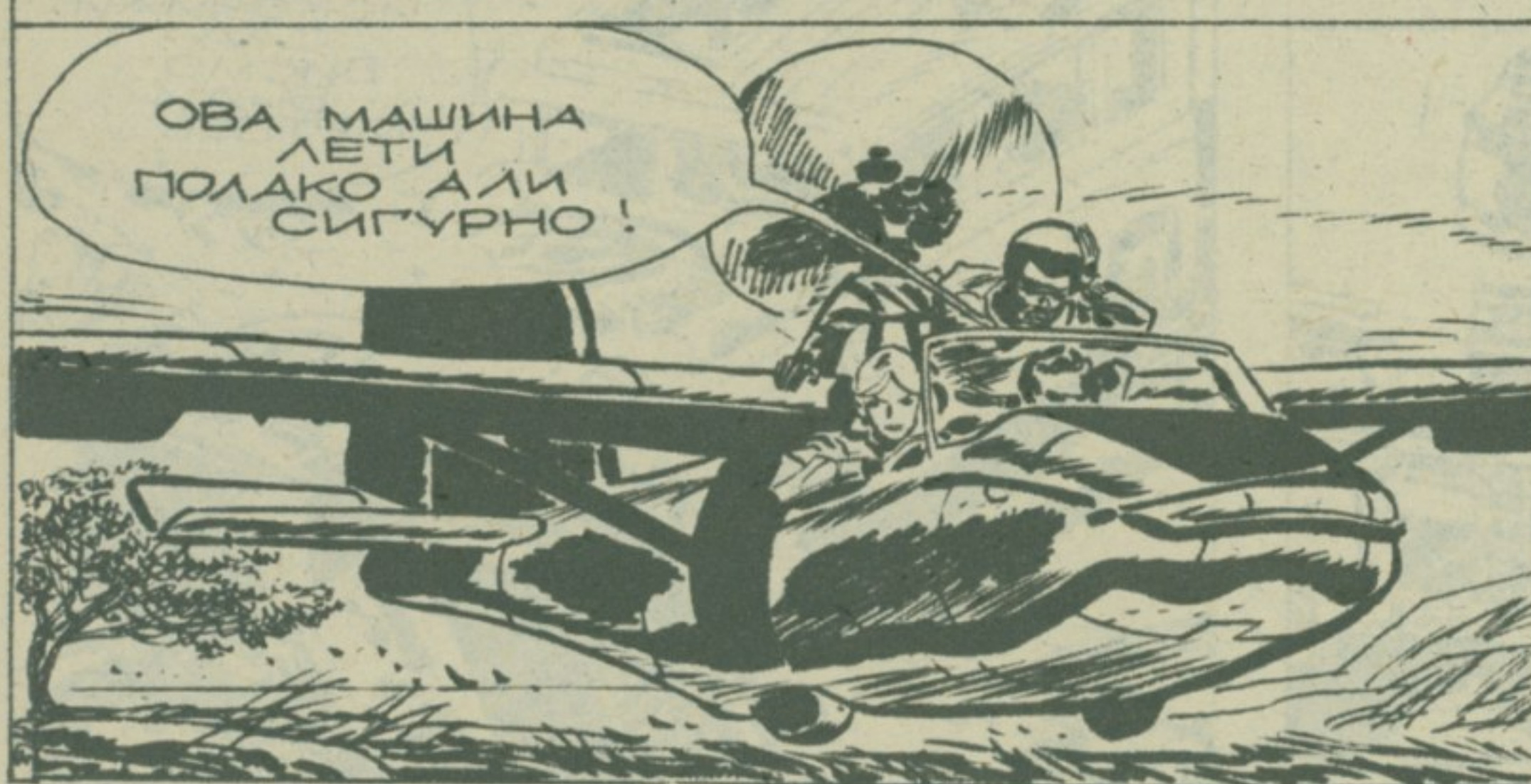
ХЕЈ!
НЕЋЕ ДА
СТАНУ!
ПУ-
ЦАЈ!

КАСНО
ЈЕ
ИСКАЧИ!

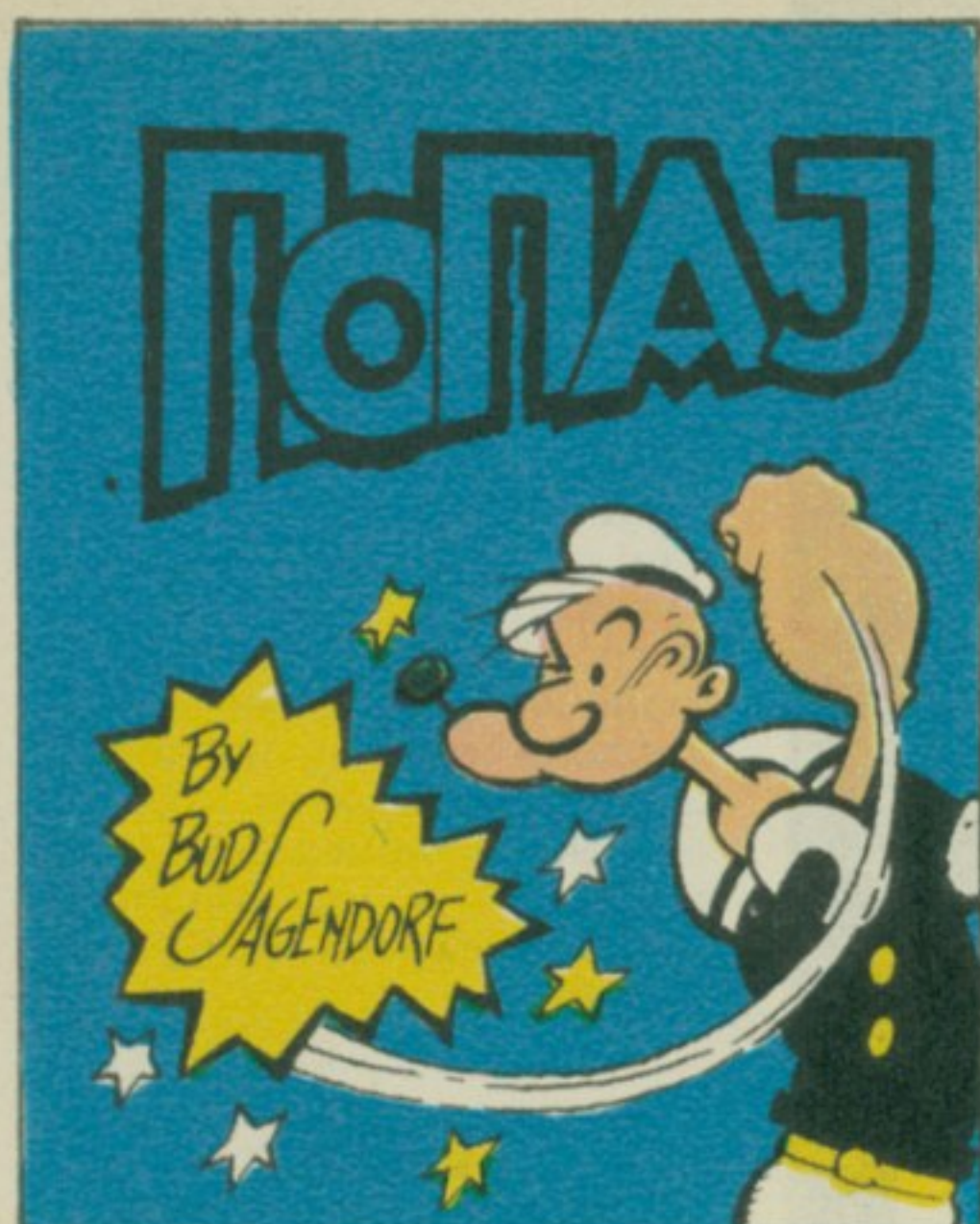

ЏОНИ ЈОШ НЕ ЗНА ДА СУ ИМ РАТНИ АВИО-НИ ЗА ПЕТАМА...

КРАЈ

МОЖЕ ЛИ СЕ ЗЕМЉОТРЕС ПРЕДВИДЕТИ?

Земљотреси катастрофалних размера који су недавно погодили Филипине и Кину сврстали су и 1976. годину у оне које ће остати забележене по изузетно живој тектонској активности. У страховитој стихији, хиљаде живота нестале су у једном трену.

Готово нема дана, а да неку област на Земљи не погоди снажнији или слабији земљотрес. У просеку сваких шест минута региструје се по један! У њима је, само у овом веку, око милион и по особа изгубило живот. Трагичан биланс забележен је 1920. године када је приликом земљотреса у кинеској провинцији Кансу погинуло 180.000 људи, и 1923. године, када је у Токију било 145.000 мртвих. Број пострадалих у осталим великим земљотресима такође је износио на десетине хиљада. У Месини, на Сицилији, 1908. било је 75.000 жртава, а приликом земљотреса у Кансу, 1932. године, 70.000. У разореном граду Кету, у Пакистану, 1935. живот је изгубило 60.000 док је у западном Перуу 1970. године под рушевинама нашло смрт 50.000 људи. На овом трагичном списку следи Ерзџан у Турској, где је у земљотресу 1939. године погинуло 33.000 особа. По 30.000 живота стајали су потреси у Мартинику 1902, у разореном италијанском граду Авецану 1915. и у чилеанској области Чиљан 1932. године. Између 2.000 и 12.000 жртава однели су остали земљотреси. У разореном Скопљу, 1963. године, било је 1070 мртвих.

НЕМИРНО ПОДЗЕМЉЕ

Премда је данашњи човек у могућности да предвиди у којој ће години неку област на Земљи погодити земљотрес, чак да да прогнозира његову јачину, о узроцима који изазивају ову најкраткотрајнију али најтрагичнију природну стихију само наслућује и због тога није у стању да предскаже тренутак тектонског удара нити да га спречи.

Несумњиво је да су земљотреси последица нестабилности структуре наше планете. Општеприхваћено мишљење је да настају услед померања континената, радиоактивног загревања и конвекционих токова у растопљеној унутрашњости Земље, и својерсног „празњења“ изазваног огром-

СВАКИХ 179 ГОДИНА СВЕ ПЛАНЕТЕ СУНЧЕВОГ СИСТЕМА НАЂУ СЕ ПОРЕЂАНЕ У ПРАВОЈ ЛИНИЈИ, ШТО ИЗАЗИВА ЈАКЕ СОЛАРНЕ ПОЖАРЕ И ОЛУЈЕ. НАУЧНИЦИ СЕ ПЛАШЕ ДА БИ ОНИ ЈЕДНОГ ДАНА МОГЛИ ДА ДОВЕДУ ДО ИЗНЕНАДНОГ КОЧЕЊА ЗЕМЉИНЕ РОТАЦИЈЕ.

ним подземним силама које набијају, сабијају, тару, са вијају и растежу стене. На такав закључак наводи чињеница да су епицентри земљотреса највише концентрисани уз гребене и пукотине којих има и у океанима. Тако је приликом земљотреса у италијанској покрајини Фурланији, који је 6. маја 1976. однео преко хиљаду жртава, директор француског Геолошког завода Кристијан Вебер поставио тезу да га је изазвало пуцање дела Земљине коре испод Јадранског мора, далматинске обале и источних Апенина, што је последица вековног притиска изазваног постепеним приближавањем афричког континента европском. Ову претпоставку подржавају и неки југословенски сеизмозлози.

Професор Дон Андерсон са Калифорнијског института за технологију у Пасадени смира да је, између осталог, тектонска активност последица и измена путање Земље, брзине њене ротације, промена у дужини дана и ноћи и положаја полова. Ови разлози су, по његовом мишљењу, узрок померања тла на тектонски стабилним подручјима као што су северна Италија и предели око кинеског главног града.

Хипотезу о плутању континента уз наслућивање да земљотреси настају када се у дубинама океана очешу, сударе или притисну „Земљине плоче“ поставио је пре педесетак година немачки метеоролог Алфред Вагнер.

Неки научници, попут совјетског др Г. П. Тамер-

зијана, сматрају да су земљотреси у неској урзочној повезаности са Сунчевом активношћу. Колико је то тачно још није утврђено, али је чињеница да се земљотрес у Чилеу 1960. године догодио непосредно после појаве огромне пеге на Сунцу, а недавни у Фурланији седам дана пошто је примећен снажан блесак у пределу јужног Сунчевог екватора и настанак пројуберанца, пламеноликог, пурпурног гасовитог млаза који се повремено диже из Сунчеве атмосфере.

Југословенски сеизмолог др Милорад Вукашиновић, који је упоређивао податке о земљотресима у протеклих 1500 година, каже да и Месец има утицај на тектонске поремећаје на Земљи. Године 1966. сеизмозлози су најјаче потресе реги-

стровали управо у време када је привлачна сила Месеца била најснажнија.

Осим тога, др Милорад Вукашиновић је запазио да се најснажнији земљотреси догађају када је млад или пун Месец. Тектонски удар у Фурланији се збио када је био млад Месец, а онај у Јонском мору, у Турској, за пуног Месеца. Исто тако, земљотреси су зими и лети ређи него у пролеће и јесен, из чега се може закључити да су тектонска померања у зависности и од положаја Земље у односу на Сунце и планете.

ГОДИНЕ НЕИЗВЕСНОСТИ

Сеизмозлози су крајем 1974. године навести да Земља улази у такозвани период сеизмичке активности који ће трајати све до 1990. године.

Астрономи Џон Грибин и Стивен Плејгмен упозоравају на планетарни феномен 1982. године, када ће се у једном тренутку све планете Сунчевог система наћи поређане у правој линији са исте стране Сунца.

Такав положај небеских тела, што се понавља свјетских 179 година, изазива велике магнетне активности на Сунцу, које су тада на врхунцу свог циклуса пеге. То, несумњиво, проузрокује јаке соларне пожаре и олује, које знатно утичу и на горње слојеве Земљине атмосфере и ремете временске прилике, пре свега температуру, правце ветра и количине падавина. Што је најгоре, према наслућивању ових астронома, последице би могле бити и изненадно кочење Земљине ротације, а то би могло да изазове снажне земљотресе у оним крајевима света који се налазе под јаким геолошким притиском.

Својерсно изненађење поводом земљотреса у Фурланији изазвао је чланак совјетског сеизмолога Шебалина у часопису „Совјетска Русија“. Он је, између осталог, написао да се за овај потрес знало унапред и да је зона, у којој је очекиван, била раније прилично тачно утврђена. Потврдило се, што се тиче епицентра, за десет-петнаест километара. До прогнозе се дошло на основу „Карте жаришних зона очекиваних потреса на Балканском полуострву“, коју су совјетски научници израдили за потребе УНЕСКО-а, а обухватили су и италијанску Фурланију.

Такве карте већ одавно поседују и југословенски сеизмолшки заводи за нашу земљу.

На основу тих карата стручњаци у Сеизмолшком заводу СР Србије предвиђају један од снажнијих земљотреса у овој републици за 1987. годину. Његов епицентар налазиће се у планини Рудник код Горњег Милановца, а јачина ће му бити на том месту девет степени по Меркалијевој скали, што значи да

би највише могли бити погођени Чачак, Крагујевац и околна места. На основу ових карата, прогнозира се снажнији земљотрес, јачине осам до девет степени, у наредних пет-шест година са епицентром у области Биокова, дакле у подручју између Имотског, Метковића и Мостара.

ПРОГНОЗА ПРЕМА ПЕРИОДИЧНОСТИ

До ових прогноза долази се на основу периодичне учесталости земљотреса у одређеном подручју, односно запажању да се потреси понављају тачно после одређеног броја година.

Планина Рудник, на пример, била је епицентар тектонских поремећаја сваке шездесете године — последњи пут 1927. Снажнија померања тла у околини Загреба и Дубровника понављају се сваких сто година, као и у подручју Бања Луке. Међутим, у области Биокова, тектонски поремећаји се понављају између петнаест и двадесет година. У овом веку тамо су регистровани снажни земљотреси 1907, 1922, 1942. и 1962. године.

Али, истичу сеизмолози, ова периодичност може и да се измени, јер савремени човек утиче на промену природних процеса, а тим уједно доприноси и учесталости земљотреса нарочито у крајевима где се обављају подземне нуклеарне експлозије, подижу велике бране, стварају вештачка језера, граде огромне вишеспратнице и индустријски објекти, копају руднице и слично. Најбољи пример за то је Тузла, где су тектонска померања раније била регистрована сваких 75, а сада сваке треће године.

Може ли се земљотрес предсметати?

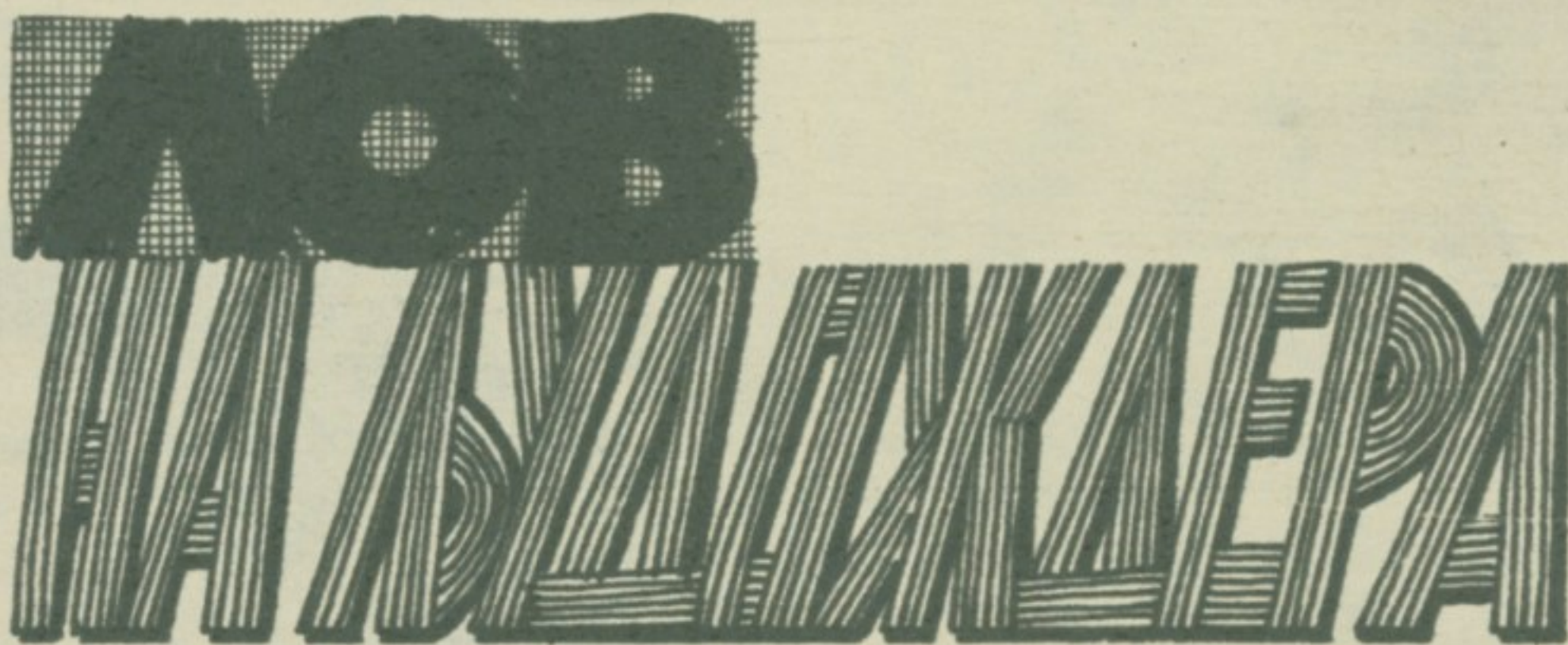
На ово питање покушавао је да одговори човек у току читаве своје историје. Најранија запажања кажу да се пре земљотреса рибе подижу према површини воде, а змије и гуштери напуштају своја склоништа, док мрави деведесет минута пре удара излазе из мравњака и носе своје младе. Звери беже из заклона, а домаће животиње се узнемире. Пси, на пример, несносно завијају. Нека новија истраживања су показала да се непосредно пре земљотреса у епицентру повећава концентрација инертних гасова у артерским бунарима, радона и хелијума од четири до двадесет пута више. Исто тако, истраживања помоћу ултрасетљивих протонских магнетара показала су да земљотресу увек претходе и знатније промене магнетског поља...

Сигурно није далеко дан када ће човек бити у могућности и да прогнозира земљотрес тачно у секунд. У томе су већ постигнути извесни успеси у Совјетском Савезу и Јапану, али ни тада неће моћи да се спрече материјалне штете.

Ј. К.

ПРИЧА ИЗ ЖИВОТА

У тренутку кад је Френк Бак угледао огромног тигра његова пушка налазила се неколико метара даље, а у близини није било никог да му помогне.

Стојећи на ивици дубоке јаме коју тек што су ископали његови људи, Френк Бак се у полумраку малајске дунгле спремао да постави мамац — јаре. Надао се да ће оно бити довољно привлачан залог за каквог тигра. И управо кад се сагнуо да поравна лишће које је маскирало земљу, осетио је неку чудну нелагодност. Најежио се. Инстинкт му је говорио о блиској опасности.

Турдећи се да не направи ниједан сувишан покрет, опрезно се окренуо и загледао у зелено непрозирно лишће. Ништа. Мало умирен, осмехнуо се и нехотице бацно поглед на дрво изнад себе: гледала су га два сјајна, жута ока на црвенкастонаранцастом крзну са карактеристичним црним пругама. Тигар!

Бак махинално покуша да причврсти трпски шешир. Тигар га је изненадио. Пушка му се налазила неколико метара даље, приклоњена уз дрво. Његови помоћници су стотињак метара одатле правили другу замку. На помоћ није могао да рачуна. Не скидајући поглед, чекао је да звер скочи.

Неколико секунди остали су непомицни. Бак је осећао како му се грло суши а јабучица неконтролисано поиграва. Тигар се није померао. Тренуци су се одужили у вечност. Време као да је стало.

Одједном, дугачко, пругасто тело се згрчи и урлик од којег се леди крв у жилама проломи се дунглом. Огромна сенка, закриљујући небо, полете на ловца...

УХВАТИТИ ГА ЖИВОГ!

Он се трже и одскочи у страну. Тигар пролете поред њега и стропшта се у дубоку јаму.

Осећајући неку изненадну маласалост Бак остаде да лежи на

није знао за умор: и даље је заривао канце и безуспешно покушавао да се успне уз стрме зидове.

Кад се омча најзад нашла на врату побеснеле животиње, Бак узвикну од среће и снажно стеже уже. Међутим, од јаког трзаја одједном је изгубио равнотежу. Покушао је да се одупре о земљу, али му ноге замлатараше у празно. Падао је право ка разјапљеним чељустима.

НОГОМ ПО ЊУШЦИ

Некако је успео да се задржи изнад тигра грчевито се држећи за уже. По листовима је осећао врели задах ухваћене звери. Стрепео је и чекао да се догоди оно најгоре.

Сад ће ме зграбити а онда... — није смео, није хтео да замисли крај. Као помахнута, почео је да се рита ногама изнад чељусту које су га вребале. У једном тренутку снажним ударцем пете погоди тигра у врх њушке. Урлик испуни јаму у којој су се човек и звер борили за живот и смрт.

Уже му се попут сечица урезивало у дланове, чинило му се да клизи, да пада све ниже. Тигар га умало не закахи канцама по ноzi.

— У помоћ! — завапио је — У помоћ!...

У глави му се мутило од бола и страха. Руке више није осећао, као да нису биле његове. Очајнички је покушавао да се, одупирући се ногама о зидове јаме, извуче. Узалуд.

Најзад, као да се уморио. Лењо је шетао јамом и чекао.

— Сахибе, сахибе... — Бака из обамрлости прену глас његовог помоћника Алија. — Сахибе, где сте?

Али се наже над јаму и виде Бака како беспомоћно виси о ужету. Збуњен и уплашен, позва остале. Људи су дотрчали и Бак је ускоро био изван јаме, безбедан.

★ ★ ★

Три недеље касније огромни тигар људождер постао је становник Зоолошког врта у америчком граду Бостону. Ловац Френк Бак добио је за њега — 5000 долара!

О. В. 21

земљи. Пријала му је влага која је избијала из ње и хладила му зажарено тело. Са задовољством је слушао рiku ухваћене звери готово не верујући да је тако лако успео да дође до драгоцене левине. Био је сигуран да је директор Зоолошког врта у Бостону спреман да плати сваку цену само да има у свом „животињском граду“ овог лепотана. Бак се задовољно осмехну.

Уто се појавише и помоћници. Изненађени, приђоше јами и радосно заграјаше.

— Сахибе, па то је људождер!

Он их запањено погледа и приђе јами: био је то заиста огроман тигар људождер.

Сада је преостао најтежи део посла: тигра је требало извући из јаме, али — живог! Бак узе ласо и завеза га за оближње дрво да га тигар не би својом снагом повукао у јаму. Пажљиво је ходао ивицом јаме вребајући прави тренутак да омчу спусти на звер која се као помахнитала вртела између глатких зидова.

ЈАК ТРЗАЈ

Прошло је већ више од једног сата и ласо је стално летело у празно: тигар га је скачући одбацивао шапама. Бак је почео да губи стрпљење, али није се предавао. У једном тренутку омча се нађе на правом месту али за кратко. Нестрпљиви човек није био довољно брз и звер стрже ласо.

Узвизи разочарања Бакових помоћника пропратише и овај неуспели покушај. Црвен у лицу од беса, Бак их отера.

Сад је био сам. Седео је под дрветом за које је везао ласо са се одмори. Покушао је да се опусти и примири. Па већ је уловио толико тигрова!

После педесетак минута поновс је кренуо. Тигар, међутим, као да

С. ЗОРКИЋ

Пионирска ★ ТРОЈКА

Мали јунаци великог рата

Приче о дечацима, синовима Револуције и Слободе

У три књиге описани су узбудљиви доживљаји тројице пионира који беже из београдског логора. Чврсто верујући у победу, они дечачки смело и пркосно грабе путевима Слободе. У сваком тенутку они су јачи и од пушке, бајонета, хладноће, бомбардовања...

Све три књиге представљају дело изузетне вредности, дело на коме ће се учити младе генерације. Књиге су штампане ћирилицом на формату 16x22 см а обogaћене су великим бројем илустрација. Корице су пластифициране у боји.

**ЦЕНА КОМПЛЕТА ОД ТРИ КЊИГЕ ЈЕ
120 ДИНАРА.**

КЊИГЕ СЕ МОГУ КУПИТИ САМО ЗА
ГОТОВО — ПОУЗЕЋЕМ (плаћање
приликом преузимања књига од поште).
КУПЦИ ИЗ БЕОГРАДА књиге могу подићи у
предузећу „ВУК КАРАЏИЋ“, Краљевића
Марка 9, сваког радног дана до 15 часова

Издавачко предузеће
„ВУК КАРАЏИЋ“
Београд,
Краљевића Марка 9

НАРУЧБЕНИЦА

Овим неопозиво
купујем комплет од три
књиге
„ПИОНИРСКА ТРОЈКА“

по цени
од 120 дин. за

ГОТОВО — ПОУЗЕЋЕМ

(плаћање приликом преузимања књига од
поште) а по одбитку попушта од 5%

Купац _____

Место и број поште _____

Адреса стана _____

ИЗМЕЋУ ИСТИНЕ И ЛЕГЕНДЕ

ИГУМАНОВА УДУРМА

Био је један од најоштроумнијих калуђера манастира Светог Атанасија у селу Лешок, недалеко од Тетова. Звали су га поп Мојсе. Тако, кратко.

Тумарао је поп Мојсе по свету, најдуже се задржао у Хиландару, али се коначно скрасио у лешошком манастиру. Ту му се нарочито свидео игуман Кирил Пејчиновић, познати македонски народни просветитељ, мудар и благ човек. Временом су се њих двојица толико зближила да је поп Мојсе постао игуману десна рука, а овај попу нека врста ослоњца.

Имао је поп Мојсе и доста среће у животу. Тако је, још док је живео у Хиландару, случајно набасао на благо које је понео у Лешок. Како није био грамзив, предао га је манастиру. Дуго су се он и игуман договарали како да искористе благо. Најзад одлучише да купе још земље за манастир.

МОЈСЕ СЕ НЕ ПРЕДАЈЕ

Ноћима су два калуђера лупала главу како да обаве куповање земље. Новац су имали, то је било у реду, али за куповину им је била потребна и дозвола Есад-паше, гос подара тог дела Тетовске котлине. Паша је био груб и осоран. Мрзео је Македонце, нарочито њихове калуђере.

— Па, ко ће од нас двојице паши? — упита једне вечери игуман попу Мојсета.

ТУРЦИ НИКАКО НИСУ ДОЗВОЉАВАЛИ ДА СЕ МАНАСТИРСКО ИМАЊЕ ПРОШИРУЈЕ. СТАРЕШИНА МАНАСТИРА ИМ ЈЕ ИПАК ДОСКОЧИО.

— Ја! — узврати Мојсе. — Тврд сам, гешко ће ме сломити!

Зором рано Мојсе је већ био на путу за село Ратае где се налазио Есад-пашин конзак. Кад је стигао пред пашин дом, дочекан је негостољубиво. Најпре су падини војници нахушкали псе на њега, а тек онда га пустише унутра. Паша се разбеснео кад је чуо зашто је поп Мојсе дошао. Треснуо је чибук о под и издрао се на њега:

— За вас су доста те

цркве и манастири што их имате, а ти, каурице, како си дошао тако и да одеш, јеси ли чуо!

Поп Мојсе се није предавао. Истина, није очекивао овакав дочек, али сад — шта је ту је. Заустио је да подробније објасни паши оно због чега је дошао, али га је пресекала права бујица псовки и погрда.

Игуман Кирил се није много изненадио кад је чуо од Мојсета како је прошао. Благо га је по-

тапшао по рамену и умирио.

— Доскочићу ја њему, не брини!

ЈЕДАН БИО ПА ОТИШАО

При првој посети паши игуман Кирил Пејчиновић није прошао ништа боље од Мојсета. И на њега је Есад-паша свалио гомилу најружнијих речи

и најзад га најурио ви-чући за њим:

— Један је већ био па отишао. И ти, при ђаволе, како си дошао тако да одеш!

Ипак, игуман је био упоран. Кроз неколико дана опет је дошао. Овога пута Турчин је био добре воље. Дозволио је да приведу игумана. Саслушао га је, мало размишљао, а онда се лукаво насмејао и рекао:

— Можете да проширите имање, али само за онолико земље колико захтева одрана кожа једног бивола! А сад 'ајд' иди!...

Игуман није прозборио ни речи. Смирено је саслушао силника, климнуо главом и поздравио га. Паша им се, значи, руга, помислио је. Е, па, добро, и' ми ћемо њему. Само, ми ћемо од тога извући корист. Видећемо хоће ли бити паметнији, пашо.

РЕЖИ КОЖУ!

Игуман позва попу Мојсета и нареди му да купи најкрупнијег бивола којег може да нађе. Поп га је одмах послушао и већ поподне биво је чупкао траву у дворишту.

— Сад иди код ковача да ти начини оштар нож — наложи игуман Мојсету — и доведи сељане да закољу бивола.

Све је било брзо учињено. Бивоље месо је подељено народу, а кожа разапета на земљи између пободених кочића. Потом је игуман замолио једног човека да исеће кожу.

— Режи је у виду танког каиша, али танког као нит конца! Пазни да га не прекидаш, каиш мора да буде из једног дела!

Када је и тај посао био готов, игуман позва људе да пажљиво разапну каиш по пољу. Лоје му је било раније понуђено на продају. Власницима поља исплатио је цену коју су тражили, а онда послао по Есад-пашу. Када је овај дошао, изненадила га је величина купљеног имања. Севнуо је очима на игумана.

— Ја одобрих да купите онолико земље колико захвата површина разапете бивоље коже, а не цело поље, каури, бре!...

— За много година ти пашо, тако смо и учинили! — одврати му игуман и рече калуђерима да скупе „каиш“ који је сада служио као међа купљене земље и да га ту, пред пашиним ногама, савију у спиралу.

Тако је и учињено. Пред пашом се формирала бивоља кожа, тачније, њена цела површина. Турчин се насмеја.

— Нека вам је ала! — рече и окрену коња. Схватио је да је надмудрен. За њим поћоше ђаци и његови људи.

М. Тодоровић

СА СТАРИХ СТРАНИЦА

Издавали су Римљани 168. лета пре Р.Хр. Називаху се оне „Acta populi romani diurna“. По садржају своје до дана данашњег сачувани примерак новина тих мало чиме се разликује од своје савремене савремене. Ево „одела месних вести“.

„23. марта. Конзул Ливинус данас је своје административне дужности обављао. Данас, не много после полудана, беснела је страшна непогода. У близини брда Вели гром удари у храст и располуга га. У крчми што се „Медвед“ зове, у близини Јанусовог брда, дошло је до туче. Крчмар озбиљно рањен.

Едил Титанијус казнио месаре због продаје грађанима меса непрегледаног од стране власти.

Аузидије, који у трговини знаком „Кизмарски штит“ тргује, побегло је из града одневши са собом знатну суму. Гонили су

НАЈСТАРИЈЕ НОВИНЕ

га и ухватили. Однесени новац био је код њега. Претор Фонтејус наредио му је да врати новац тај својим повериоцима.

Вођа разбојника Денитон, кога ухапси легат Неават, данас је кажњен разапинањем на крст.

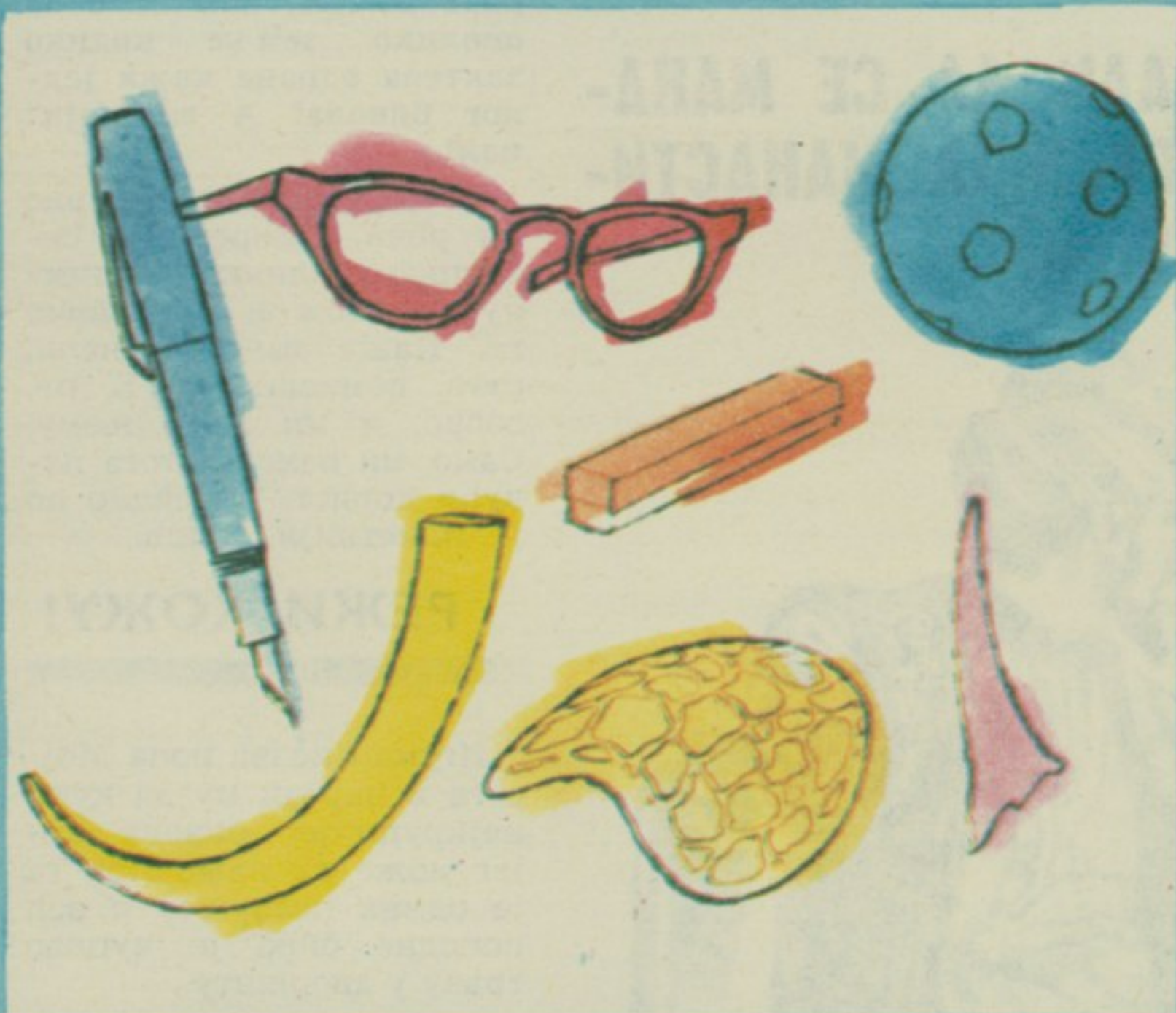
У Остију је данас стигла картагинска флота.

Измените ли имена, све то се јуче или данас могло догодити и у новине ући. Само се побегли банкарски обично ухватити не могу, разбојници на крст не распињу и украдени новац не враћа се власницима.

(1894)

ЧАРАПЕ ОД ПЕТРОЛЕЈА

ЧУДНОВАТО СРЦЕ — Двадесети век је доба пластичних маса које се све више употребљавају уместо каучука, памука, вуне, дрвета, метала, слоноваче, разних минералних и биљних смола и других природних материја. Врхунац практичне употребе пластике је њена примена у савременој хирургији. Данас се оболели залисци на срцу замењују ве-

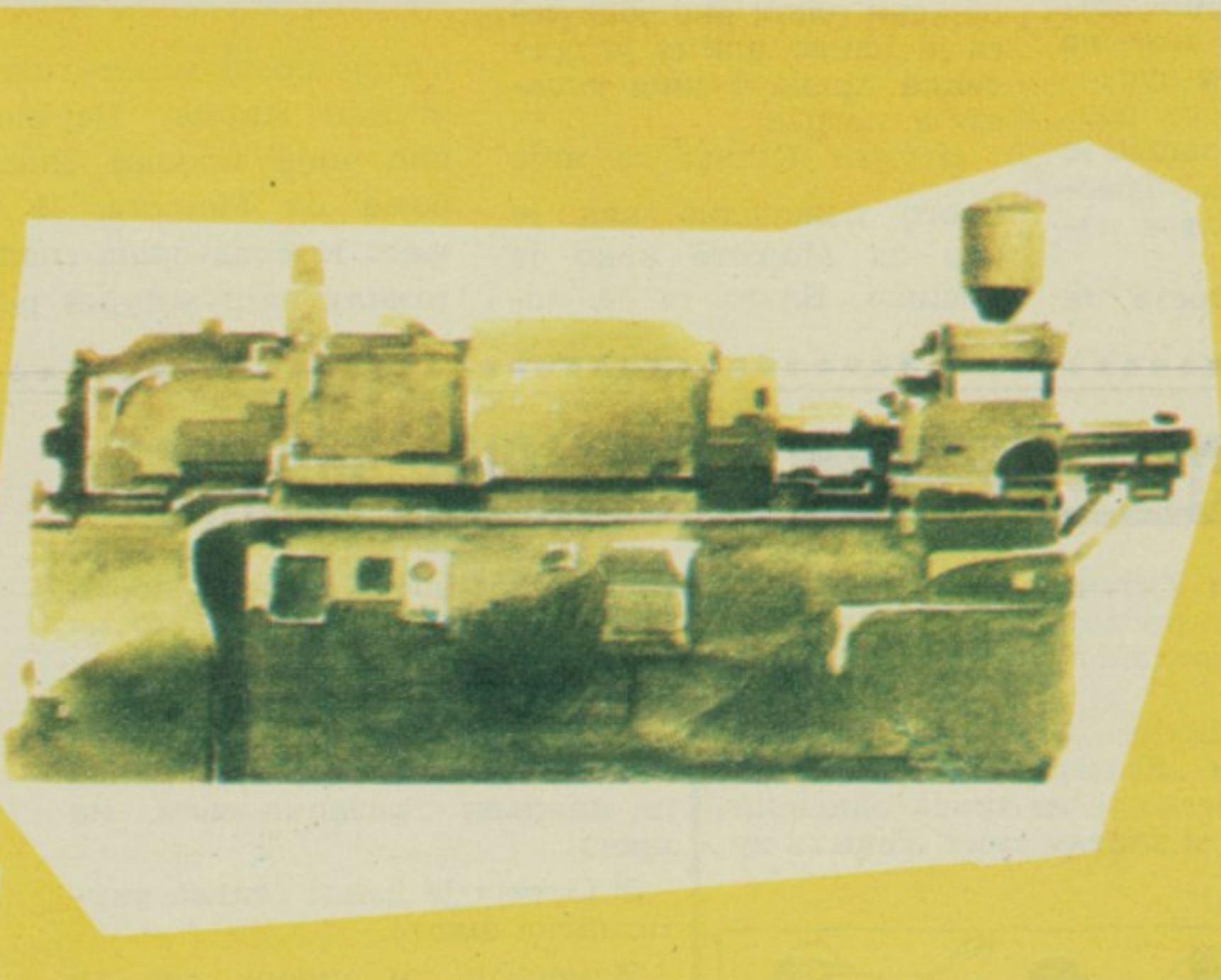
штачким, пластичним, у оштећене зглобове уграђују се нови од пластике који у потпуности преузимају функције онога дела тела који је повређен или угрожен болешћу. И оштећене или болесне вене и артерије такође се надокнађују пластичним.

ПРОНАЛАЗАЧ ИЗ ХОБИЈА — Још 1869. године амерички типограф Џон Весли Хајт, који се хемијом бавио само из хобија, желео је да створи вештачку слоновачу. После многобројних узалудних покушаја најзад је у једном експерименту помешао загрејану нитроцелулозу и камфор растворен у води. И сам се изненадио кад је увидео да је добио безбојну, еластичну и дотад непознату материју. Био је то целулоид. Ускоро су од њега почеле да се производе вештачка слоновача и корњачевина које су фабри-

кантима преко ноћи до-
неле гомилу новца. Упо-
греба целуоида временом
се свела на израду игра-
чака, чешљева и разних
украсних предмета. Међу-
тим, ова врста пластичне
масе одиграла је изузетно
важну улогу у развоју
фотографије и филма, и-
ако је од почетка имала
велику ману. Целулоид је,
наиме, лако запаљив, па
су због тога у пожарима
нестајали драгоцени сним-
ци.

НЕОБИЧНЕ КУГЛИЦЕ — Основу за произ-
водњу пластичних маса најчешће чине угаљ,
петролеј и калијум-карбонат. Атоми ових ма-
терија међусобно су чврсто повезани и раз-
гранати као безброј мрежасто распоређених
куглица. Загревањем се те везе кидају и затим
мењају по вољи, зависно од тога каква ма-
терија жели да се добије.

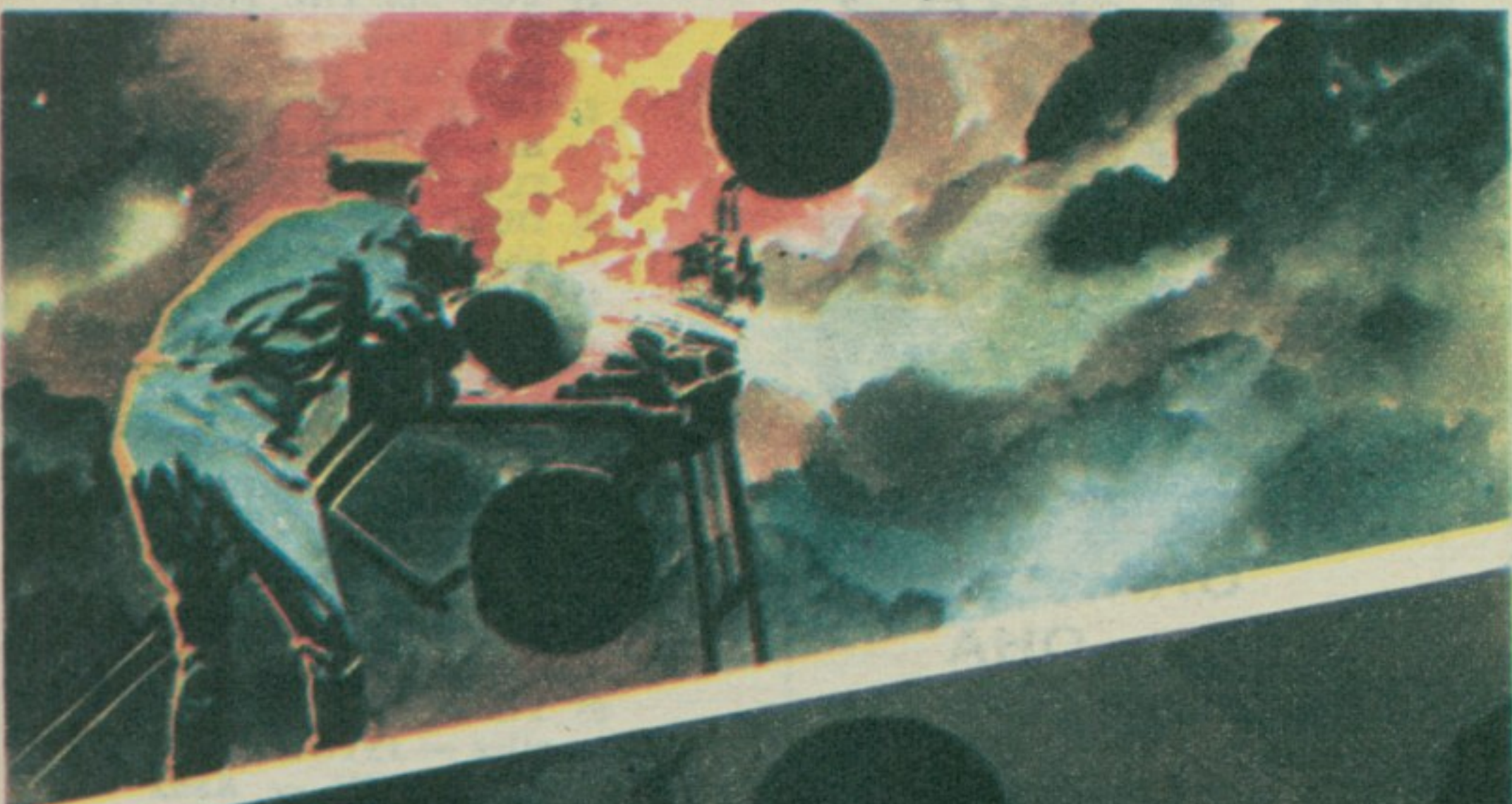

ИЗОЛАТОР ОД МЛЕКА — Сваки пластични материјал
може се лагано загревањем обликовати или излити
у различите облике. Крајњи облик добија се хлађењем.
Француски хемичар Анри-Виктор Рењо успео је још
1838. године да загреје и обликује винилхлорид изла-
жући га сунцу. Међутим, Рењо није одмах схватио ко-
лико су велике могућности за практичну примену ове
вештачке материје. Немачки хемичари Криш и Шпи-

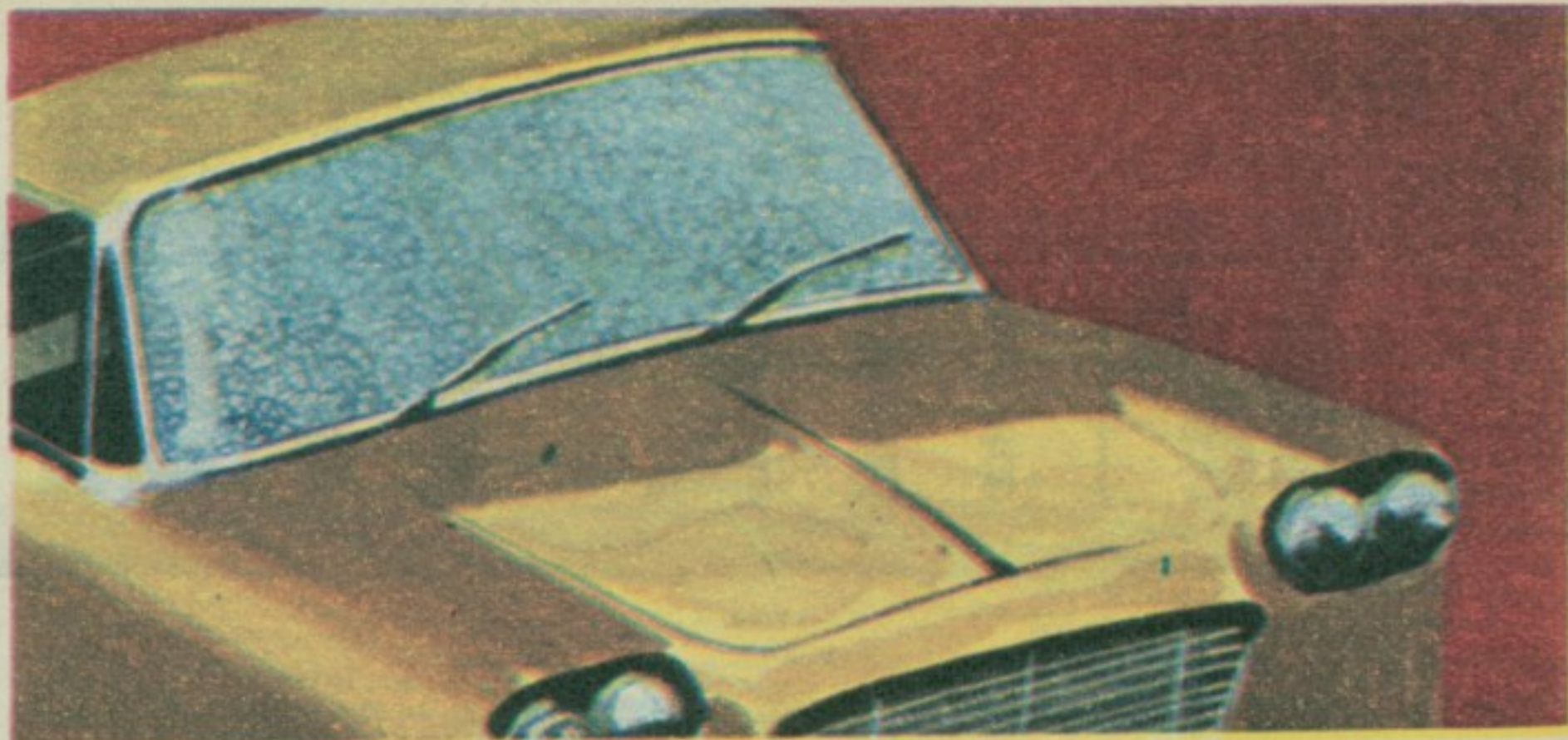

телер, полазећи од козиена, беланчевине која се налази
у млеку као калцијумова со, добили су 1897. године
галалит, тврду пластичну материју која је због својих
изолаторских облика постала незаменљива у електро-
техници. Иначе, почетак 20. века је и рађање богате
и разноврсне индустрије различитих производа од пла-
стике. Али, лака запаљивост предмета од пластике че-
сто је узрок правим катастрофама.

НЕЗАПАЉИВИ АЦЕТАТ — Прве филмске траке биле су од целулоида не-отпорног на топлоту, па је често загрејани пројекциони апарат палио филм. После дуготрајних напора, две фирме, америчка и немачка, почињу 1908. упоредо да производе филмове од незапаљивог ацетата целулозе, што је било револуционарна и спасоносна новина у филмској индустрији. Данас се, такође од пластике, производе филмови који су јасни и употребљиви чак и после пожара!

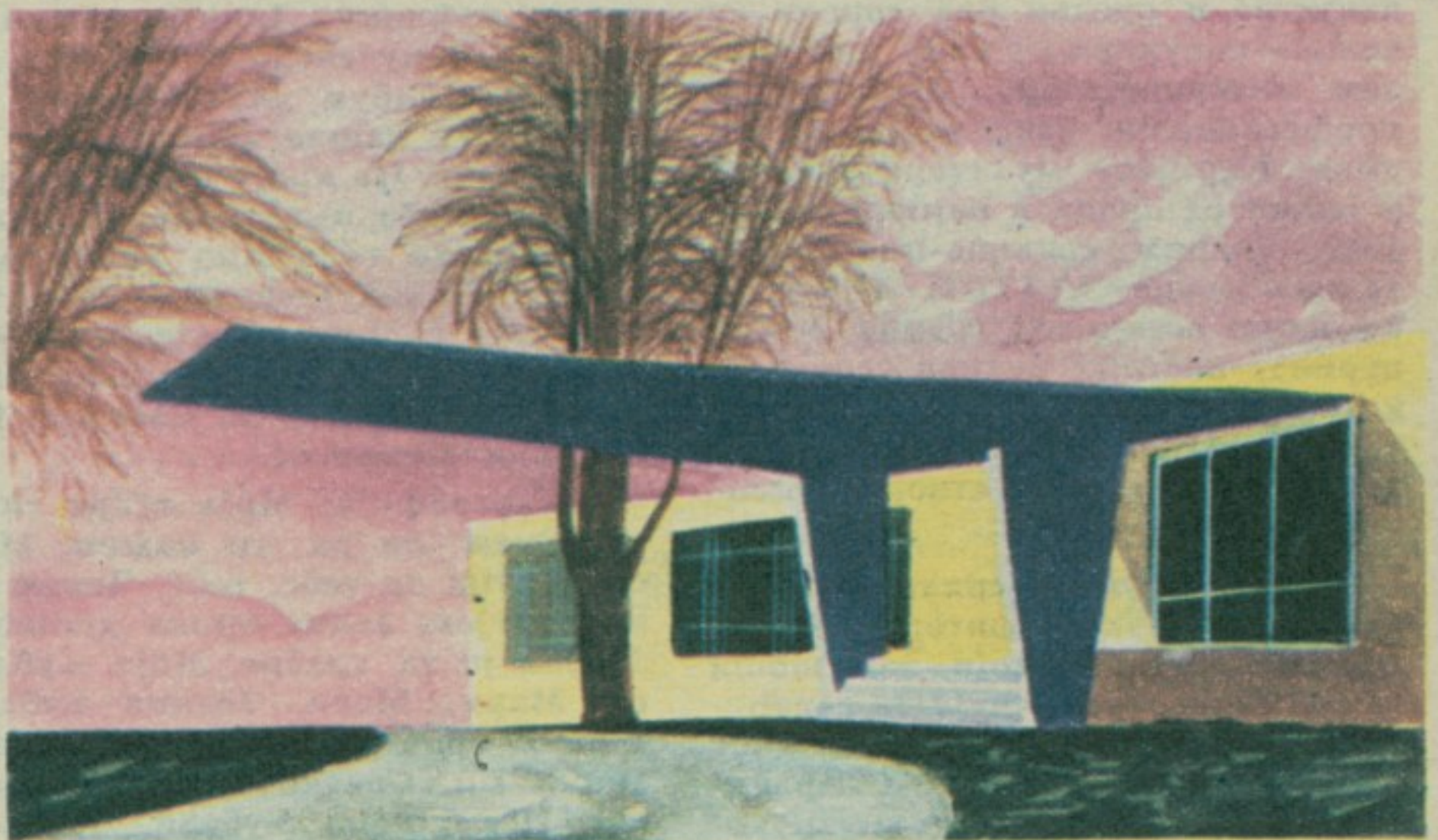
ВЕШТАЧКА БУДУЊНОСТ — Ово је охрабрило све оне који су се залагали за повећање производње пластичних маса. Многи хемичари сматрали су да је технолошка будућност човечанства у разноврсности производа од пластике која, са брзим развојем технологије, показује у себи обједињена многа својства што се ретко среће код природних материја. И све већи недостатак природних сировина омогућио је разгранату производњу пластике.

СПАСОНОСНИ ПЛЕКСИГЛАС — Неколико врста пластичних маса изазвало је праву револуцију у животу савременог човека. Тако се догодило и са данас по много чему ненадмашним плексигласом, нарочитом производу сличном стаклу, али еластичнијим и мање осетљивим на удар. Због тога је ова врста пластичне масе, која се добија од ацетилена, данас незаменљива у аутомобилској индустрији за израду „шофершајбни“. Ако се при судару ветробран од плексигласа и разбије, распрснуће се зракасто у безброј парчића и возач ће остати неповређен.

СВЕСТРАНИ ВИНИЛХЛОРИД — Ова врста пластичне масе, која је у почетку била неоправдано запостављена, данас се у целом свету највише користи. Због својих многих добрих својстава, употреба винилхлорида је готово неограничена. Употребљава се готово за све, од баштенских црева за заливање до изолатора електричних проводника. Многи прекривачи за подове и столове такође су од винилхлорида који се лако брише и не пегла се.

ГЛАВНИ У ЕЛЕКТРОТЕХНИЦИ — Белгијски хемичар Лео Хендрик Бакеланд успео је да 1909. године произведе отпорну материју тамне боје, без сјаја, која је по њему названа бакелит. Ова нова врста пластичне масе одмах је широко примењена, успешно замењујући стакло, дрво или порцулан. У Америци је убрзо отворено неколико фабрика бакелита, одличног изолатора, које су његовом творцу донеле право богатство. Нарочите врсте пластике, истина дугим и сложеним процесом, добијају се од петролеја. То су најчешће фини, танки материјали за израду чарапа, столњака и завеса које се брзо суше и не пеглају се.

НАЈВИШЕ ЗА СПОРТ — Специјалне слојевите наслаге пластичних материјала, појачаних стакленом вуном, по разним својим особинама отпорније су од многих метала. Због тога су веома погодне за израду делова мотора, каросерија аутомобила и санитарних уређаја. Међутим, овакве пластичне масе најчешће се употребљавају за израду скија, штапова за голф, хокеј и пецање. А производња свих ових предмета је врло јевтина.

ДО 250° ЦЕЛЗИЈУСОВИХ! — Данас се и у грађевинарству, уместо камена, цигли и црепа, употребљавају пластичне плоче које су сасвим отпорне на хладноћу, влагу и топлоту. Поједини материјали, као на пример полиестер, лако подносе температуру и до плус 250 степени Целзијусових и без тешкоћа могу да се режу, лепе, буше и закивају. И то је доказ да је производњом практичних пластичних маса модерна хемија постигла прави тријумф.

ЖИТ СТРАНА

СТРАНА ТОП-ЛИСТА У ДОМАЋОЈ ПРОДУКЦИЈИ

- 1) YOU SEE THE TROUBLE WITH ME — Barry White — HTH PTE
- 2) LET'S STICK TOGETHER — Bryan Richard — JYTOTOH
- 3) DEVIL GIRL — CH Richard — JYTOTOH
- 4) ALL BY MYSELF — E-rich Carmen — JYTOTOH
- 5) NOBODY'S FOOLS — Sade — HTH PTE
- 6) PINBALL WIZZARD — Elton John — HTH PTE
- 7) RODRIGO'S GUITAR CONCERTO — Manuel JYTOTOH
- 8) SATISFACTION — Rolling stones — JYTOTOH
- 9) YESTERDAY — The Beatles — JYTOTOH
- 10) FERNANDO — Abba — HTH PTE

ИТАЛИЈА

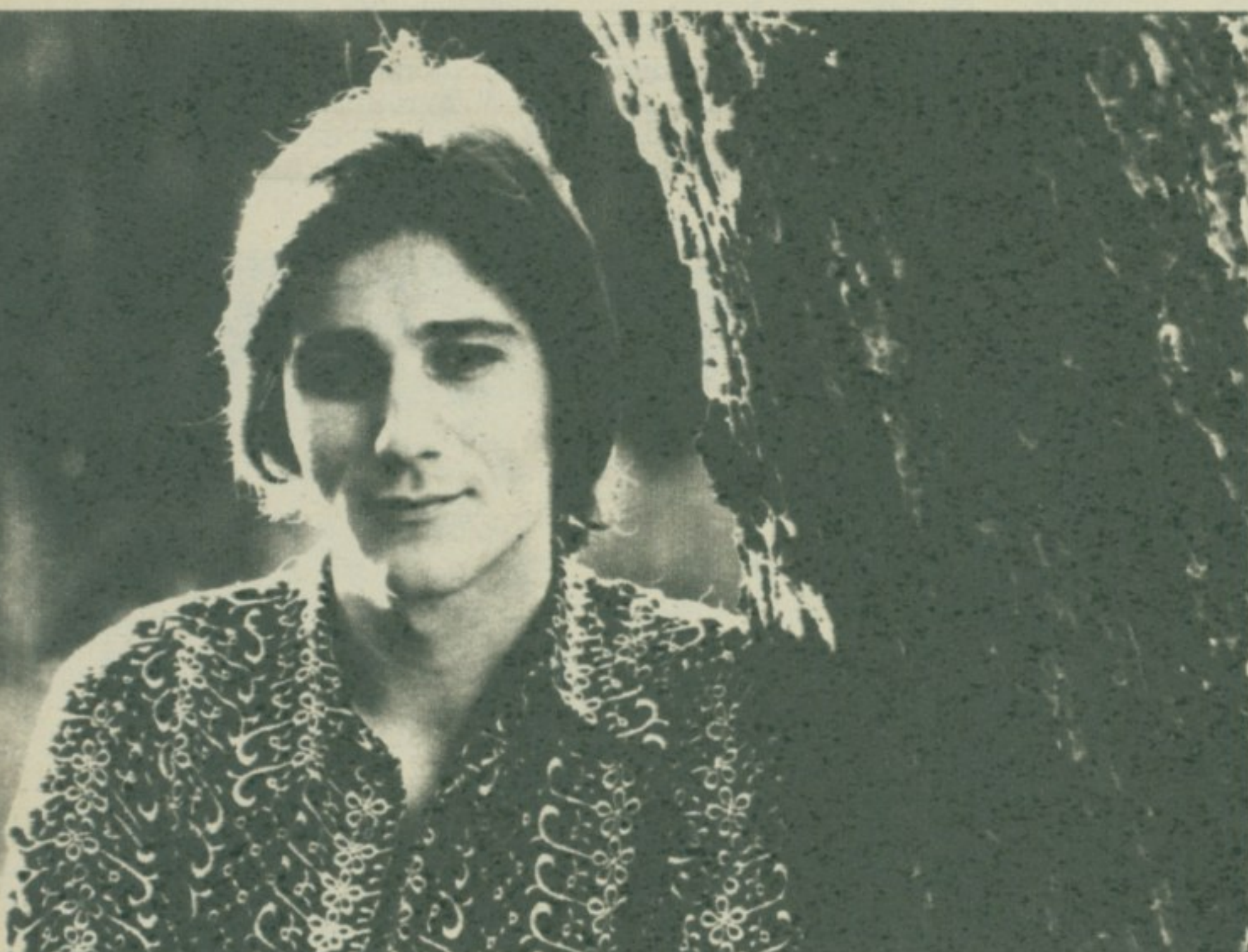
- 1) NON SI PUO' MORIRE DENTRO — Gianni Bella
- 2) LINDA BELLA LINDA — Daniel Santacruz Ensemble
- 3) KAMAYA — Afric Simone
- 4) FERNANDO — Abba
- 5) EUROPA — Santana
- 6) DOLCE AMORE MIO — Santo California
- 7) LA PRIMA VOLTA — Andrea & Nicole
- 8) NUDA — Mina
- 9) AMORE MIO PERDONAMI — Juli & Julie
- 10) TU E COSI' SIA — Franco Simone

ПЕСМА за ОВУ НЕДЕЉУ

ОНА,
ОНА,
ОНА

Музика и текст: Боба Стефановић
Пева: Боба Стефановић

Волела је срећу као добра вила
за трен
вите ни сам не знам да а' је то
сам ил'
ја бејаш њен.
Заволео сам њу за један дан и
једну
ноћ
она није ту и знам да неће доћ.
Она, она, она,
била је лепа ко мадона
отимала је она и собом однела
све.
Пролазе ми дани а ја још не
налазим
спас
свуда око себе ја видим њу и
чујем
њен глас
запалила је знам и срце и све у
телу
мом
пустила да лутам сам по свету
том.

БОБА СТЕФАНОВИЋ

Један од најбољих домаћих вокалних интерпретатора, победник на многим забавно-музичким смотрима код нас и у иностранству, Боба Стефановић већ годинама заузима сам врх домаће забавне музике. Овакав успех није случајан. Дугогодишње искуство и предан рад донели су велику популарност овом још младом интерпретатору. Музиком се професионално бави скоро 14 година. Каријеру музичара почиње у једној од првих и најпопуларнијих домаћих вокално-инструменталних група ЗЛАТНИ ДЕЧАЦИ. Са њима остаје пет година. У том периоду постиже велике успехе од којих треба, пре свих, поменути успешно гостовање у Енглеској, земљи у којој је и створена поп-музика.

Када се група распала, Боба се упознаје са композитором Александром Кораћем који, запазивши његов таленат, одлучује да сарађује са младим певачем. Успеси нису изостали. Тандем Кораћ-Стефановић осваја на домаћим музичко-забавним смотрима низ признања и награда, а музички стручњаци већ почињу да говоре о својеврсном интерпретаторском стилу младог певача. После првих самосталних успеха Боба се придружује познатом вокалном квартету „Оне и он“ у коме су још наступали Миња Субота, Далиборка Стојишић и Лиција Кадрић. Наступи на те-

левизији и честа гостовања ван граница земље учинили су да име Бобе Стефановића постане познато свим слушаоцима и дискофилима без обзира на године и музичке афинитете. У жељи да се окуша и као композитор, Боба напушта групу и већ првим својим песмама осваја публику. Ланија успеха се пење, о чему сведочи и његов самостални албум „Аутопортрет“ на коме су се нашле композиције са мог певача. На крају поменимо још и то да Боба има тридесет година и да је до сада имао велики број хитова. Поменућемо само неке песме које су прославиле овог београдског певача који се ових дана спрема за турнеју по Савезној Републици Немачкој.

Дискографија: Моја стара гитара, Смен ли да ти кажем, Моје срце куца за тебе, тебе, Чекам те, Не тугујем, Једна прика дугокоса, Љубав је за храбре, Моја љубљена, Мари, Мари, Једна љубави, Болно срце плаче, Остани моја, Пиши ми, Сватко мора имат неког, Нема, нема љубави, Чувај се ватре, Хиљаду гитара, Моје срце куца за тебе, Клетим и молим, Вра ти ми синове за двоје, Руже, Ко ме да дам, Вурђа, За твоју љубав, Обриси сузе, драга, Моја љубљена, Буди само моја, Водите ме њој, Она, она, она, Ја бих хтео и многе друге.

Сингла искључиво за продукцију грамофонских плоча РТЕ.

ГРУПА ЗДРАВО

У последње време на концертима подијума и у омладинским домовима све чешће се појављују групе чији су неки чланови још ученици основних школа. Један од таквих је и недавно основана београдска група ЗДРАВО која, може да се похвали и изузетном музичком обдареношћу својих чланова. Групу ЗДРАВО чине петорица лепушастих девака између 12 и 18 година. Већ она добро упознати са захтевима младих, одлучили су да сви-

рају искључиво музику за своје пријатеље. Ту музику компоњују сами, без ичије помоћи, што је за сваку похвалу. Да су на добром путу доказ је и понуда продуцента да сниме прву плочу. На синглу који ће се ускоро реализовати налазе се две композиције: „Родитељски савет и остале ствари“, која ће се сигурно често скупити на дискотекама, док је друга песма „Распут је крин“ романтичног карактера.

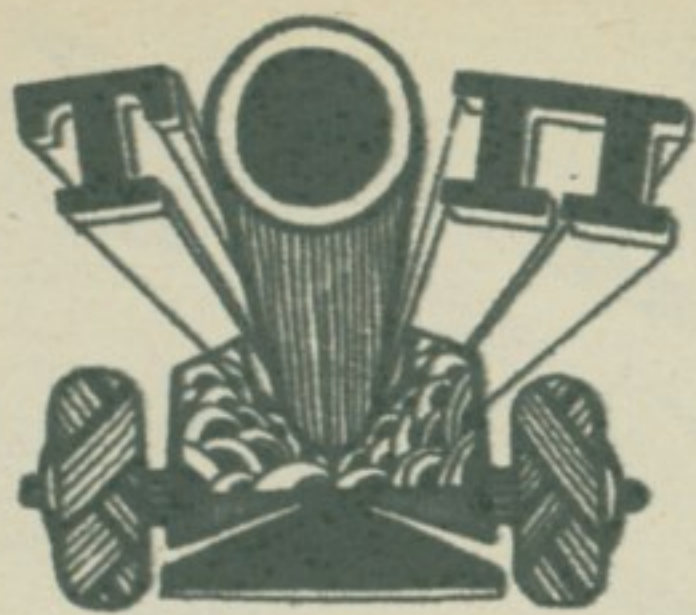
ПЕВАЧИ НАЈПОЗНАТИЈИХ СВЕТСКИХ ГРУПА

КРИС НОРМЕН (Chris Norman)

Крис је тек недавно постао идол младих пошто излази поп-музике. Члан је у последње време све популарније групе SMOKE. Потиче из породице уметника и од малих ногу показивао је склоност према музици. Свира клавира и гитару. Рођен је 25. октобра 1954. у Redcar, има плаве очи и смеђу косу. Висок је 173 сантиметра, оженjen и има два сина.

Домаћа листа

1. МИЛОВАН — Жељо Бебен и Бијело дугме — ЈУГОТОН
2. НАД СМО ЈА И МОЈ МИШ БИЛИ БОНСЕРИ — Дадо Топић — ПГП РТБ
3. ТАЧНО У ПОДНЕ — УУ група — ЈУГОТОН
4. ВОЛИО САМ ЈЕДНУ МАЛУ — Станлено звоно — ЈУГОТОН
5. ЈА ТЕ ВОЛИМ АЛЕН-САНДРА — Душно Лонин — SUZY
6. СКАЛИНАДА — Оливер Драгојевић — ЈУГОТОН
7. ШЈОР БЕПО НАПИТАН — Про арте — SUZY
8. ЏАМБО — Ипе Ивандић и Бијело дугме — ЈУГОТОН
9. ЉУБАВНИ ЈАДИ ЈЕДНОГ ПАРНОГ ВАЉКА — Парни ваљак — ПГП РТБ
10. ЖИВОТ ЈЕ МАСКЕНБАЛ — Тешна индустрија — ЈУГОТОН

ГРУПА ОК

Млади из Окучана који су овогodiшњи раскуп прозели у свом крају, били су крајатно изненађени напретком четворнице својих вршњака, чланова групе ОК. Летовиће другарске вечери и играчке остаће на дуго у сећању, баш због групе ОК која постоји још од 1972. године. Четири године заједничког рада учиниле су своје, тако да се већ може говорити о веома доброј увежбаности и репертоару групе.

Басиста Милорад Дешин, гитариста Миленко Дивља, други гитариста и певач Миленко Павловић и бубњар Тихомир Голубовић сипрају претежно рок, и то најчешће своје композиције. Њихова жеља је да сниме самосталну плочу како би се за њих чуло и ван градиншког региона. Да ова њихова жеља има основа, може да посведочи и податак да су на гитарјади одржаној у Новој Градини почетком ове године у веома јакој конкуренцији заузели прво место.

ПОЛ МАКАРТНИ

(PAUL Mc CARTNEY)

Прошлог месеца млади Загребчани имали су још једно ретко музичко задовољство. Тачно три месеца после наступа славних РОЛИНГСТОУ-СА у Великој дворани Дома спорта у госте им је стигао Пол Макартни са својом групом ВИНГС. Задовољство за све оне који су некада обожавали славног БИТЛСА утолило је веће што је био заиста изванредан. Уопште ова година за Пола је најуспешнија. После триумфалне турнеје по Сједињеним Америчким Државама овога пролећа, Пол је као први поп-певач енглеског језичког подручја успео да му се у Совјетском Савезу издају три ЛП плоче.

Својеремено, као члан познатог квартета из Ливерпула, Пол је заједно са Џоном Леноном написао за БИТЛСЕ све композиције што га је прославило и као композитора. Али, после распада састава 1970. у самосталној каријери постиже напремање у односу на осталу тројицу колега.

Његове плоче добијају негативне критике, он пада у кризу.

Полов таленат поново долази до изражаја пре две године кад је издао албум „Band of the gun“ а затим и следећи „Venus and Mars“. То се потврђује и последњом ЛП плочом „Wings at the speed of sound“. Мелодије су одличне а аранжмани које сам пише мантовити су и пуни необичних решења. И на недавном концерту у Загребу где је са сугрупом Јиндом побрао дуетотрајне овалације. Пол је доказао да је истински уметник, један од највећих у историји поп-музике. Очигледно задовољан Пол је на свом новинарском изјавио: „Људима никад није довољно дуцка стих љубавних песама. И сами сте се могли уверити колико их ваша публика цели и изванредно приима. Због тога им велико хвала и надам се да ово неће бити наш последњи сусрет. Због тога вам на крају свима кажем до виђења“.

За свој последњи концерт Елтон Присли је послао карте Елтону Џону и његовим родитељима. Наиме, Присли жели да му Елтон Џон komponује неке песме.

Jon Lord

Џон Лорд органиста и бубњар Јан Праје бивши чланови групе ДИП ПАРИЛ, заједно са органистом Тони Аштоном, гитаристом Берни Марзденом и басистом Полом Марпинезом основали су нову групу која још нема име. Тренутно чланови новоформи-

Ведико изненађење приредили су обожаваоци свом идолу Џин Симонсу

John Simon

после концерта у Лос Анђелесу. Када је са својим саставом КИС завршио концерт, Џин је добио на поклон велику лутку. О томе он каже: „Лутка толико подсећа на мене да сам просто остао запањен. Те вечери сам је оставио на столу у хотелској соби, а када сам се пробудио и погледао у њу хтео сам да се онесвеситим од страха. Нисам знао да толико страшно изгледам“.

ЗЕБРА

Вест да Раша Ђелић, дугогодишњи бубњар УУ групе напустила састав, изненадила је многе, поготову што је објављена непосредно пред летњу турнеју. Као разлог најчешће је помињано да су се Раша и браћа Јелић посвађали за сва времена. Касније се испоставило да у свему томе нема ни трунке истине. Раша, Жика и Драги и даље су остали добри пријатељи, а разлог разилажења је жеља Ђелић да са групом младих музичара покуша да створи нешто ново, досад невиђено на домаћим концертним подручјима.

Жеља је полако почела да се остварује, мада се још многе ствари држе у тајности. Зна се да се нова група зове ЗЕБРА а због чега Раша неће да каже, мада се са сигурношћу зна да овај музичар зебре мрзи из дна душе. Док је био у школи, из биологије је имао слабу оцјену баш због тога што није знао где зебре живе и да ли припадају папкарима. Пешачке прелазе „зебре“ такође не може да смисли јер пред њима мора да зауставља своје спортске аутомобиле који се обично баш ту и покрећу, тако да их слабаши Раша мора да гура. На крају се, ипак, сазнао прави разлог, Раша већ дуже време у својој гардероби има једну мајницу са истрафатама попут зебриних коју никако није имао прилике да обуче, а пошто је за њу дао доста новца схватио је да је ово најбољи начин да је добро износи, баш као што изгерава да добро експлоатише све до сада знане и незнате музичке ноте и тако створи једну нову, младима веома допадљиву музику. О осталим члановима се још ништа не зна о чему сведочи и наша фотографија. Но, ова неизвесност неће дуго потрајати.

Група је у Радио-Београду направила неколико снимака; ускоро се може очекивати њихов први јавни наступ и разјашњење тајне ко су још поред Раше Ђелић чланови групе ЗЕБРА.

ПОП-ЗАНИМАВИСТИ

Басиста групе СТАТУС КВО Алан Ланкастер објашњава како је настало име њиховог новог хит-сингла „Mystery Song“ (Mystery Song) „Дуго смо размисљали како име да дамо нашој новој песми. Пошто нисмо имали идеја одлучили смо да је привремено назовемо, шале ради, тајанствена песма. То се допало и нашем продуценту и — назив је остао“.

Кет Стивенс налази се тренутно у Холандији где завршава своју нову ЛП плочу. Прве снимке за ову плочу направио је у студијама у Лос Анђелесу.

Род Стјуарт је запао у неприлику. Од пријатеља је сазнао да његова бивша девојка Ди Харингтон пише књигу. Претпостављајући да ће у њој углавном би-

ти речи о њиховој вези, Род каже: „Сада својој супруги Брит Еклард морам све да испричам о својој прошлости како из књиге не би стекла о мени погрешну представу“.

Најбоље продавајући макси синглови у Енглеској доскоро били су „Twist and Shout“ и „Long Tall Sally“ БИТЛСА. Њихов дугогодишњи рекорд оборила је плоча Дениса Русоса „The Russos Phenomenon“.

раног састава снимају у Минхену свој први ЛП.

НОВЕ ПЛОЧЕ ЈУГОТОН

COCKNEY REBEL

Нови албум групе КОКНИ РЕБЕЛ под називом „Људска менаџерија Кокни Ребел“ наишао је на велико интересовање дискофила. Квалитети певача Стива Херлија и одаје су дошли до пуног изражаја.

ROLLED GOLD

На ЛП плочи популарних СТОУНСА нашло се 20 композиција које су до сада имале највише успеха. Све композиције, изузев четири, са две велике плоче депо су тандема Џејкер — Ричард. Плоче треба забавити и подсетити се времена кад су Мик Џејкер и други самостално владали светским топ-листама.

БУЦА И СРЂАН

ЛП плоча Буце и Срђана, дубровачког дуета, једно је од бољих остварења домаће продукције. Је данас композиција снимљених почетком ове године у већ добро познатом манастиру оног дуета су напале на допадање слушаца.

ИВЕР

Сарајевска група ИВЕР представља нам се новом ЛП плочом „Весело вече“. Између осталих нумера, на плочи су се нашле и већ добро познате композиције „Идем ја, иде калдрма“, „Немај времена“ и „Иде цура преко села 16 посто невесела“.

НАПРАВИТЕ САМИ КУЋНУ ХАЉИНУ

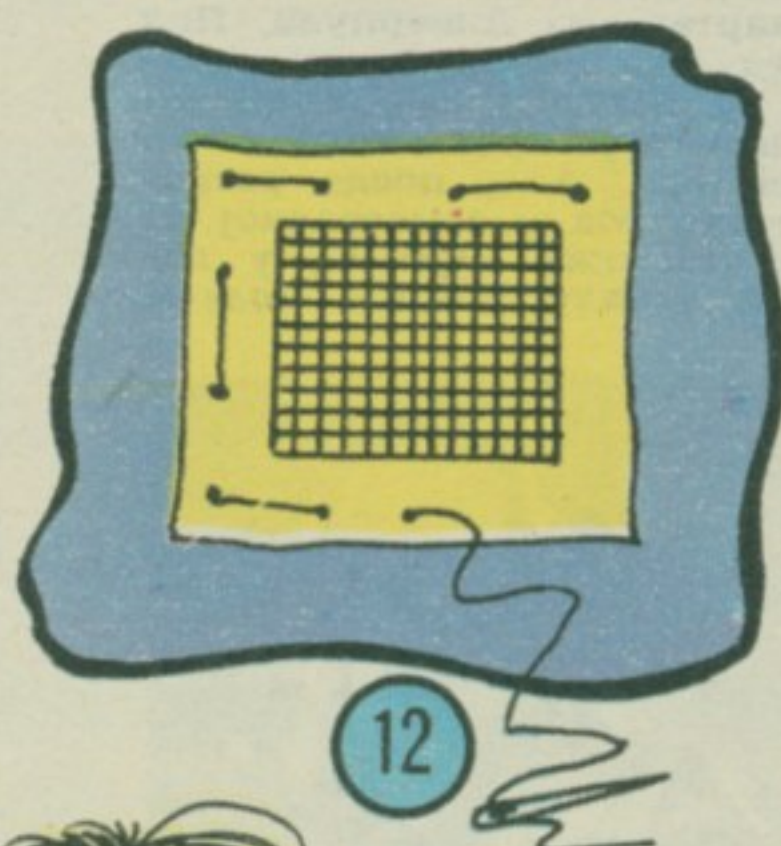
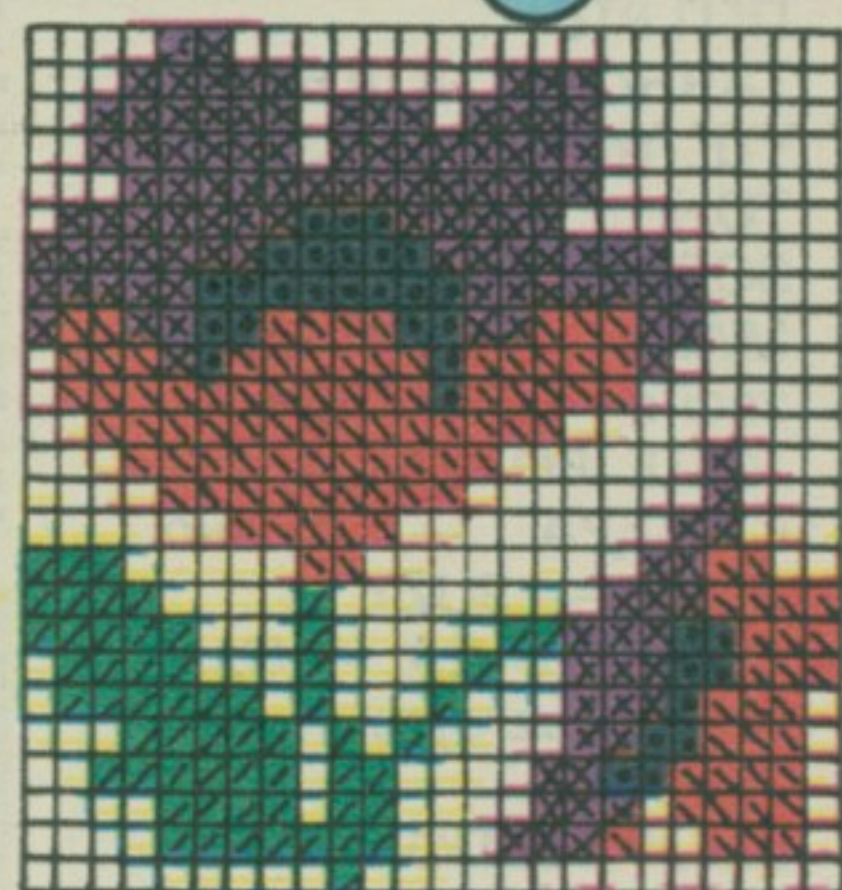
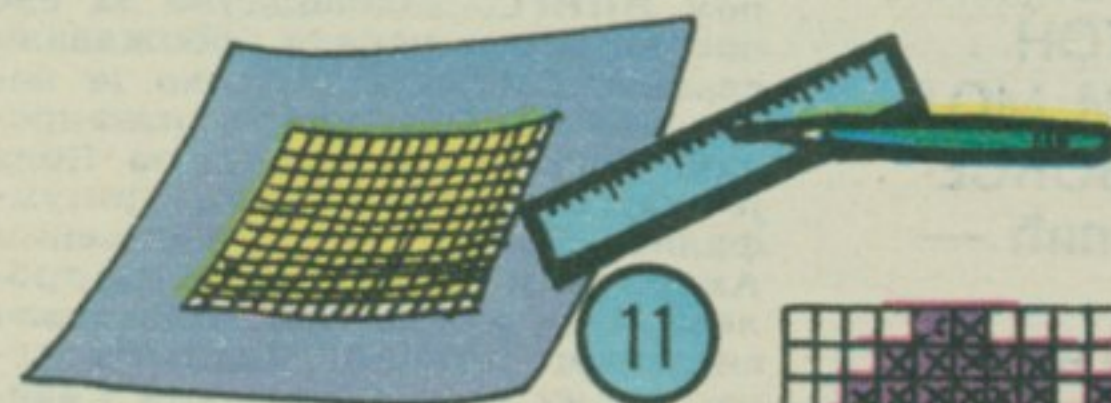
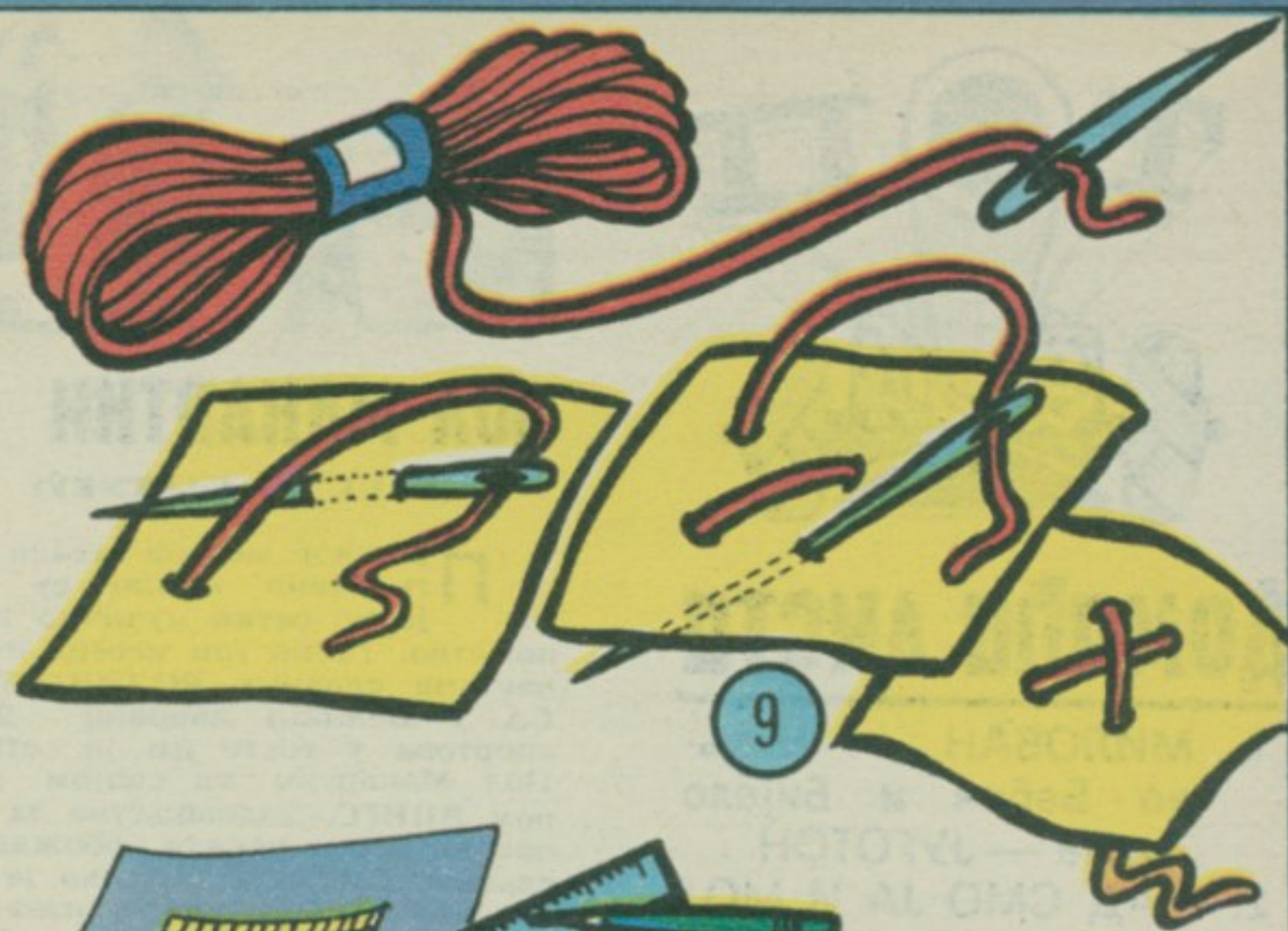
На нашем цртежу приказане су две кућне хаљине различите дужине. За краћу кућну хаљину потребно је 3,5 метра материјала ширине 90 цм. Крој за ову хаљину дат је на цртежу 1. Део обележен словом А представља половину предњег дела, а В половину леђа. Све мере су у сантиметрима. Леђа кројите из два комада па их спојте по дужини. **Пазите:** приликом кројења искројте леву па десну страну предњег дела и леђа, да вам се не би десило да искројите две леве или две десне стране.

За дугачку хаљину измерите целу дужину коју желите црт. 2), од

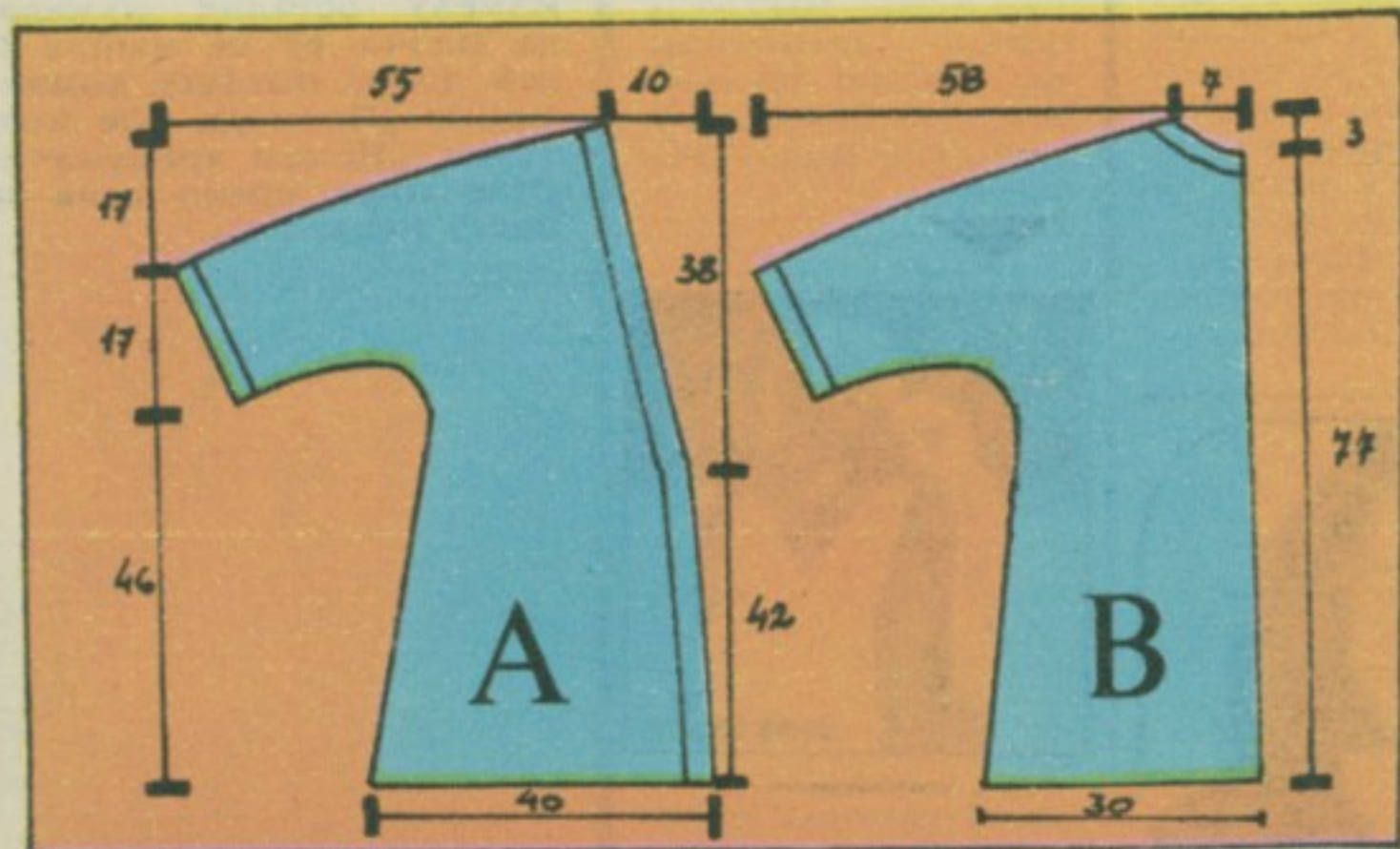
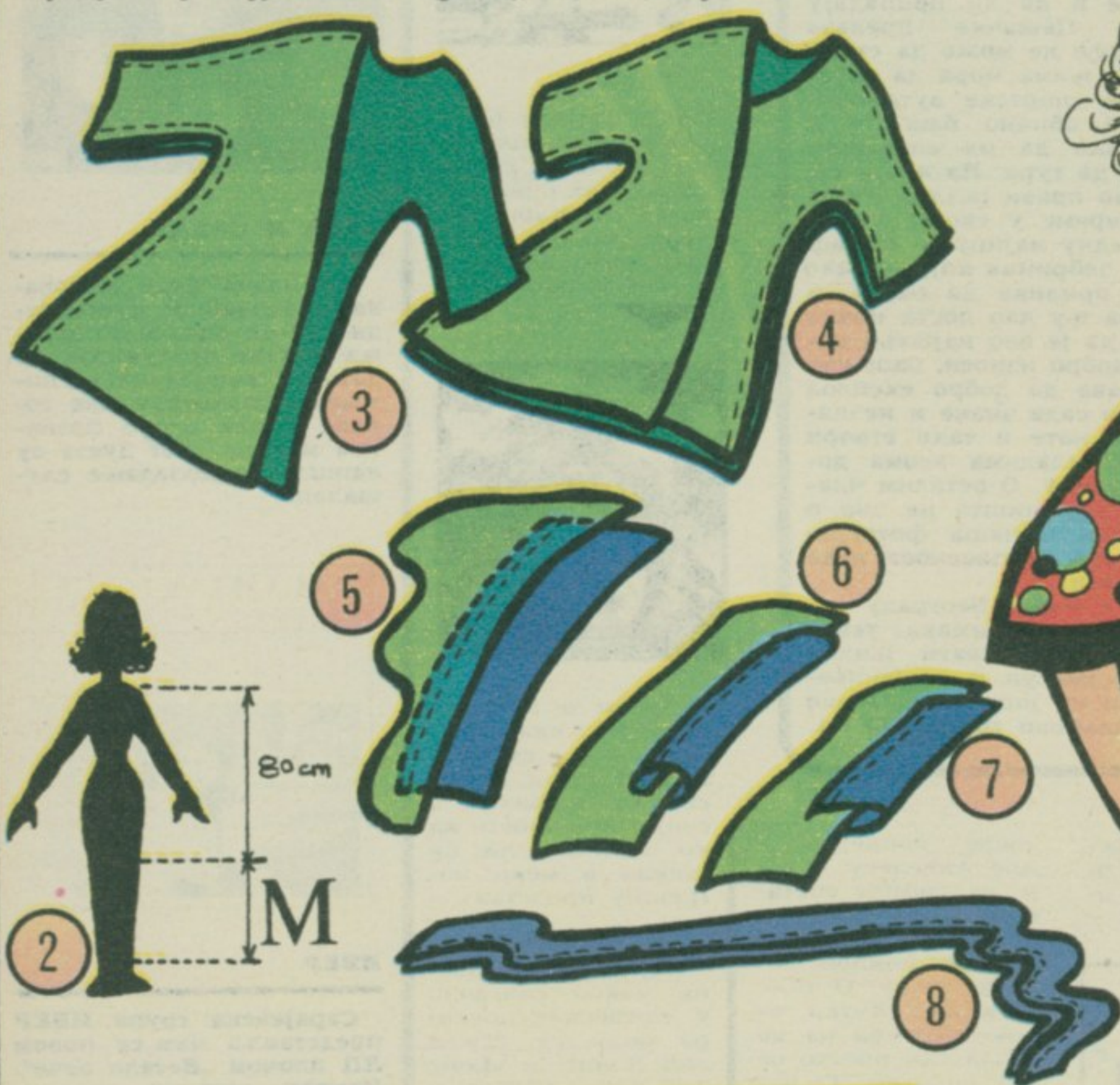
тога одузмите 80 цм, па за добијену вредност М продужите хаљину коју видите на нашој шеми. У том случају биће вам потребно $3,5 + (4 \times M)$ метара материјала (наравно, дужину М изразите у метрима). Осим тога потребно вам је још и 3 метра траке за опшивање. Може бити свилена или сомотска. А ако шијете дугачку хаљину онда вам је потребно $3 \text{ м} + (2 \times M)$ метара траке. Делове хаљине пришивајте један за други као што видите на цртежима 3 и 4. Затим опшијте траком око рукава, врата и дуж предњих ивица. Траку зашијте са налицја (црт. 5) па је окрените на лице и прошијте било на начин који видите на цртежу 6 или на цртежу 7, што зависи од тога да ли трака има лепо обрађену ивицу (црт. 7) или не (црт. 6). Кућну хаљину порубите и дуж доње ивице. Каиш направите од истог материјала или од украсне траке коју треба да сашијете дупло (црт. 8). У том случају треба да докупите још 3 метра траке, да би вам каиш био дугачак један и по метар.

Ако вам је материјал од ког сте сашили кућну хаљину једнобојан можете га украсити цветом мака који је са легендом боја дат на цртежу 10. Мотив узмите вуницом, и то бодом покрстице. А како се тај бод и води приказује цртеж број 9. Пре него што почнете да везете прцртајте на флис-папир мотив са цртежа 10, а затим за рамена увеличајте тако да једна коцкица има ивицу 0,5 цм. За доњи део хаљине коцкица има ивицу 1 цм (црт. 11). Затим овако исцртајте парче флис-папира профирцајте на месту где ћете вести (црт. 12) па везите по мрежи на флис-папиру. Када завршите, папир исцртајте.

КУТАК ЗА ДЕВОУЧИЋЕ

X ТАМНО ЦРВЕНО
● ЦРНО
/ ЗЕЛЕНО
\ ЈАРКО ЦРВЕНО

Стасало га налив-перо!

Била је ноћ 17. маја 1974. године кад је у пределу слепог црева осетио лак бол. У првом тренутку није обраћао на то много пажње. Међутим, како су после пола часа болови почели да бивају све јачи коначно је схватио да се ради о нападу слепог црева. Почела је да га хвата паника јер био је једини лекар на подморници која се у том тренутку налазила далеко на пучини.

Од тренутка кад је подморница узела курс ка обали Сапвалов је почео да броји минуте. Окупан знојем лежао је у својој кабини док су му ужасни болови раздирали стомак. Прошло је већ 24 часа откако је напад почео и он је знао да ће умрети ако му слепо црево не буде ускоро извађено. Није му преостало ништа друго него да покуша сам да изведе операцију. Уосталом, није имао шта да изгуби.

Затражио је да га пренесу на сто у трезарији

лу, успео је да одвоји слепо црево и укине рану. Одмах после тога поново је изгубио свест. Повратио се два дана касније у кревету војне болнице. Све се ипак добро завршило.

Добар је и ђерорез

Вероватно није било лакше ни енглеском лекару доктору Роналду Лојду који је сличну операцију, додуше на другоме, морао да обави у британској бази на Антарктику на температури од минус 50 степени. Инструменти су се у недостатку стерилизатора исекували у кухињском лонцу.

Да живот може да се спасе захваљујући вештим рукама и обичном перорезу показује и случај који се 1976. године догодио у Сингапуру.

Вративши се једног септембарског поподнева из куповине, Пети, жена бри-

Совјетски хирург Александар Сапвалов био је присиљен да оперише слепо црево на подморници која је у том тренутку пловила 45 метара испод површине Северног мора и то — сопствено!

и тамо позајмљено чекић, длето и сврдло.

Пошто сам их стерилисао, начинио сам пет отво-ра на Цоновој глави и кроз њих успео да извучем усирену крв. Нисам био сигу-ран да ли је операција успе-ла, али сам бир учинио све што сам могао".

Када је десетак дана кас-није „Северна звезда“ при-спела у енглеску луку Саутемптон, Дон Бриџмен је изјавио да се осећа као никад раније.

Нога или животи

На зиста неуобичајеном месту морао је да изврши операцију и Дон Друкер, лекар из енглеског града Еланда. Њега су хитно по-звали на градилиште где је једном од зидара бетон-ска греда пригњечила ногу на висини од 15 метара.

Чим се попео на скелу на којој се налазио повређе-ни човек, схватио је да од-мах мора да изврши опе-рацију. Пошто му је дао инјекцију морфијума и сте-рилисао алкохолом нож који му је позајмљив један од радника, почео је да „о-перише“. Цела операција трајала је нешто више од једног минута. Повређени радник ни гласа није ис-пустио док му је доктор Друкер резао ногу, иако је све време трпео страхови-те болове.

Необичну операцију из-вео је сам на себи и фар-мер Андре Вери из фран-цуског места Сент Же-ни. Он је једног дана сре-дином лета 1967. године легао под трактор да га поправи, али се овај изне-нада покренуо и пригње-чио му стопало леве ноге. Како никад није било у близини, Андре се одлучио на једино што је могао у-чинити, стегнувши зубе од резао је стопало.

Новинарима локалног ли-ста који су га посетили у болници рекао је:

— Могао сам да бирам између ноге и живота. И-забрао сам ногу!

О. В.

ОСУЂЕН НА ДВОСТРУКУ СМРТ

Несбичну, и практично неиспуњиву пресуду до-нео је суд града Кливленда у Охају. Двадесет шестогодишњи Лари Кајзер је два пута извршио разбојништво и при том убио два човека. За дво-струко сурово убиство он је осуђен на ДВОСТРУКУ

смртну казну на електричној столици, при чему обе пресуде треба да буду извршене једна за дру-гом. Судија је пресуду образложио тиме што Кајзера од једне смртне казне може да ослободи Врховни суд; тада би он одседео десет или више година у затвору и после тога се поново нашао на слободи. Другу смртну пресуду Врховни суд не може ни у ком случају да поништи.

Подметнувши под леђа и главу неколико јастука у-бригао је инјекцију мор-фијума. Кад су неколико минута касније болови у-минили, узео је локалну а-нестезију и почео опера-цију. Све је било добро док није стигао до слепог црева. У том тренутку ане-стезија је престала да де-лује и ужасни болови пот-пуно су га сломили. Почео је да губи свест. Његови „асистенти“, двојица мла-дих официра, који су ста-јали поред стола спремни да помогну, изручили су му два ведрa хладне воде на главу и то га је повратило.

Само страховитим напo-ром ваље, готове у буни-

танског љковника Цефри-ја Хорнера, нашла је свог мужа како се преврће по поду борећи се за ваздух. Уплашена али ипак до-вољно прибрана, Пети је потрчала до суседне ули-це у којој су становали Цефријеви пријатељи Боб Еванс и Питер Мирс, обо-јица хирурзи.

Кад су десетак минута касније њих троје задиха-ни улетели у кућу, затек-ли су Цефрија како лежи непомично. Огроман оток, проузрокован инфекцијом грла потпуно му је затво-рио душник и довео до гу-шења.

Схвативши да ће изгуби-ти драгоцену време ако бу-

ду текли на кола хитне помоћи, двојица лекара су одлучила да одмах ту, на поду, обаве операцију. Про-нашавши на столу у кухи-њи перорез чије је сечиво било дугачко само неколи-ко сантиметара, Питер Мирс га је стерилисао вис-кијем и одмах потом на-правио рез на Цефријевом грлу.

У међузрмену, Боб Е-ванс је затражио од Пети налиив-перо, отворио га, из-вукао из њега цевчицу, у којој се налазило мастило и испразнио је. По угледу на Мирса и он је дезин-фекцију извршио вискијем и цевчицу дугу око пет сантиметара завукао у Це-фријев душник. Потом су наизменично давали Це-фрију вештачко дисање све док нису приметили да су његова плућа најзад поче-ла равномерно да се дижу и спуштају. Цефри Хорнер је био спасен.

Никад боље

Године 1964. помоћни стјуард Дон Бриџмен на путничком броду „Северна звезда“ незгодно је скочио у базен и при том ударио главом о зид. Следећег јут-ра био је у коми.

Бродски лекар доктор Морген испричао је касни-је:

„Дон је буквално ум-рао, а ми смо се у том тренутку налазили 650 ки-лометара удаљени од Тахи-тија. Шта да радим с чо-векем код кога су настаја-ли сви симптоми излива-кран у мозак? Једини на-чин да му помогнем био је да изведем операцију, али како кад сам од инструме-ната имао само неколико најосновнијих, довољних за лакше интервенције. Онда ми је пала на памет спасоносна идеја: сисао сам у машинско одећење

ЦВЕТ НА ХАЉИНИ

Ветеринар др Бруни у једном парискм листу објавио је оглас да жели да се упозна са женском особом, жезидбе ради. На тај оглас одазвала се само једна дама, која није навела своје име, а која му је захазала састанак у кафеу. Знак распо-знавања: црвена ружа. Када је угледао даму са цветом, др Бруни умало није доживео срчани удар — то је била његова бивша ташта!

1 УСИЈАНИМ РАВНИЦАМА — Све до 1860. године унутрашњост аустралијског континента била је још неиспитана и непозната. Међутим, неколико истраживача ипак се одважило да те године крене на опасно путовање у непознате крајеве, али сви су се брзо враћали. На ивици живота и смрти од изнурености, донесли су готово истоветне извештаје о пределима кроз које су пролазили. Према тврђењу чланова првих експедиција, читавим пространством тог тајанственог континента пружају се стеновите пустиње и сасушене, усијане равнице.

2 ПОДУХВАТ ХРАБРОГ ИРЦА — Роберт О'Хара Берк, пореклом Ирац, организовао је у августу 1860. експедицију у којој је, поред Европљана Вилса, Ки-на Греја и Браеа, било и неколико домородаца — водича и тумача у случају сусрета са ратоборним староседеоцима. Кренули су 21. августа из Мелбурна на север с намером да стигну до Карпентаријског залива. Пред њима је био пут дугачак 2300 километара, и то ако буду ишли у правој линији.

3 НА ОБАЛИ КУПЕР КРИКА — Међутим, већ неколико дана после поласка, Берк је изненада променио план и одлучио да експедицију подели у две групе: претходница, снабдевена само најнеопходнијим намирницама и под његовим вођством, кренуће што је могуће брже према реци Купер Крик, а остали ће доћи за њима. Ова друга група коју је предводио Брае на обалу Купер Крика стигла је тек 11. новембра. Ту је требало да се улогоре и чекају повратак Беркове групе која је продужила на север.

4 МЕЂУ ТЕРМИТИМА — Четири Европљана и шест камила, доведених чак из Авганистана, успешно су савладали пустињски појас и зашли у предео са честим дрвећем и бујном травом. Изненадила их је и разноврсност животињског света: виђали су јата дивљих гусака, пеликана и папагаја, затим велике чудне птице сличне нојевима, чопоре конгура и дивљих паса. Наиласили су и на циновске мрвињаке и њихове опасне становнике — терхите. Ипак, изгледало је да је пут до северне обале Аустралије лак и отворен.

КРОЗ АУСТРАЛИЈУ

5 НА ИЗМАКУ СНАГЕ — Али, радост Роберта Берка и његових другова била је преурањена. На експедицију су се изненада оручили дуготрајни и густе плускови који су на земљи све претворили у лепљиво блато и непријатну влагу. Наквашено водом, тле је постало непроходно за камиле ненавикле на такав терен. И сами на

измаку снага од напора и грознице, људи су с муком извлачили животиње из блата где су понекад тонули толико да им је само извиривала глава. Експедиција је сад напредовала веома споро, људи су били нервозни и уморни, а Берк се, забринут због непредвиђеног за кашњења, плашио да не изгуби људе.

6 ИЗЕНАЂЕЊЕ У ЛОГОРУ — Кад су намирнице биле на измаку, људима је запретила глад, па су били приморани да убијају камиле како би имали шта да једу. Најзад, 9. фебруара 1861. године исцрпљени, болесни и гладни отишли су на обалу Карпентаријског залива. Али, тек ту је Берк показао сву смелост и снагу. После кратког одмора, готово одмах кренуо је пешице назад, опет према Купер Крику. На досаку циља 16. априла, Греј умире. Преостала тројица настављају мукотрпну пробијање и 25. априла стижу у логор који је, мислећи да су већ мртви, Брае напустио само дан раније!

7 КРАЈ ИСТРАЖИВАЧКЕ ОДИСЕЈЕ — Скрхани овим непредвиђеним догађајем и изнурени од пешачења и глади, Берк и Вилс умиру крајем јуна. Спасилачка експедиција, која је у међувремену кренула у потрагу за њима, пронашла је 15. септембра само Кинга кога је прихватило једно племе домородаца, пошто је имао добру пушку и доста муниције. Тако се завршила ова истраживачка одисеја чији су учесници ушли у историју Аустралије као први људи који су је прешли с југа на север. У знак захвалности и поштовања, Роберту Берку и Вилијаму Вилсу подигнут је споменик у центру Мелбурна.

Пребацио се у 1979. годину и већ првог дана одлучио да се не враћа у своје време јер је срео — њу.

ФАНТАСТИЧНА ПРИЧА

ДЕВОЈКА ИЗ СНОВА

Р. АНТОНИНИ

Жао ми је што сам морао да вас узнемирим, Гордоне — рекао је професор Филдинг, ректор Универзитета у Кембриџу.

— Није то ништа, господине.

— Ви сте Крејг Гордон, рођен у Виндзору 2079 — рекао је Филдинг гледајући у своје белешке. — Имате 22 године... студент физике, не баш сјајан...

— Тако је, господине — признао је скромно младић.

— Одличан у спортовима... не надмашан као пилот акробатске ескадриле...

— О, хвала.

— Слушајте ме, Гордоне. Потребни сте нам за један изузетно важан експеримент. Но, пре тога бих хтео нешто да вам објасним.

— Слушам вас, господине.

Зашто несћају?

— Почећу мало помиздаје. Ви се сигурно сећате да је на почетку 20. века Алберт Ајнштајн формулисао своју теорију релативности, која је и данас један од стубова науке. Чињеница је да не постоји време изван простора, односно да простор постоји само у времену.

— То је очигледно — рекао је Гордон.

— Да, али нико досад није искористио ову истину, нико је није повезао с другим познатим појавама. Узмемо летеће тањире. Ви се сигурно сећате тих чудних предмета који су запажени у току протеклих векова још од античког доба, али су у највећем броју примећивани између 1960. и 1990. године. А онда су постепено постајали све ређи. Већ готово седам деценија о њима се, тако рећи, више и не говори.

— Познато ми је то, господине.

— У 20. веку је било много хипотеза о овим загонетним предметима. Већина је сматрала да они потичу из ванземаљских простора и да њима управљају становници других планета. Тада ова хипотеза није била апсурдна. Тек недавно је непобитно утврђено да околне планете уопште нису насељене. Уосталом, зар посетиоци с других планета не би успоставили контакт с нама?

— Свакако да би — потврдио је Гордон. — Па шта су онда летећи тањирци?

Професор Филдинг је наставио као да га није чуо питање.

— Има и нешто више. Већ средином прошлог века радарци су били у стању да следе летећа тела док су се удаљавала. И шта се догађало? Одједном су нестајала! Једноставно, ишчезавала су са радарског екрана. Како је то могуће? Реците!

— Ја... ја не знам. Можда

би неки други студент... — муцао је Гордон.

— Не — осмехнуо се професор Филдинг. — Ви сте наш најбољи пилот, а понешто се разумете и у физику...

— Шаљете ме на такмичење? — обрадовао се Гордон.

— На нешто боље. Али, сад ћу вам рећи зашто радарци нису могли да прате летеће тањире. То је зато што се они нису кретали у простору, већ у времену. И нису њима управљала ванземаљска би-

дајте. Убеђен сам да негде у свемиру постоји планета на којој се у овом тренутку живи у 18. веку... као што постоји и планета на којој живе наши потомци у трихиљадитој години.

— То је страшно! — промуцао је Гордон.

— Напротив, то је дивно. Ако је ова моја претпоставка тачна, онда је лако закључити да смрт више не постоји! Схватате ли то, Гордоне?

— Не... не схватам, професоре.

га почео да бледи и да нестаје. Као да је све прогутала нека магла.

Зора крај Темзе

Кад се магла разишла, Гордон се нашао на висини од 5.000 метара изнад Кембриџа. Тај Кембриџ је био мали, без оних блокова модерних зграда који су настали у

ћа, него људи... из будућих векова. Ви ћете, Гордоне, бити први из овог нашег века који ће управљати временском машини. Ви ћете бити Гагарин 21. века!

— Ја?

— Да, ви. А сад ме не преки-

— Ускоро ћете се и лично уверити. Конструисао сам мали летећи тањир. Само прототип, разуме се. Већ је програмиран за путовање у прошлост. Ви треба само да кажете да ли пристајете.

— Када је полазак?

— Одмах. Спремио сам вам одело какво се носило у другој половини 20. века. Морате пазити да не одударате својим понашањем. Наравно, не смете учинити ништа што би могло да измени ток историје. И држите се што даље од Лондона. Ако хоћете, пођите у Виндзор, своје родно место. Тако ћете моћи да уочите колико се данас изменио... Овде сам је и новац: 10.000 фунти из времена Елизабете II.

Летећи тањир је имао само три метра у пречнику и изгледао је врло једноставно. Гордон се попео у њега, махнуо руком професору и окренуо кључ за паљење. Остао је непокретан, али је пејзаж око ње-

току последњег века око старог, историјског центра.

Померио је командну палицу и тањир је великом брзином кренуо у правцу Лондона. Мада огроман, и Лондон је био знатно мањи него у 21. веку...

Била је зора кад се тико спустио с оне стране Темзе и сакрио тањир у једном шумарку. После тога је пешке кренуо према градићу. Прешао је преко моста и стигао у сам центар Кембриџа. Мало је шетао улицама, а затим је ушао у једну чајницу која је потицала још из 18. века, а коју је добро познавао. Све је било исто... сем календара на зиду. Показивао је 30. јул 1979. Чудно! Он се родио тачно сто година касније.

Одмах после њега, у локал је ушла једна девојка, која се Гордону учинила изванредно лепа. Била је висока, витка, носила је суку готово до земље. Фини црте лица указивале су на племенитост духа, али и на одлучност. Колико

ЈЕДНА АЛИ ВРЕДНА

Ко посматра рашћење ствари од њихова почетна, имаће најбољи поглед на њих.

(Аристотел)

је била друкчија од девојака из његовог времена, које су више личиле на мушкарце!

Ова је имала дивну риђу косу која је пламтела као ватра. Гордон је гледао отворених уста. Приметила је то и осмехнула му се, а одмах затим оборила поглед. Он је био ван себе од заноса.

— Добар дан — рекао је и девојка је поцрвенела, а њене зелене очи постале су — или му се учинило — још веће и блиставије. Сео је крај ње, за сто у углу. — Ја сам странац. Да ли могу да поразговарам с вама?

— Странаца овде има доста — одговорила је девојка мелодичним гласом — али ви изгледате као да сте дошли из неког другог света.

— Можда и јесам... из света у којем се о девојкама као што сте ви само сања.

Тако је почео разговор. Гордон је сазнао да се она зове Ен Спендер, да има 20 година и да живи са неком старом тетком која је прилично кињи. Заједно су изишли из локала и упутили се према реци. Шетали су неко време о балом, испод гранатог дрвећа. Нису ни приметили када су им се руке спојиле.

— Како си леп! — прошаптала је Ен.

— Останимо данас заједно — молио ју је он, потпуно заборавивши на свој задатак. У ствари, мислио је како би радо остао с њом за цео живот. Али, који живот? У којем веку?

— Како би то било лепо! — уздахнула је Ен — али моја тетка је врло строга. Ако останемо заједно вечерас, морамо остати стално заједно.

— Ја сам за то! — узвикнуо је Гордон. Са оних 10.000 фунти у џепу био је богат човек, а професору Филдингу се може вратити после 100 година.

— И ја сам — рекла је Ен. — Заувек заједно.

Он је хтео да јој објасни све, али се на време уздржао. Зашто да је плаши? И како да јој објасни да он још није рођен?

Будимо озбиљни...

Вратили су се у градић и договорили се да се опет нађу, одмах после ручка. Затим је он одјурio у шумицу где је био сакрио летећи тањир.

— Професоре! — викнуо је у слушалицу временског радио-телефона. — Овде је величанствено. Ја сам у 1979. години. Ту сам и ту остајем!

— Шта кажете? — рекао је професор, убеђен да се он шали. — Одмах се вратите да поднесете извештај.

— А, не. Ја се не мичем одавде за следећих сто година. Видећемо се кад се опет родим... Ја сам се заљубио, професоре! На први поглед. Остајем овде и женим се.

— Гордоне! — викнуо је професор, трудећи се да остане миран. — Ви тиме можете да измените ток историје!

— Баш ме брига! — гласио је одговор.

— Хајде, Гордоне, будимо озбиљни. Шта ви уопште знате о тој девојци?

— Знам да ме воли и да је чудо од лепоте, женствености и племенитости... Знате ли ви уопште шта је то жена, професоре? Не, не, нико у нашем времену то не зна.

Професор је неко време ћутао, а затим је стао да се распитује о девојци. Тражио је да му каже њено име и датум рођења.

Гордон је чуо професора како телефоном зове матични уред у Лондону, у којем су били регистровани сви британски грађани за последњих 150 година. Послове матичара обављао је електронски мозак. Било је довољно неколико минута да се добију сви тражени подаци.

— Гордоне, сместа се враћајте! — узбуђено је рекао професор. — Та девојка је баба ваше бабе!

— Али, ја још нисам рођен — насмејао се Гордон.

— Нећете се никад ни родити ако се ожените том девојком. Ен Спендер треба да се уда за деду вашег деде.

„Какво замешатељство!“ помислио је Гордон и упитао:

— Ко је тај деда мога деде? Да ли можете утврдити?

— Останите на линији... одмах ћу то проверити.

После два-три минута чуо се професоров глас који је подрхтавао од узбуђења:

— Гордоне, добио сам одговор. Ен Спендер се удала за неког Крејга Гордона, младића без породице, о чијем се пореклу ништа не зна.

— Збогом, професоре! — рекао је Гордон. — Видећемо се за сто година!

После венчања, изнајмили су најлепши апартамент у хотелу у Виндзору. Ен је била срећна, а он није могао да одвоји поглед од њеног лица, од њених очију.

— Је ли, драги, да се никада нећемо растати? — рекла је она.

— Остарићемо заједно.

— Никад нећемо остарити — одговорио је он. — Увек ћемо бити млади... сваки пут кад то зажељимо.

Мислио је на свој тањир који је летео кроз време. Ен је то схватила као шалу и осмехнула се...

— Изгледа да је заиста хладна!

— Изгледа да је заиста хладна!

— Изгледа да је заиста хладна!

— Изгледа да је заиста хладна!

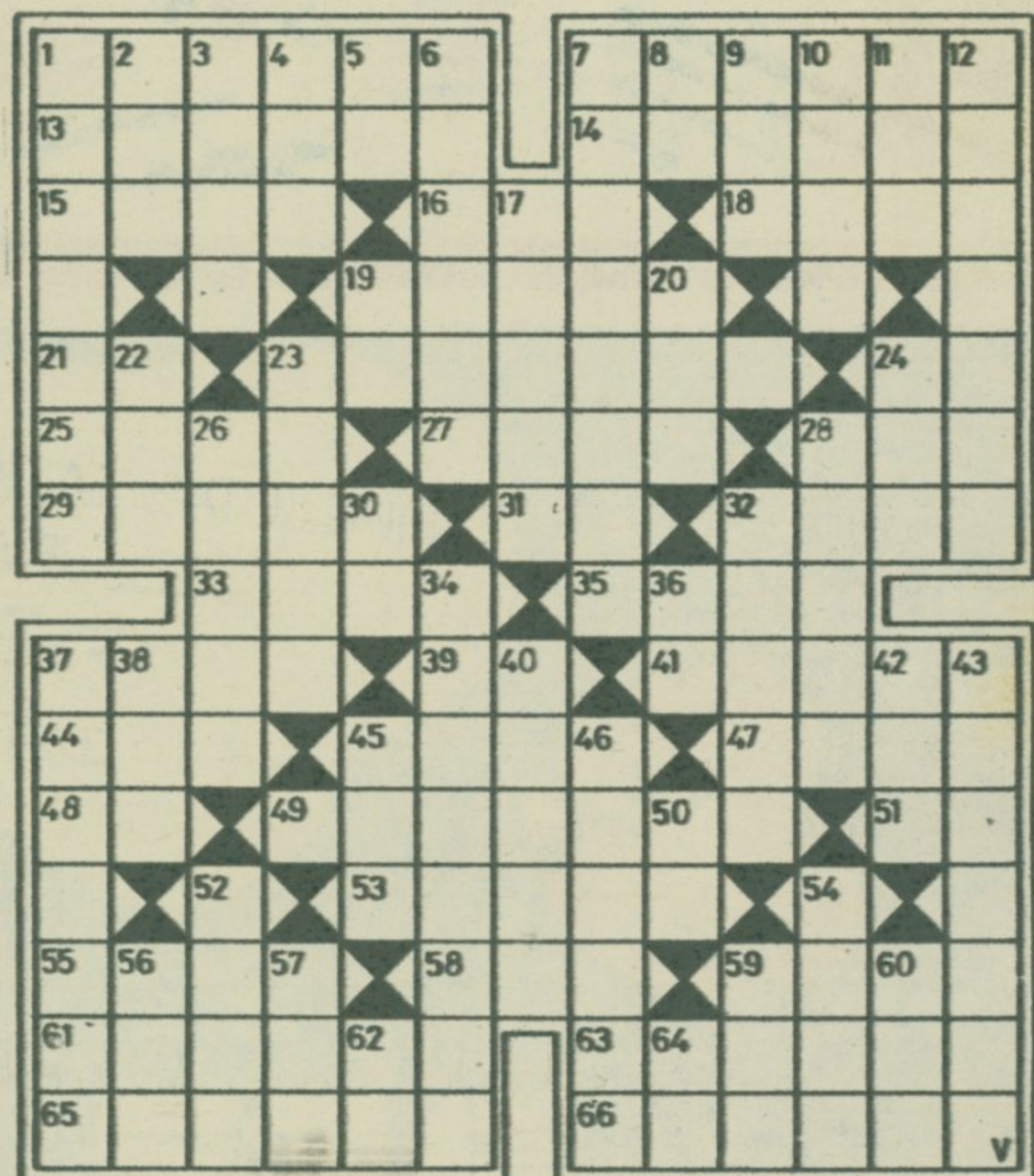
укрштене речи

ВОДОРАВНО:

1) Постоље, 7) направа, 13) стругара, 14) музичко дело, 15) племенити гас, 16) мађарски шаховски велемајстор, 18) место код Сплита, 19) тешка заразна болест (мн.), 21) лична заменица, 23) небеска тела, 24) Лудолфов број, 25) корално острво, 27) бубуљица, 28) митолошка личност шума, 29) град у Мароку, 31) два самогласника, 32) тетка од миља, 33) једна житарица, 35) пролећни месец, 37) агрегатно стање воде, 39) иницијали презимена и имена аутора романа „У регистратури“, 41) лествица, 44) показна заменица, 45) памук, 47) англо-саксонска мера за површину, 48) ауто-ознака за Тетово, 49) најефикаснији голгетер у историји југословенског фудбала, 51) дршка на виолини, 53) део одеће (мн.), 55) драга, 58) папагаји, 59) скуп птица, 61) животиња (енгл.), 63) река у Јужној Америци, 65) атоли, 66) долина.

УСПРАВНО:

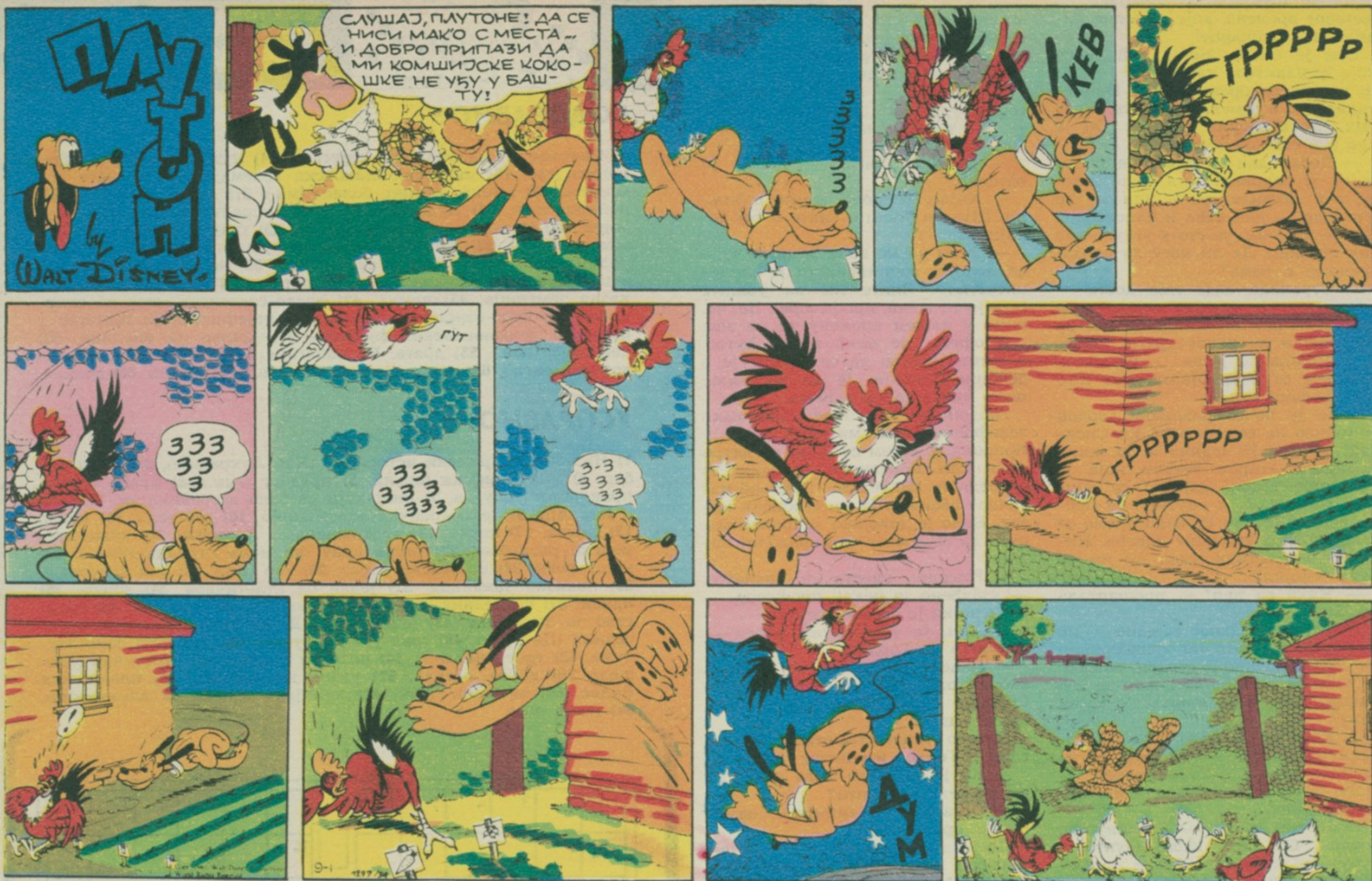
1) Низ боја, 2) римски историчар (Кар Лукреције), 3) речни риба, 4) индустријска биљка, 5) предлог (нем.), 6) краћа страна правоуглог троугла, 7) онај који се бави астрономијом, 8) река у Италији, 9) чехословачка афирмација, 10) део тела, 11) коњи, 12) сујета, 17) цигла, 19) ауто-ознака за Лесковац, 20) дуже временско раздобље, 22) наша прва филмска глумица (Рина), 23) наша река, 24) шаховски израз, 26) тор (мн.), 28) дан у недељи, 30) показна заменица, 32) један од атлетичара, 34) афере, 36) првак, 37) наследник, 38) римски поздрав, 40) учесник, 42) средство за лакирање, 43) једна од САД, 45) бивши кинески председник (Це Тунг), 46) град у Француској, 50) два иста самогласника, 52) траг дивљачи, 54) познати француски атлетичар (Мишел), 56) друго, остало, 57) узвик негодовања, 59) плажа код Будве, 60) музички звук, 62) хемијска ознака за алуминијум, 64) једна нота.

РЕШЕЊЕ ИЗ ПРОШЛОГ БРОЈА

ВОДОРАВНО: 1) Самоуправљање, 12) указ, 13) рок, 14) слик, 15) рој, 16) сенат, 18) Авр, 19) О(скар) В(ајлд), 20) сплавар, 22) аз, г, 23) орав, 24) Амор, 26) аванс, 28) алиби, 31) ти, 32) актив, 33) алат, 38) СА, 38) ирвас, 40) ак, 41) кауч, 43) галив, 45) ар, 47) октив, л, 49) видра, н, 51) осам, 53) било, з, 54) це, 56) Требиње, 58) Ср, 59) ета, 61) Атина, 62) Ика, 63) рана, 65) Аро, 66) Арад, 67) трагикомедија.

И-дог и штампарије НИП „ПОЛИТИКА“ Манастирска 29, 11000 Београд. Директор НИП „ПОЛИТИКА“ Вукос Букатовић. Главни и одговорни уредник „ПОЛИТИКИНОГ ЗАБАВНИКА“ Живојин Стојановић. Уредници: Криво Виторовић, телефон 324-191/525. Наврскиње Башић, телефон 324-483. Технички уредник Владимир Горбунов, телефон 324-620. Секретаријат: телефон 324-191/523. Претплата за нашу земљу: годишња 220,00 дина, полугодишња 110,00 дина, тромесечна 55,00 дина. Претплата за иностранство: годишња 440,00 дина, полугодишња 220,00 дина, тромесечна 110,00 дина. Уплате на текући рачун број 60801-601-822. Годишња претплата у страним валутама: ДР 64.—, Долар 25.—, Фр. 110.—, Швр. 66.—, Швр. 108.—. Девизне уплате из иностранства слати преко Београдске банке — Београд на рачун 60811-620-292-32000-000-00054. Поштенски факс 124. Телефони: 324-471, централа 324-191 и 325-761. Рукописи, фото-репродукције и цртежи се не враћају. Описна апликација: Манастирска 35/Бел. 322-711. На основу нишлеме Републике, секретаријат за културу СР Србије број 413-2973-02 од 22. 1. 1973. године не плаћа накнаду за протис.

ПРЕДСТАВЉАМО ВАМ
ЈОШ ЈЕДНОГ ЧЛАНА
PEZ
ФИГУРА.

PEZ®

нај прикладан део убијак
Свакодневни наш ужијак.

ČEŠNJA

© Walt Disney Production

Kofinska

МАЛА ПОШТА

Мала пошта

11001 БЕОГРАД
МАКЕДОНСКА 29, П. ФАХ 124

Граин Забавнице,

МОРЕМ КРОЗ КОНТИНЕНТ

Реци ми нешто више о Панамском каналу и његовој изградњи.
Катина Зорица,
Сисак

Поред Суеца, Панамски канал је најзначајнија директна веза између два океана — Атлантског и Тихог. Пут од Њујорка до Сан Франциска скраћен је за око 14.600 километара!

Године 1879. Друштво којим је управљао Фердинанд Лесепс, градител Суецког канала, добило је одобрење да почне с радовима. Због тешких услова Лесепсово Друштво је после десет година банкротирало па су радови на изградњи Панамског канала прекинути.

САД се 1906. прихватају градње а грађевинско техничку одговорност поверавају инжењеру Џорџу Вашингтону Геталсу. Просецање земљишта потрајаће пуних седам година. Приликом градње страдало је 56000 радника што од жуте грознице, што од маларије.

Петнаестог августа 1914. године кроз Канал је прошла прва лађа. Шест година касније, 12. јуна 1920, Канал је и званично предат на коришћење.

НАПИТАК ЗА БОГОВЕ

Ко је и када почео да употребљава чоколаду?

Микица Роксид,
Обреновац

Још код старих Ацтека плодови какаова употребљавани су за прављење мирисног напитка. Но, тек

су Маје почели систематски да гаје какаово дрво ради његових бобица, од којих су прављали течну чоколаду. За првог ерсналазача чоколаде сматра се Квецалкоатл, деда моћног Туле, краља Маја. Дуго се порекло назива чоколаде погрешно приписивало речи шоко, која одговара звуку приликом млаћења плодова какаоа. Данас се зна да је какао реч мексиканско-ацтечког порекла (кака-хуатл), а да чоколада води порекло од речи Маја ксокоатл.

Мада је Колумбо први од Европљана открио чоколаду и осетио укус ароматичног напитка, тек је Кортес 1519. године пренео веће количине какаовог плода у Шпанију да би ускоро Италија била прва земља коју је освојила чоколада.

»СИТНИЦА« ИЗ ОХРИДА

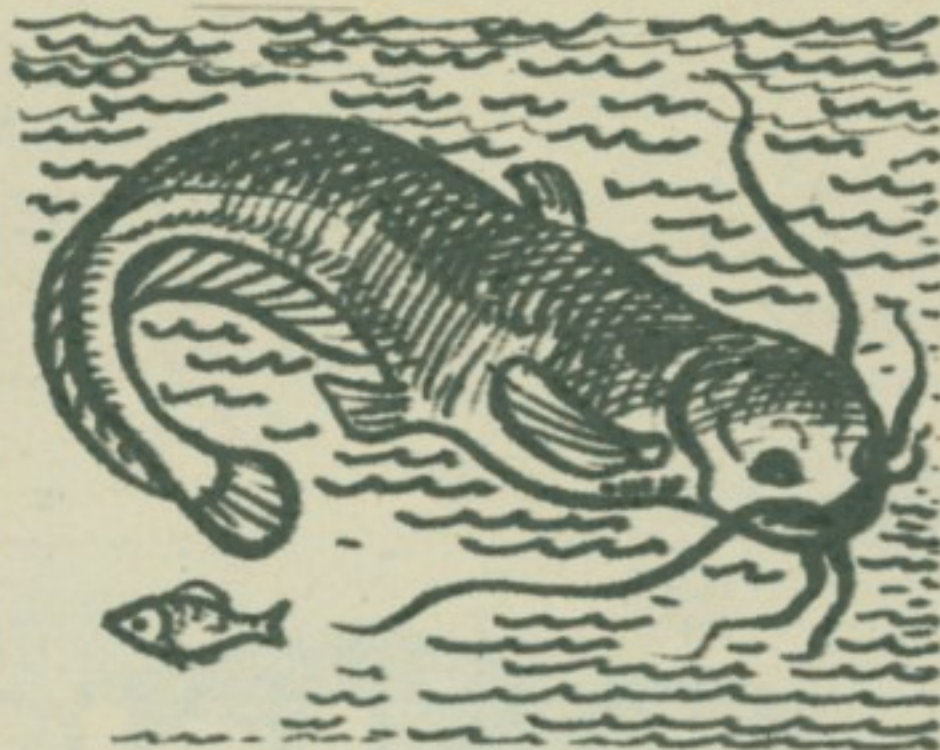
Интересује ме која је најмања риба наших река.

Воја Коматина,
Пожега

По врстама риба наше реке су најбогатије у Европи. Оне држе и други рекорд: највећу и најмању слатководну рибу Европе. Први „дин“ свакако је сом. Међутим, дуго времена постојала су подељена мишљења о најмањем становнику наших река.

Једно време мислило се да је то риба дунавског слива, округла платиница или гавчица, па затим бела укљија-беовица, вијун, пиор зеленац. Није најмања ни гамбузија, вештачки насељена у Дунаву ради уништавања комараца.

Године 1924. наш ихтиолог Караман је у Охридском језеру открио најситнију рибу не само код нас него и у целој Европи — охридску гаовицу (Pogonichthys minckleyi). „Ситница“, како су је многи називали, није већа од 4—5 сантиметара, леђа су јој сивкаста, тр-

бух жут, боје лимуна. Чак су јој и очи жућкасте. На леђима има неколико црних тачкица и храни се искључиво ситним животињцама и мушцицама.

ПТИЦА-УБИЦА ЗВЕЧАРКИ

Да ли је истина да у свету постоји птица која убија змије?

Богдан Турчић,
Вршац

У Северној Америци живи птица *Geococcyx californianus* која врло вешто убија змечарке. Мада убија и друге змије, изгледа да су јој баш змечарке специјалност.

Борба је немилосрдна. Птица на пада змечарку а она прелази у противнапад. Опасни гмизавац се савије у клубко и као стрела баца се на птицу. Али рефлексне храбре птице је изванредан и змечарка увек удари у празно. И тако све док се змија не умори од тих неуспешних напада.

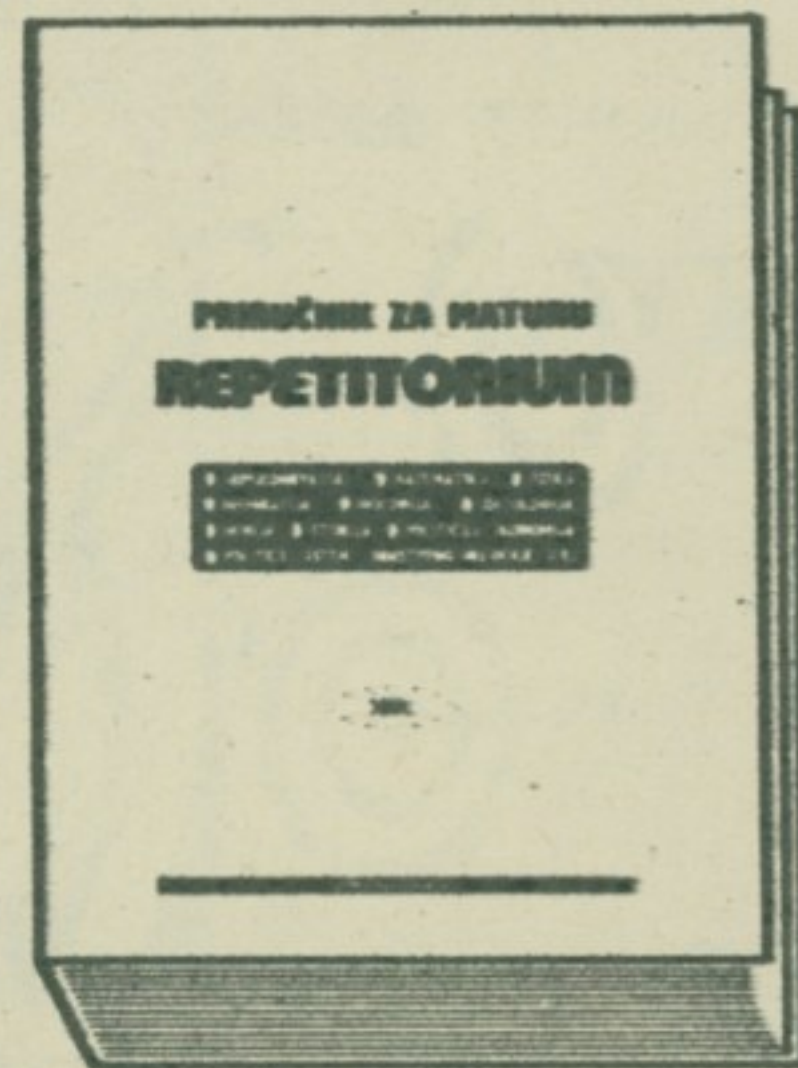
Птици онда преостаје само да је доврши смртоносним ударцима кљуна.

Занимљиво је да се *Geococcyx californianus* храни искључиво жабама и гуштерима а да уопште не воли месо змечарке.

Познати убица змија је и орао

УЧЕНИЦИ — СРЕДЊОШКОЛЦИ! ЦЕЛА МАТУРА У ЈЕДНОЈ КЊИЗИ!

Са приручником за матуру — РЕПЕТИТОРИЈУМ — у коме је прегледно и сажето изложено градиво из српскохрватског језика, географије, историје, биологије, хемије, физике, математике, политичке економије, политичког система и друштвеног уређења СФРЈ по наставним плановима од I до IV разреда. Ово је ново, прерађено и допуњено издање на коме је радила група познатих педагога, тако да РЕПЕТИТОРИЈУМ представља јединствен приручник за успешно обављање градива у току школске године, а посебно у време припремања завршног испита школе — матуре. РЕПЕТИТОРИЈУМ можете добити поужећем по цени од 100.— дин. ако пошаљете писмо или дописницу са наруџеницом на НИП „КЊИЖЕВНЕ НОВИНЕ“, Француска 7, 11001 Београд, поштански факс 23.

МЕЊАМО, ПОКЛАЊАМО, ТРАЖИМО

Читаоци који хоће да добију на поклон неколико стотина Забавника, тачније 478, и 234 романа (стрипа) нека ми се јаве на адресу: Драгољуб Војкић, 81480 Никшић, Николе Тесле 66

Скупљам поштанске марке и разгледнице па бих хтео да се размењујем. Уједно се обраћам читаоцима Забавника да ми продају или поклоне бројеве који ми недостају: 1093 и од 1120 до 1341. Мире Тот, 24400 Сента, Српска 19

Поседујем све бројеве Забавника из 1973, 1974. и 1975. године као и цртане романи „Зов“. Цена једног пријерка је један динар. Борис Махоровић, 41000 Загреб, Херцеговина 7

Имам велики број стрипова из Забавника, затим Златну серију, Дунов магнус стрип и Супер стрип и желим бих да их размењујем за стрипове Велики Блек. Размјена по договору. Марко Радевић, 58318 Омш, Рина Баучића 29

МАТЕМАТИКА КАКО ЛАКО

»УРАЂЕНИ ЗАДАЦИ ИЗ МАТЕМАТИКЕ« — 4 књиге, садрже комплетну израду свих типова задатака из математике за I, II, III и IV разред гимназије, техничких и осталих средњих школа. Шалено поуздан. Цена сваке књиге 80 дин. Све 4 књиге — комплет само 250 дин. АДРЕСА: МАТЕМАТИКА — 71000 Сарајево, ПП 64

КУДА
ИДЕМО,
МИКИ?

ДА ПОСЕ-
ТИМО ШИЛБУ!
КУПИО ЈЕ НЕ-
ДАВНО ДАШ-
ЧАРУ У ШУ-
МИ!

МОРА ДА
ЈЕ СТРАХО-
ВИТО УСАМ-
ЉЕН!

ВОЛИ
ОН
САМОЉУ!

ТУ
СМО!

ШИЛБИНО
СКРОВИШТЕ

Distributed by King Features Syndicate.

ИПАК...
ТАКВА
ДИВЉИНА
!

ЗНАШ, ОН ВОЛИ ДА
ЗАМИШЉА КАКО ЖИ-
ВИ У ВРЕМЕ ДИВ-
ЉЕГ ЗАПАДА!

ЗДРАВО, МИНИ!
КАКО ЈЕ ДРУ-
ГАР?

ЗДРАВО,
ШИЛБУ!

Copyright © 1976
Walt Disney Productions
World Rights Reserved

ВИДИ САМО ОВЕ СТРЕЛЕ!
СВАКА У САМ ЦЕН-
ТАР!

АЛА СИ
ТИ ДОБАР
СТРЕЛАЦ!

НИКАД НЕ
ПРОМАШИМ!

И УВЕК
ПОГОДИШ
У СРЕД
СРЕДЕ?

НИЈЕ ТО
ТЕШКО... ПРВО
ИЗБАЦИМ
СТРЕЛУ... А
ОНДА НАЦР-
ТАМ МЕТУ!